

2349

R-79340

6-28

34 000

24-3

~~24-3~~

~~8-42~~
F.A. 064

K 00001533319

ERYCI PVTEANVS
EPISTOLARVM
PROMVLSIS.

CENTVRIA I.

& innovata.

LOVANI,

EX OFFICINA FLAVIANA.

MDCCXII.

INGENIO ET LABORE

Cum gratia et Privilegio.

FROM ALBIS
LIST OF ARAVI
EVELY TVERIA

CENT VIALA

& INDOVIA

I. O. V. A. N. I.

OF THE A. B. W. I. N. G.

of the

M V I V O V L V M P R A T O R I A R Y
AD TITULUM
IVSTO LIPSIQ,

SECVLI NOSTRI VARRONI,
PENES QVEM ORBIS CONSENSVS
LITTERARVM PRINCIPATVM ESSE VOLVIT,
STVDIORVM MEORVM THALETI,
CVIVS DVCTV AVSPICIOQ. FAME VIAM
INGRESSVS SVM,
EPISTOLARVM PROMVLSIDEM

ERYCIVS PVTEANVS

LIBENS MERITO LIBO:
EX OFFICIO, EX ANIMO; QVIA DEBEO, QVIA
CVPIO:

INCERTVM VTRVM MAGIS;
CVM ET DEBERE CVPIAM,
VT ACCEPISSE BENEFICIVM VIDEAR,
ET CVPERE DEBEAM,
VT GRATVS ACCEPISSE.

TV VERO MEVS THALES, SECVLI VARRO,
QVOD DEBEO, CAPE, QVIA CVPIO;
QVOD CVPIO, CAPE, QVIA DEBEO:
ET MACTVS HOC GVSTV INFERIO ESTO.

MEDIOLANI, PRID. KAL. QVINCT.

∞. 10. CI.

(:.) 2 PRELO-

PRÆLOQVIUM AD LECTOREM.

Nomni genere scriptionis, amice Lector, quæ & ab Antiquis accepimus, & Posteris seculis damus, nihil rarius EPISTOLIS est: quarum tam gloria difficilis, quam fertilis, imò necessarius usus. An quia laudem non habet, profiteri, quod quisque agit, & in cõmuni velle conatu eminere? Suspicio. nam ut Sermo, ad omnes omnino homines, ita quoque EPISTOLA spectat: & ipsa, Sermo; id est, animi in amœnis seriisq; index & vindex, sed inter absentes. in Sermonem autem pro laude invidiam aufert, qui præpostero quodam laudis obtentu, non ut loquatur loquitur, sed ut laudetur. Quid verbis velitor? EPISTOLAS aio, per hanc quidem causam, licere & usui scribere, & famæ edere; præsertim si quid sermone melius habet. Ut locutio publica, sic scriptio est, fateor: & tamen in utraque laudis præmia sunt, si quis elegãtior, doctior, prudentior. Sed editio ostentationem prodit. Ratione, an Exemplo me defendam? Illa superest, nec hoc omnino deest: nisi scriptores omnes, omneq; litterarum genus ambitionis damnes. Divitias, si errore seculi ad pompam

PRÆLOQUIVM AD LECTOREM.

pompam vertimus, id minùs tibi liceat, quia
 è mari eas habes, communi Elemento; quàm
 mihi, quia ex herediolo aut privato agro?
 Haud opinor. Pariter fas mihi è publico & E-
 PISTOLARI campo nomen quærere: ut tibi è
 privato & umbratico dogmate aliquo aut
 commento. inprimis, si Exemplum habeam:
 quod habeo, nec recenseo: quod habeo, & fe-
 quor. an reprehendas, quòd recètes EPITSO-
 LAS, & ab ipso velut calamo calentes profe-
 ro? Cur autem senectuti seponam? Nihil in-
 teresse scio, vulges, dum scribis; an protrahas,
 si non emendas: quæ EPISTOLÆ lex est. Bre-
 viter: præcoces illos fructus præstat in mensâ
 positos, quàm ex arbore pendulos habere, ne
 frustra præcoces. Tu verò si faves Lector, læ-
 tari debes, quòd publicus tibi fiam, & sic fiã;
 imò si non faves: non doctrinæ tantùm, sed
 morum quoque syngraphum inspecturus.
 Ferè enim animi simulacrum quisque & ima-
 ginem, epistolam scribit. Ego fructum etiam
 utrobique capiam, si favebis, imò si non fave-
 bis: constantiam è laude, si faveris; emenda-
 tionem è iudicio, si non faveris; imò verò si
 maximè faveris, id est, si non suppresseris cen-
 suram. Assyrii olim ægrotos in compitis ex-
 ponebant, ut remedium & salutem inveni-
 rent: pariter EPISTOLAS has meas PROMVL-
 SIDIS titulo produco & expono, è multis ali-

PRÆLOQVIUM AD LECT.

quas, quas in peregrinatione istâ triennali scripsi sparsim, & misi. EPISTOLAS inquam, & in iis me ipsum: nec ut videar tantum, sed corrigar. Num ut te quoque videam, atque corrigam? Habet certè hoc censura, ut mutuum admittat: & qui jus sibi in scripta moresq; alienos sumit, suorum faciat; ut contra qui facit, sumit. Non sumo: videbor, non videbo; corrigar, non corrigam, uti ætatem & institutionem meam decet. lubens utrumq; & à te, qui utrumque doctus. Tu igitur talis, vide, & corrige: tu non talis, tantum vide. quid autem? sermones, risus, jocos, animi mei secreta; sed mei: ne amicorum quoque famam productam in iudicium putes. Tu ille, oblectare, si quid amœniùs à me scriptum: tu hic, formare, si quid severiùs expressum. Veram enim, si animum ad vortis, fabulam spectas; & vivam imaginem mei, non in scenâ, sed in tabellâ repræsentatam; nec fictum argumentum, sed ex occasione natum. Si consideraveris, si ne longiori Prologo favorem tuum nactus sim; plausum, si probaveris. Have mi Lector: & Gustatione istâ initiatus, meliores Missus exspecta.

INDEX

INDEX
PROMVLSIDIS.

<p style="text-align: center;">A.</p> <p>Alexandro Synclitico, Epist. L.</p> <p>Alexand. Vegontia, xcviij.</p> <p>Aloysio Lollino, Episcopo Belluni, li.</p> <p>Andrea Herborto, xxv.</p> <p>Andrea Schotto, S.I. ix.</p> <p>Antonio Clerico, lxxxj.</p> <p>Arnoldo Cathio, xxxvi. XLViii. LXXIX.</p> <p style="text-align: center;">B.</p> <p>Bernardo Cusano, xl.</p> <p style="text-align: center;">C.</p> <p>Camillo Trotto, xi.</p> <p>Carolo Laurino, xxxv. XLIV. lvi. LXXII. LXXX.</p> <p>Cornelio Plempio, xxiv.</p> <p>Cornelio Rekenario, xciii.</p> <p>Cornelio Vanderemio, iv.</p> <p style="text-align: center;">E.</p> <p>Edmundo Brutio, xlii. LXXXV.</p> <p style="text-align: center;">F.</p> <p>Fabio Paulino, lxxvi. LXXXIX.</p> <p>Federico Quinctio, lxxviii.</p> <p>Florentio Laurino, lvi. LXXX.</p> <p style="text-align: center;">G.</p> <p>Gabrieli Steydlino, xiii.</p>	<p>Gaspari Pinello, xxjij.</p> <p>Georgio Liemaverio, xlvi.</p> <p>Gerardo Puteano, v.</p> <p>Gulielmo Athenio, liv. xc.</p> <p>Gulielmo Barclayo, x.</p> <p>Gulielmo Huysmanno, xvii.</p> <p style="text-align: center;">H.</p> <p>Henrico Farnesio, xiv. XXXVII. LXX.</p> <p>Herculi Butregario, lxxxvi.</p> <p>Heriberto Rosveydo, xvi.</p> <p>Hier. Fabricio ab Aquapendente, xxxix.</p> <p>Hieronymo Mercuriali, LXXXVIII.</p> <p>Hieronymo Septalio, xxix.</p> <p>Hippolyto Angelierio, LXVII. LXXXIV.</p> <p>Huberto Aud^ejantio, lx. l.</p> <p>Iacobo Boene, iii.</p> <p>Iacobo Calderono, xxx.</p> <p>Iacobo Novello, liii.</p> <p>Iacobo Resta, xciv.</p> <p>Iano Doufa, lxxv.</p> <p>Iano Grutero, lxv.</p> <p>Io. Bapt. Hansenio, lxiii. LXXVII. LXXXVII.</p> <p>Ioanni ab Hollandt, xxvi.</p> <p>Ioanni Coto vico, xlviij.</p> <p style="text-align: center;">Io.</p>
---	--

INDEX PROMVL. EPIST.

Io. Bapt. Petreiano, LXII.	Marco Velfero, XLI. LII,
Io. Bapt. Sacco, XIX. XXXI.	LXXI.
LXVIII.	Matthæo Sanderio, LXXXIII.
Io. Bapt. Sil-atico, XXVII.	N.
Ioanni Bernartio, II.	Nicolao Micaultio, LXI.
Io. Fernandæo Velascio, Co- mestabili Castella, XLIX.	O.
Io. PUTEANO Patri meo	Octavio Scalfo, XCVI.
VIII.	P.
Io. Vinc. Pinello, XV.	Petro Cantonio, XXXIV.
LXXXII.	Petro Pantino, LIX.
Io. Wouwero, XCIX.	Philippo de Monte, LXXIV.
IUSTO LIPSIO I. XII.	Philippo Rubenio, LXVI.
XXI. XXVIII. XXXVIII.	S.
XLV. LVII. LXXIII.	Scipioni Campo, VII. XCV.
XCII.	T.
L.	Thomæ Segeto, XX. XXXIII.
Laurentio Pignorio, C.	V.
Livino de Succa, LXIX.	Vido Mazenta, LV.
Ludovico Septalio, XXII.	Viglio Omio, LVIII.
XXIX. XLIII. LXIV. XCI.	Wibrando Auskema, XCVII.
M.	Viro Amico, VI. LXXV.
Marco Dornio, XVIII.	Wolf. Theoderico Comiti Al- temfio, XXXII.

Hanc ERYCI PUTEANI V.C. Epistolarum PROMVL-
SIDEM dignam iudico, quam non degustes, sed cupidè
edas, tuumque si non expleas, saltem impleas animum.

GUILIELMVS FABRICIVS Noviomagus, Apostolicus
& Archiducalis Librorum Censor.

Cum gratiâ & Privilegio Serenissimorum BELGI-
CAE PRINCIPVM.

SIGNAT.

Buschere.

EPISTOLARVM

PROMVLSIS.

EPISTOLA I. *Lovanium.*

IUSTO LIPSIO V. C.

Historiographo Regio.

LE ego quietis cultor, cui in ore
& animo illud Tragici hactenus
fuit,

-----*me mea tellus*

LARE SECRETO, tutoq; tegat;
motum & peregrinationem à pue-
ro arsi : nec voto tamen contra-
rius quòd arsi; prudentiorum for-
tè sententiis, quòd à puero. Mo-
tum enim tranquillior quies sequitur, ut olim, cùm
Æoli feriantur satellites : deinde sine fructu peregri-
natio suscipitur ante Prudentiæ annos. Itaque mo-
tum concupivi bonæ quietis causâ; sed te monente
distuli, ætatis meæ causâ. Distuli, & obsequio desi-
derium vici. Postea verò quàm accrevisse visus, tu ip-
se iter suadens, unico affatu, velut verborum attritu,
intepescentem excitasti animum, & accendisti, qua-
si numquam restinctum. Si ergo è complexu tuo di-
missus, Lares patrios (ut inde in Italiam irem) petii,
& amicos, quibus osculû debebam. Hi aspernari con-
siliium meum, omnémq; lapidem movere, ne ipse me
moveré. Sed invitum cohibere, haud facile est. Causa nul-

A

sa nul-

sa nulla fuit, quam non prætendi: & frivolas quasque,
 uti pertinaces solent: Non idem homini adolescenti
 solum perpetuò premendum: non ab unius ore at-
 tem pendendum. Ut ab uno flore mel suum apes nec
 fugunt, nec confingunt, sed sparsim: sic eruditionem
 hinc inde hauriendam. Habere suos Italiam, Germa-
 niam, Galliam præstantes doctrinâ viros, & velut
 Oracula Litterarum, à quibus responsa utiliter petan-
 tur. Sed quid ego alios apud te nomino? Licuisset per
 hanc quidem causam pedem non movere. Tu unus
 mihi inftar omnium es, qui tot unus abundas virtu-
 tibus, ut omnium facile laudes exhaurias. In vitis tu hoc
 audis; sed tamen cogit amor exprimere. Nam in quo
 homine, post homines natos, modestia gravior? hu-
 manitas sanctior? doctrina elegantior? Suada purior?
 Dîs suis Archivos non privamus: & sunt alibi viri
 quoque non vulgariter docti; sed fortassis, si tecum
 conferendi, famâ suâ minores. Quemadmodum fa-
 ces, quæ in tenebris & illuni nocte lucent, intervallo
 augentur: ita, si quis remotior se ostentat, par forte-
 an tibi videtur; non est: quem si in solem & diem pro-
 duxeris, aut coràm conspexeris, is diffusum per cali-
 ginem aëris lumen amittat, & veris lineis circumscri-
 ptus discernatur. Ut etiam sidera sub ortum occasum-
 que, maiora lucent, sed creperâ quadam luce: ita ta-
 les sæpe, quos per vaporem spirantis auræ, ceu per um-
 bram, noscimus atque admiramur. Tu verò Vir Cla-
 rissime, quantò notior, tantò illustrior: & qui sum-
 mus ubique, maior tamen conspiceris è propinquo.
 Ita luces; ut te ceu Phœbum ipsum ament omnes, &
 prædicent. Quæ cuncta ejusmodi sunt, ut ab omni pe-
 regrinatione animum absterruissent, nisi tuo consilio
 suscep-

suscepta esset. Nunç igitur (quod propitiis Vialibus sit) me accingam; & cum Mercatoribus Batavis, quos obsidio Berckana hæctenus remorata, per Coloniam Agrippinensiũ Francofurtum proficiscar. Martem vide: opidulum munitissimũ ignavã deditione captum, immoderata nimis lætitiæ causam hîc ubique dedit.

Non facile est equã commodamente pati.

Nummos hîc binos habes, ex iis, quos ex novis insulis Batavi contulerunt, formã & materie insolentes; pretio supra fidem vilissimos: certè, nisi copia obstet, servandos pariter, & æstimandos cum antiquis. Viris illis magnis adfui, litterasque dedi: in quorum altero prisca Poësios elegantiam, in altero reconditam sanè doctrinam, peritiamque linguarum coràm admiratus sum; sed in utroque ardentissimum tui amorem: quem eundem ego profiteor. Vale. Dordraci, VI. Kal. Septemb. ∞. 10. XCVII. RICHARDOTOS fratres, BARONIVM, & SCARBERGERVM cupidè saluto.

EPISTOLA II. *Mechliniam.*

IOANNI BERNARTIO S.D.

SERiò mi BERNARTI: Laudes istas non fero, queis non minùs modestiam meam oneras, quàm industriam ornas: nec quisquam alius in me ferat, qui te modò, mèque nôrit. Injurius autem mihi, imò tibi, si ferat. Nam ita conceptæ illæ elegantissimæ tuæ litteræ sunt, ut incertum, studiosior in me laudando; an modestior te ipsum fueris deprimendo. Quorum utrumque aut amori aut errori adscribendum est: amori, dum talem me vis esse; error,

errori, dum esse putas, qualem describis ; imò qualis ipse es, Iuventutis nostræ Princeps. An scripta, aut amici mentiuntur ? Sed laudatus non te laudo ; *ne non tam proferre iudicium meum, quam referre gratiam videar.* Quod verò adhortaris , ut quâ occœpi ire viâ , pergam , gratum : & ego pergam, etsi nulla, infelicis huius seculi labe , præmia sunt, (carmine sententiam exprimam,)

Virtutem solidum ratus putari

Virtuti pretium : paratus ultrò

Lubens temnere, quicquid unde quaque

Offertur. Bene, cum sat est mereri,

Non ambitur : at optimè omnium hoc fit :

Nolle sumere, cum sat est mereri.

Antuerpiæ, apud GABRIELEM STEYDLINVM meum, qui te salutat. IV. Eid. Sext. ∞. IO. XCVII.

EPISTOLA III. *Ruræmondam.*

IACOBO BONERO, V. C. *Consiliario Regio.*

SI lubens unquam calamum sumpsi , jam sumo, cum ad te scribo, Clarissime Vir, & Cognate, etsi nihil est quòd scribam. Sed huiusmodi quoque hæc occasio ; ut excusationem nullam admittat, nisi stilo conceptam. Occasio inquam, quam aliàs quæ fivi, nec inveni : Scripsi litteras, non dedi. Tabellarii vestri hæc interdum transeunt ; sed quasi non transirent : ita festini semper, sæpe non visi. Annium conspexi undas præcipiti & veloci cursu præterlabi, nec fisti alveo aut canali : sic isti qui galero utuntur, & epistolas perferunt, in itinere non morantur ullius causâ, adeò non despectunt. Aliàs, pronus ego ad scriben-

scribendum ; & peculiariter Virtute & Doctrinâ tuâ excitor : quam utramque ita conjungis & exseris in Patriæ & commune bonum , ut boni quique te ament, admirentur omnes. Nuper (havet enim animus in tuis laudibus occupari) cùm tranquillitas nostræ urbis , ac salus sub spe & metu vacillaret, tu, probo prudenti quæque consilio, rebus in tranquillum versis, securitatem nobis, gloriam tibi peperisti. Quanta erat omnium trepidatio ! quanta consiliorum incertitudo ! Sed, ut dixi, Virtutis Doctrinæ quæ tuæ fax viam ad salutem distinxit. Virtutis, quia præluxisti ; Doctrinæ, quâ præluxisti.

Quid est suavius, quàm bene rem gerere bono publico?

sicuti tu gessisti , & geris ? Sed utinam vel plures FABIOS , vel tranquilliorẽ ipsam Belgicam habeamus ! Hoc verò rerum statu , ut bonæ artes exulant : sic remedia inde petenda. Quis recti bonique tramitem insistit ad consulendum in commune ? Qui nescit viam ad mare , amnem sibi comitem quærit : qui ad officiũ boni civis, doctrinarum præsidium. In doctrinis tamen discrimen tramitum est: exitus idem est. Diversa sectamur; sed in eundem finem, qui est, aut esse debet, publicè prodesse. Alii Medicinam, alii Leges & Iura, alii Litteras divinas tractant. Isti, ut corpus humanum curent aut restituant. Hi, & illi, ut animum ipsum componant: id quod; vel ad probam, & secundum pios ritus atque instituta divina instituendam vitam, qui Theologi appellantur : vel ad concordiam quandam exteriorem, & politicam honestatem, qui Iuriconsulti titulum præferunt. Sunt deinde alia quædam honestæ notæ studia, quæ Literarum finibus clauduntur, sedata illa quidem, & à foro turbisquæ remota; utilia

tamè publicè confinio quodam Sapientiæ ac Virtutis. Ego quidem huc deflecto, ut amœna Musarum vireta pererrans, eos fructus legam, qui privatim publiceque usui sint. Deum precor, conatum meum felicitet: téque V. C. nobis & Reipublicæ servet. Lovanii, Prid. Kal. Sext. ∞. 10. XCVII.

EPISTOLA IV. *Lovanium.*

CORNELIO VANDEREMIO S. D.

LVgduni Batavorum fui: litteras, picturasque fartas tectas dedi. Ultrajectum ad tuos nunc quoque iturio, quibus, quæ tu optaveris dicam: dicam autem quæ mereris. Ita naturâ comparatum est, ut quem ames, etiam laudare velis: ego verò mihi non immeritò gratulor, quòd te talem amem, què laudare etiam possim: laudem, quem non amare non possim. Itaque ut præconium tu meum tuâ indole; sic indolem ego tuam meo præconio conabor uti æquem; æquare autem non potero, nisi ut exstimulem. Harlemi GOLTZIVM invisi, amicum & popularem meum; qui omnem mihi illam supellectilem suam ostendit. Quàm vellem adfuisses! Obstupui & Lysippi æra, & Apellis colores, & Pyrgotelis cœlamina: sed inprimis ipsum dominum, in tantis divitiis liberalem; incertum, arte, an humanitate meliorem. Hisce *in locis Neptunus Templisque turbulentis* sine periculo sum: non item sine dolore, quem motu & peregrinatione excussum eo. Vale. Dordraci III. Kal. Sept. ∞. 10. XCVII.

EPISTOLA V. *In Vbios.*

GERARDO PYTEANO, V.R.

Gentili Meo.

O Miseram urbem, quam noxius Auster tam pestilenter adflavit! Respice Deus, &

-----* *ἀεικέλιαι λογὸν ἄμωων.*

Sed tu vivis, & vales? spero, & timeo. Quia enim non malos tantum, sed & bonos promiscue hoc malum manet: ac puniuntur qui peccarunt, & qui non peccarunt. Isti quidem quia offenderunt, hi, ne forte offendant: isti ut offendere desinant, hi ut desinant vivere. Scimus enim longam vitam saepe improbam esse vitam, & acceleratam poenam impedimentum sceleris futuri. Itaque malus quisque vitam hac indignus vivit; bonus meliori dignus: & qui meruit malum, id si accipit, supplicium sustinet; qui non meruit, praemium putat. Quare non refragemur, si nos Deus vocet: quia nec in potestate nostra est, nolle sequi; sed est, ut pura mente, & mundata conscientia sequamur. Vide obsecro quomodo me impetus rapit: ea in calamo, quae in mente. Eo enim in loco sum, ubi periculum mihi ab eadem labe. Vbi? inquires. Penes in Vbiis: in oppidulo Mulhemio, quomodo ex Batavia veni, ut Francofurtum, & inde in Italiam eam. Comites quaero; & spero inveniam. Interea an Rhenum trajiciam, necdum constitui. Ego quidem te, priusquam abeo, videre haveo; sed periculum quoque horreo. Locum hinc habet, quod Comicus prudenter scribit:

Qui cavet, vix cavet: qui maxime cavet,

Is saepius cautior captus est.

Con-

Consilium itaque tuum exspecto, ut sequar. Vive, & vale, ut virtutibus tuis longum nobis præluceas.

EPISTOLA VI.

IANO DOVSÆ. V. N.

HVmanitate tuâ fretus, quam inter sermonem expertus sum, scribo: et si sciam sic denuo suffusum me iri innato quodam pudore. *Litteræ* quidem, ut vetus verbum habet, *non erubescunt*; ego tamen in litteris: nisi scribens fortè audacior, quia tectior sum, & velut velamine nuptus litterarum. Non sum: & si qui tales, qui epistolam, ceu mentis larvam habent, & velare vultum nituntur, quem mutare nequeunt, ostendere erubescunt; repeto voces meas: non sum. Idem ego calamo, & ore: nisi hoc differam, quòd in scripture animus conspiciatur, in sermone audiat. Sed tamen quid est? utrobique cognoscitur; ac nescio profectò, illo certiùs, an verò isto modo. Nam utrobique *ἀνδρος χαρακτήρ γνωρίζεται*. Quod Socrates adolescenti cuidam: *Vt te videam, aliquid loquere*; id tu mihi mutes: *Vt te videam, aliquid scribe*. Ceterùm utrumque ego præstiti, quà loquendo, quà scribendo. O me beatum! si ita præstiti, ut probes: Beatiorum porrò! si probas, & testimonio aliquo id ipsum testificeris, quod abeuntem me dirigat, ne impediar. Versiculos aliquot meos transmitto, ut, si otium, legas; & conari nos aliquando, quod tu faventibus, atque adeò non faventibus Musis præstas, intelligas: velle, quod tu ad miraculum potes. Gloriosè hoc fortasse, sed utiliter tamen dico. Nam optimos quosque imitari, optimum est; ut dum summa affectamus, aliquam ex-
prima-

affectamus, aliquam exprimamus partem. Satis autem citrà imitatio confistit. Vale, Lugduni Batavorum. IV. Non. Sept. ∞. 10. XCVII.

EPIST. VII. *Francofurtum ad Mœnum.*

SCIPIONI CAMPO V. N.

AUT fallor, aut voluptas omnis in præfenti est, quam sentire quidem suave, at acerbissimū meminisse; uti ego memini, qui cū tecum fui, similis iis fui, qui hypocausto inclusi clibani vapore hiemis inclementiam vincunt. Nam postquam abii, invēni intentius frigus. Hilaritas omnis; illæ subdivales ad amœnum Mœnum ambulationes; illi nectarii de litteris sermones; illa conviviola litterata evanūere. Successit solitudo, cura, metus, & quicquid prolixum iter offundit. Sed ista habeam, dum te habeam: id est, amorem tui; imò mei tuū Non amare enim non poteris, à quo te senties amari: nisi promptitudine amandi, debitum quoq; redamandi prævertes. Quare jam iter prosequor, non quasi amiserim oculissimum amicum, sed quasi præcesserim. Vale Elegantiarum omnium flos. Basileæ. VIII. Eid. Octob. ∞. 10. XCVII.

EPISTOLA VIII. *Venlonam.*

IOANNI PVTEANO, *Patri meo S. D.*

PERICVLVM quod passus sum, ipso itinere majus, breviter perstringam, mi Pater; ut famam periculo majora nunciantem corrigam. Coloniam Agrippinēsum perveneram, hospitio à gentili nostro
 B exceptus,

exceptus, optimo & humanissimo viro. is, periculis omnibus collatis & expensis, terrestre mihi iter persuasit. Ergo Tuitii equum conscendi, Mercatoribus, quos spes lucri ad Nundinas evocaverat, comes factus. Diem fermè circa medium, cùm jam aëris tepor incalesceret, in pago quodam substitimus. Instruitur prandium: cumque cœnaculum ingressi discumbimus, & ad cibum porrigimus manus, quidam è mercatoribus, morbum, quasi à concussatione contractum, abstinentiâ detexit. Ego mox, quod erat, suspicatus sum, contagioso hominem malo tactū. Reliqui admonere, equum succussorem cum tolutario aliquo commutaret: sed ille quidem, quò suspicionem mali minueret, primo die recusavit. Nec diu morati cœptum carpimus iter, donec ad destinatum stabulum dies fugiens fessos perduxit. Postridie difficilior profectio, per clivosa & salebrosa quædam loca, & convalles lacunosas, partim equis partim pedibus nostris vecti; ut non minor incessus vegetatio, quàm fatigatio sedentaria fuerit. Ille verò vectoris equi accusator, quantum pedibus suis ægritudinem auxisset, vultus detrimento contestatus est. Mihi tum quidem equus, ab unguâ ad saxeas illas sudes contusâ, nutanti capite claudicans, risui simul, & remoræ fuit. Sed reliqui inhibentes gradum, & meo infortunio, & dolori ægrotantis non inviti consulebant. Sic proficiscentes, opidum Libburgum, ultimam diei metam curriculo solis deflectente, intravimus; & dissolutis atque in diversorium conditis sarcinis, ego equo, æger sibi operam dedimus. hic autem, haud ampliùs morbum dissimulans, seriò ægrotabat. Nam ut primum tectum subierat, in illo garritu mercatorum,

ser-

sermonem segregabat, & in scamno seorsim decumbens, cœpit à quiete nequicquam solatium quærere. Cibos averfatus, potiunculas, quas vino & protractis aromatibus miscebat, identidem libabat. Et jam quidem de morbi genere cunctis constabat; sed privato silentio quisque tegebat periculum commune; & communibus fabulis privatam metum demebat, cœnæ, sed & somni tempore. Nec enim mensa nobis tantum, aut cubiculum, sed pænè lectus communis. O miseram sortem! ubi illa triclinii hilaritas? ille noctis *λυσιμέριος* Somnus? Ipsa quies, quæ curarum sepultura esse solet, securitatem denegabat. Eundem illum aërem nocturnum semisopiti hauriebamus, quem & altè ducta laborantis suspiria infecerant, & vomitiones quoque corruperant. Deinde periculi imago per somni nebulam aucta, ligatum animum non sinebat constantiâ suâ uti. Nocte exantlatâ, quisque sarcinulas colligere, equos onerare, & maturare abitionem. Interim dum jentaculo reficimur, communi voce mercatores ægrum suum hortari & obsecrare, se ipsum cognosceret, iter salutis postponeret, & apud hospitem benignum valetudinem curaret. Ipse hospes aditans, eodem impellere. Quæ ista, inquit, tanta cupiditas perfectionis, quæ salutarem quietem impediat? Habet honesta festinatio interdum necessarias moras. Ante omnia valetudini, deinde opibus est danda opera, ut dare possis. Si me audis, te ipsum amas; subsistes: ut validus subsequaris potiùs, quàm infirmus comiteris. Quid enim si morbus incrementum ex itinere capiat, & hospitium petenti denegetur? Ne id nescias, pestilentia longè lateque sæviens, Hospitalis Iovis fœdera violavit. Hic verò molliùs curabere.

Quàm Regi Antiocho oculi curari solent.

nec morbus vel tantillum inhumaniores nos reddiderit, ne si foret ipsa quidem pestis. O exemplum dicandum memoriæ templo, ni avaritia profanasset! Nam hospites illi Lyci sunt, quorum blanda verba latrocinantur; *quia aurum*, ut Comicus ait, *poscunt præsentarium*. Sed nec amica mercatorum hortatio, nec hospitibus benigna promissio retinere invitum potuerunt. Ita homines sumus, quærimus exitiû, dum stultè contemnimus: & serò recta consilia agnoscimus ac probamus. Equo interea meo æqua Hippona fuit, tantumque nox unica claudicationem minuerat, ut ad vehendum idoneus videretur. Itaque in viam denuò nos damus, per nemorum amœnissimos saltus: & ægro nostro testudineo gradu subsequente, ad pagum prandio destinatum pervenimus: ubi de sanitate, & loco, unde iremus inquisitione factâ, cum & illam intrepidè jurassemus, & hunc quisque arbitrio suo fingeret, in diversorium admittimur. Commodum gustatione finitâ, æger aderat, & sine obstaculo quæstionis ad nos usque penetravit, exanguis colore luridus, & interno totius corporis æstu inflammatus. Dum venientem excipimus, & humi substructis pulvinaribus locamus, intrat hospitiæ dominus, qui ut notavit tam miserum schema, truci supercilio ædibus ægrotanti interdixit *Quid multis? unâ excessimus omnes. fit concursus virorum mulierumque: barbariem hospitis publicè detestamur. Ille profiliens, convitiis vindicat, injuriam & universam in nos turbam concitat. Bonum Factum visum est, furori cedere; & carpento conducto comitem avehere. Sed cum ne id quidem pietatis officium impetrare licuit, adolescentem*

men-

mendicum vi pecuniæ eò adegimus, ut laboranti s
 duceret equum: atque ita infaustum, nec nominan-
 dum pagum reliquimus. Aliquanto deinde viæ per-
 menso spatio, ad lucum pervenimus, ubi æger ille
 noster concussionis impatiens, ex equo se dimisit, &
 de viâ trepido vestigio secedens, in gramine procu-
 buit. Mox altius suspirium ducens, Tego, inquit,
 fatalem & ab æterno mihi destinatam terram, ut ab
 eâ tegar. Quæ vox ad extremum dolorem omnium
 dejecit animos: dumque taciti hominis miserrimam
 fortem deploramus, ad aures nostras strepitus quidam
 rotarum defertur. & è mercatoribus unus in pedes
 defiliens, aut fallor, inquit, aut Deus nos respexit.
 Reliquis admirantibus, carruca ægro submissa de col-
 le allabitur: in quam è vestigio reposito ægro, lento
 gradu procedimus & præcedimus. Neque dum luci
 meditullium transgressi eramus, & in ipso vehiculo
 miserrimus ille, mortis colorem induens, vitam fato
 reddidit. O miselli homines quid sumus? aut quid
 speramus? Hic ille sanus, ut videbatur, viam ingres-
 sus, prius vitam, quàm viam finivit. Divitiarum sua-
 rum rationes subduxerat, paucorum dierum non po-
 tuit, aut neglexit. Ite mortales, & opibus fidite aut
 annis: vidi, qui πολύχρυσος, πολύχαλκος extinctus sit, &
 in ipso robore ætatis. Salubre exemplum linquens hoc
 ipso, quòd extinctus: deinde quòd ab uxore liberisq;
 remotus, quòd subitò, quòd in itinere, quòd in silvâ.
 Quid nos? defletum pro tempore comitem, quem
 vivum ad Nundinas non licuit, mortuum ducimus
 ad sepulturam: cui proximum pagum destinamus.
 Sed rusticani isti priorum ingenio præditi, pertinaci-
 ter nos rejecerunt: nisi etiam tantò crudeliores,

quòd in mortuum impii, non tecto hominem, sed solo cadaver arcebant. Eandem in uno etiam alteroq; loco fortunam passi, pænè Francofurtum produximus funus. Præcipiti tandem die mitiora ingenia nacti, scilicet quæ pecuniâ saltem ad commiserationem flecti poterant: cadaver recipitur, & à terræ quibusdam filiis terræ mandatur. *Ὡς ὁ μὲν ἐντ' ἀπόλλωλε*: mihi deinceps quid futurum sit, Deo in manu est. Sperando optima, extrema mihi cuncta proponam; ut si quid mali acciderit, hoc beatus sim, quòd evaserim pejus: neu timendo perpetuò, sed semel tantùm sentiam malum capiendo. Nam in malo nihil præter metum mali: bonum autem ipsa spes extendit. Hanc mihi Deus mentem in reliquo & viæ & vitæ servet. quem eundem precor, reducem me tibi, matri, familiæque superstiti faciat. Francofurti ad Mœnum, Prid. Kalendar. Octob. ∞. 10. XCVII.

EPISTOLA IX.

Antuerpiam.

ANDREAE SCHOTTO V.C.

Societatis IESV.

QVod Vlix Minerva, id mihi Epistola tua, Doctissime SCHOTTE, individua itineris, & periculi comes: cujus suavissima lectio nescio quid divinum animo cottidie instillat; ut horrenda quæque mihi videar intrepidè posse sustinere. Cyclopis aliqua specus est? ingrediar: Solis boves? adspiciam: Scylla, aut Charybdis? evadam: Circes poculum? bibam: Lotophagi? accedam: Sirenes? audiam. Immo verò ut iter hoc fuit, Cyclopis specum introivi, sed

sed egressus sum : Solis boves vidi, sed abstinui : Scyllam & Charybdim præternavigavi , nec abreptus sum : Circes poculum bibi, nec mutatus sum : ad Lophagos accessi, nec remansi : Sirenes audivi, nec accessi. Singula quid explicem ?

O multa dictu gra via, perpeſſu aſpera,

Qua corpore exantla vi, atque animo pertuli !

Hodie qui iter faciūt, contuſa & cribro ſuccreta quædam aromata circumferunt, aëris aut ſtomachi cauſâ: at quantò ſatius, ad conſtantiam animum roborare, ſicuti ego ſalutaribus tuis monitionibus & dogmatis roboravi ! Nam in vnâ illâ Epistolâ mihi ſtaçte, cinnamomum, macer, caryophyllon inſunt, quibus uniuersam hanc itineris acrimoniam ſic condio, ut acerbum nihil ſentiam : temnam

Et quodcunque mali eſt, & quicquid triſte timemus.

Ad Agellium non tu incitare me mavis, quàm ego ſponte currere, auctorem (ſiquis alius) teſum, eruditum, nec minùs varium, quàm res litteraria ipſa. Itaque operam hanc condico lubens meritò: & quamprimum Urbem introiero, hoc negotii ſumam; ac neglectum hunc agellum excolere aggrediar, quâ runcinando, ubi ſentes ſucceverunt; quâ ſupplantando, ubi emortuas litterarum (ut ſic dicam) has plantas videro, aut eyulſas. Nec inutilem laborem ponam, cùm iſtas CIACCONII hominis doctiſſimi ſchedas, & collationes tuas conſidero, quæ per ſe quidem huic ſcriptori expoliendo. FVL. VRSINVM, & I O S. CAſTALIONEM, ceteroſque, ut ſcribis, ſalutabo. Vale, & me ama. Hanc Epistolam Plantinianis dare conſtitueram : ſed præueniens hic amicus meus, adcinctus ut iſtuc pergeret, ſe onerari paſſus eſt. Francofurti,

furti, Kal. Octob. ∞. 10. XCVII. Die crastinâ Argentoratum versus iter instituiam.

EPISTOLA X. *Lovanium.*

GVILIELMO BARCLAYO S. D.

DIs Vialibus si causâ meâ sacrificasti, mi BARCLAYE, litavisti. Evasi enim, & limen Italiæ attigi, magnam Insubrû Urbem. ubi exceptus à Principe, quem Eruditi omnes norunt, humaniter fui, ac detentus. A Principe inquam, quem nescio ab Armis, an à Litteris justius tibi commendem; cùm parem utrimque laudem & gloriam æqualem trahat:

Iusta pari premitur veluti cùm pondere libra

Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illâ.

Tu modum cognosce, quo exceptus sum; & gratulare seculo nostro, esse in Magnis illis, qui honorem Eruditioni habent, ipsi eruditi. In urbem postquam ingressus sum, hoc mihi negotii credidi potissimum dari, ut Herculem hunc Musarum viderem, atque à I. LIPSIÒ salutarem. Copiam IO. BAPT. SACCVS, vir doctus, impetravit: à quo eodem introductus in Aulam fui. Dum hostiarium sequimur, locum pellucidum intramus, librisque superbè instructum: mox intellexi in Bibliothecam me venisse; & à SACCO admonitus, video ipsum Principem ad mensam sedentem, atque lectitantem. Ergo animatus tam formoso schemate, paullulum processi, & postquam ad manus accessi, instar oratorum conformato articulo, orationem, quam pridie ante somnum conceperam, intrepidè habui. Ille dictione meâ & calore delectatus,

utrum-

utrumque laudatione profecutus est: ac placere sibi ait Mediolani subsisterem, curaturum, nequid ad honestum, & Litterarum otium deesset. Quid censes? avidè favorem amplexus sum, gratias Optimo Principi dixi, ac substiti. Nunc in ANALECTIS quibusdam sum, quæ è bonorum scriptorum monumentis famæ struendæ congero. Convivium, & fercula sunt, quæ censuris ritibusque misceo ac condio, ut averso quorundam stomacho aut amuso conciliem. Quicquid est, tu mihi nominandus mi BARCLAYE, ubi nomen spero: vt quàm te amem, morum causâ; quàm æstimem eruditionis, publicè innotescat. Pergamus porrò in Amicitia cœptâ, & in iis unde illa orta; id est, virtute, Litterisquæ; quibus nihil homini melius contingit. ARTHVRVM GORDONVM, illud delictum hominis plurimum saluto. Tu vale. Mediolani, XVI. Kal. Novemb. ∞. 15. XCVII.

EPISTOLA XI. *Mediolanum.*

CAMILLO TROTTO V. A.
Senatori Regio.

MORBVM tuum hætenus ferimus; quòd cum minori litterarum, quàm Reipub. damno sit, quodque violentum iustitium in amœnioribus & sermonibus, & libris consumas. O magnum virum! cui cum ob valetudinem occupari publicitus non licet, otiosum in valetudine tamen esse non libet. Nec vitio id facere videri potes, sed divini illâ tui animi naturâ, ac flammâ, quã priùs extingvas, quã compescas, hisdem illis studiis, quibus serias antea curas le-

C

vigare

vigare solebas; nunc effectum quoq; curarum, id est, morbum ipsum, & doloris sensum. Censeo hoc deinceps exemplo Lebadiam cum Helicone mutemus, & corpori, ut animo medicinam faciamus, ab eâdem Musâ. Quàm stultè eruditorum pleraque pars! quàm ignavè! Si corpori ægre est, divinam partè sepeliunt; ut planè in veterno cubare, ac præforbere Lethæum poculum videantur, dum adscititiâ oblivione se ipsi ac doctrinam mergunt. Hi non considerant similes se navis esse, simulacrumque habere; quam si periculo tempestatis ad carinam exonerant, mergunt, non minus, quàm si onustam furentibus undis objiciant. Etenim tempestas, morbus est: onera, litteræ & studia, quibus qui se ipsum cun que spoliât, in potestate doloris est, & ad omnem morbi curam agitur: qui tanquam saburrâ utitur, periculi securus est, &

----- *medijs tranquillus in undis.*

Sic te esse scio Vir Amplissime, Deumque precor, uti in bonæ valetudinis portum incolumis evadas. Ticini, VII. Non. Novemb. ∞. 13. XCVII.

EPISTOLA XII. *Lovanium.*

IUSTO LIPSIO V. C.
Historiographo Regio.

POST asperum & prolixum iter Mediolanum tandem perveni. Bone Deus! quanta, & quàm multa perpeffus! Ludum & iocum qui Peregrinationem vocant, stultè vocant: cruciatus, & calamitas est, & malorum uberissima seges. Et hætenus quidem et si Præmetia sunt; vidi tamen, au divi, sensi, que hærebunt

bunt in omne ævum. Pessima pleraque, uti caveam: salutaria quædam, uti sequar. Quamvis hoc ipsum salutare censeam, novisse quandoque malum, ne facias. In viâ minùs errat, qui gnarus viæ, & lumine cassus impingit sæpiuscule, quia cassus. Nonne idem in nobis? Quoties in bivio virtutum vitiorumque constituti, sinistrorsùm solo errore abimus? Minùs fortè errat, qui ignorantia; errat tamen: atque utinam semper minùs! In saxum aut pilam si quis improvidè currat, non dicam minùs læsum, quòd non viderat; sed si minori impetu incurrerit. Ego hæc in illum finem, ut scelera quædam me vidisse intelligas, non didicisse. Verè enim hoc dicam: perfidiam, fraudulentiam, malitiam, perjurium, aliâque id genus, quocunque veni, inveni: notavi, & abstinui. Et protectò iter ipsum ita suggererat: ita materiam ubique subministrabat philosophandi. Plerosque è sequacibus ad extremæ egestatis terminos redactos vidi? ecce exemplum trucis Fortunæ, & contemplatio miseræ humanæ: vixisse unum? ecce salutaris illa mortis meditatio, frenum animi lascivientis. Quid multa? in rem deducere cœpi, quæ à te publicè privatimque doctus. Litteras tuas I. O. BAPT. SACCO tradidi, homini multarum litterarum & humanitatis. qui te ita amat, ut meritis magis, quàm avidus redamari: et si avidus & meritis. Gratiâ enim tuam mavult, quàm jactat: nec tam gloriator huius amicitia, quàm cupitor est: quoniam (cum Apuleio hoc cogitat) *cupere nemo, nisi verè putet, potest: potest autem quis falsò gloriari.* Principem ipsum vidi, conveni, audivi: magnum fanè,

Τοῦ δὲ νῦν γε μέγιστον ὑποράνιον κλιθεῖς.

Præclara eius facinora, non dicam adornando, sed ad-

mirando fatigabor, vel belli ausa, vel domi provisa: isthic militiam, & expeditiones; prælia, & victorias, (quæ ejusmodi sunt, ut turba illa Imperatorum veterum injuriâ triumphasse videri possit, HVICNIS I TRIUMPHVS DECERNATUR:) hîc verò scientias & omne genus eruditionis. Sapienciam inspicias? Philosophatur: Mathesin? eminet inter primos: Jurisprudenciam? Leges veteres, novâsque perlustravit: cetera? in omnibus laudem adeptus, imò palmam. Librorum autem supellectilem instructissimam habet, quam cum delectu comparat; nec comparat tantum, sed usurpat; volvit, ac revolvit. Scimus, Bibliothecas quo pacto plurimi ornent: volumina multa cumulant, non tractant; congerunt, non conterunt: deprehendas in ubere velut librariâ penu epulas cujusvis doctrinæ: ipsum dominum in his deliciis rudem, indoctum, & Tantali vice sitientem, non quidem fallacem illam fluentis fugitivi undam; sed veræ scientiæ ac virtutis. Heros hic aliter, qui cum splendidissimas librorum dapes habeat, libat ac delibat quotidie, non tantum ad famæ suæ vitam, sed immortalitatem. Vides igitur ad qualem me Principem miseris: magnum illum quidem, sed blandum tamen & benignum: magnum, sed tui peramantem, ut nec frustra miseris. Exceptus enim humanissimè fui, idque tuâ causâ: detentus quoque liberaliter, sed tuâ causâ. Quare dum beneficium mihi das, accipis ipse; dumque me tibi obstringis, obstringeris ipse, tantò quidem arctius, quantò majora ille beneficia confert, cui obstringeris. Tu verò habes quo te solvas, & expungas meo nomine contractum nomen: eò minus, quò citius expunxeris. Facit enim mora debitoris, ut
amplius

ampliùs obligetur. Liberam & candidam epistolam habes, sine dolo scriptam. Vale mi Doctor. Mediolani, xv. Kal. Novemb. ∞. 15. xcvii.

EPISTOLA XIII. *Antuerpiam.*

GABRIELI STEYDLINO S. D.

AN libenter ad te scribam? ut ad neminem debeam, aut velim magis. Ego te amavi, ex quo novi; & nunc amo, puro & singulari quodam affectu, quem debere me profiteor Ingenio tuo, Modestix, Eruditioni: & tum demum desinam,

Quo die Orcus ab Acheronte mortuos amisserit;

id est, cum tu amoris causas. O solidum & potens vinculum, nec sanguinis viribus inferius, quod Virtute necitur! *Hoc etiam* (utar Valerii verbis) *certius & exploratius, quod illud nascendi sors fortuitum opus; hoc uniuscujusque solido iudicio incoacta voluntas contrahit.* Vnde cum sanguinis jure amicum accipiam; Virtutis, faciam: maiori constantia conservandus est, que sponte elegi, quam necessariò quem admisi. Quia alterum æqui ratio, alterum etiam decori postulat. Itaque vides in quo gradu sim, imò in quo tu mihi: ut me ipsum Virtutemque amare desinam, ni te pergam, qui tam constanter meque Virtutemque amas. Bene vale: & Clariss. Viris, ABRAHAMO ORTELIO, & IOANNI BOCHIO salutem nuncia. Mediolani, Pridie Kalend. Februarij. ∞. 15. xcviii.

EPISTOLA XIV. *Ticinum.*

HENRICO FARNESIO V. C.

MAGNA mihi semper cupiditas fuit cognoscendi & compellendi doctos: inter eos te vel maximè Clarissime FARNESI, quem recondita quædam & prisca eruditio inter ævi nostri primos esse voluit, Principibus gratum, vulgo venerabilem, omnibus notum. Et ambitiosè fortassis; utiliter tamen tibi tali innotescere cupiam, quia sine studiorum emolumento aliquo Doctorum hominum amicitia nec contrahitur, nec colitur. Nam ut illi, qui per Solem ambulant, aut colorem mutant, aut urentem sentiunt calorem: sic dum consuetudine Grandium utimur, aut dotes quasdam amando in nos derivamus, aut desiderium aliquod concipimus admirando. Tu igitur Vir Clarissime in Amicitiam tuam me admittes; cuius velut tesseram ANALECTA ista habe. si non ubique probi saporis vigor, & nidoris gratia; alicubi tamen erit. nec tu, si per partes singula fercula non probas, universa & junctim posita spernes, cum Plinio cogitans: *In ratione conviviorum, quam vis à plerisque cibis singuli temperemus, totam tamen cœnam laudare solemus: nec ea, quæ stomachus noster recusat, adimunt gratiam illis, à quibus capitur.* Vale. Mediolani, v. Non. Majas.

∞. 15. XCVIII.

EPI-

EPISTOLA XV. *Patavium.*

IO. VINCENTIO PINELLO,
Viro Perillustri.

EXSPECTARE te ANALECTA mea, Perillustri Vir, gaudeo: etsi non subdolere quoque non possum. Gaudeo, quòd iudicium tuum experturus sum; cui si probabor, non temerè spem concipiam alicuius famæ: si improbabor, fructum capiam benevolæ correctionis. Non subdolere autem non possum, petitione me tuâ præventum, ansam amisisse offerendi; modum fortasse demerendi. Non id quidem pretio aut valore huius scripti, quod per se exiguum; sed promptitudine animi in te mei & cultus. Nunc ergo quem dare volui librum, exsolvo: debere enim videor, quem tam avidè petis; ut desiderium merear, quo petis. Salve magnum Italix decus. Mediolani, x. Kal. Iun. ∞. 15. XCIIIX.

EPISTOLA XVI. *Lovanium.*

HERIBERTO ROSWEYDO *Societ. IESV, S. D.*

HACTENUS silui; sed, si veram causam quaeris, fiduciâ quâdam amoris. Ut oblivionem tui dicas, cave sis. Ego te unum cogito, te unum desidero, & hoc magis, quia longinquum. Interdiu & internoctu mihi dulcissima tua imago obversatur: inter legendum, inter scribendum. Nihil rectum, nihil pudicum mihi stilus expressit, de quo, post conatum meum, censuram tuam non finxi: nihil aut amœn-
nius

nus lectu, aut difficilius intellectu comperi, cuius te participem judicemq; non optavi. Et sanè nonne debui? Gratiam hanc refero, ut, postquam pedem sine manu ductore ponere didici, manu ductoris tamen auxilio me delectari demonstrarem. Itaque fiducia fuit mera amoris: amoris autem puri & veri, quo me prosequeris, quòque ego te meritissimò prosequor; non solum quia me amas, sed etiam quia amari tu dignus, ob tot insignes elegantissimi ingenii dotes: quarum etsi laudem mavis in conscientia, quam rumore ponere; patieris tamen, ut quæ à te sine laudis affectatione præstantur, citra adulationem à me quoq; prædicentur. In nefario aliquo peccatum sine peccato damnamus: in bono & studioso homine virtutem celebrare liceat. Absit, ut cujus specimen in me ipse affectem, ejus encomium in alio fugiam. Quid igitur est? virtutes tuas laudo? merentur: te ipsum? amor suadet. ex virtutibus autè hic amor nascitur, qui cum honestus, laus quoque honesta, quæ inde procedit. Sed de his abundè. Agellium resumpsi: in quo lib. II. cap. XXII. de vento lapige hæc vide: *Partim autem sunt, qui pro octo XII. faciunt; inter hos, quatuor, in media loca inferentes, cum meridie septentriones: eadem ratione, quâ secundi quatuor intersiti sunt inter primores duos apud orientem occidentemque.* Nebula hunc locum tenet; nec quicquam video. Ingenii quodam radio eam pellere posse videor: tentabo, donec tu oreris. *Inter hos* ferri principio nequit. Quorsum enim referas? ad XII? falsum est: ad VIII? remotum, imò improprium est. Duo Manuscripti quos vidi, *ternos* referunt: ex quo adjunctus editione vulgari *internos* efformabam, non intolerabili sensu. Veram tamen lectionem FVLVI VRINI
liber

liber suppeditat, in quo est *Tertios*: & conjungam: *Tertios* quatuor in media loca inserentes. Nam in hoc Agellii loco quatuor primos, quatuor secundos, quatuor tertios reperio. *Quatuor primi*, à quatuor limitibus sive regionibus Cœli spirant: Eurus, Ausler, Aquilo, Favonius: quos & Fabius agnoscit lib. xii. cap. x. Sicut quatuor generaliter Ventos à totiem mundi cardinibus accipimus fiare. Iam verò *Quatuor secundi*, ab Ortu Occasusque Solititiali, atque Brumali: Aquilo, Vultur, Gaurus, Africus. *Quatuor tertii* in media loca inseruntur, cū Meridie (ut Agellius ait) *Septentriones*. (rescribe, ut sententia constet, cum Meridie Septentrioneq;). eadem ratione, quâ secundi quatuor intersiti sunt inter primos duos, apud Orientem Occidentemq;. Primores duos vocat binos è quatuor primis, non Eorum & Favonium duntaxat, quod verba illa, apud Orientem Occidentemq; incauto imponant; sed promiscuè inter Eorum & Austrum: Eorum & Aquilonem: Favonium & Austrum: Favonium & Aquilonem. inter quos, eadem ratione sive distantia, quatuor primi cum Meridie Septentrioneq; locantur, quâ secundi quatuor apud Orientem Occidentemque. Par enim intervallum est ab AEquinoctiali in alterum Tropicoꝝ; & à Polis ad circulos Polares: si nostrâ hodie constitutionem sphaeræ sequimur. Quæ omnia ad schema aliquod ventorum examinanda sunt. Agellius deinde de peculiaribus Ventorum nominibus agens, quæ vel à loco, vel à causâ aliqua imponuntur, ait: *Nostrinamque Galli ventum ex sua terrâ flantem, quem seuisissimum patiuntur, Circium appellant, à turbine, opinor eius, ac vertigine: ἰαπυγία ex ipsius Apulia orâ proficiscentem quasi finibus, Appuli eodem quo ipsi nomine Iapigem.*

D. dicunt.

dicunt. Manuscripti variant: & leviter quoque H. STEPHANI editio, in quâ est: eodem & ipsi nomine. FVLVI liber: ἰάπυγα ex ipsius Apuliæ orâ proficiscentē Apuli eodem quo ipsi sunt nomine Iapygem dicunt. Rectè, quo ipsi sunt: Ex Solino enim scimus, Apuliæ populos, Iapyges à Iapyge Dædali filio dictos. Sic Marcianus Capella lib. vi. Iapygas Iapyx Dædali filius condidit. Hinc ipsa regio Iapygia, & in eâ urbs quoque Iapyx. Animadvertere autem mihi videor, Agellium non finibus, sed finibus scripsisse: id quæ Apulejo Notore. qui ista de ventis, aut ex Favorino, unde Agellius; aut ex ipso Agellio refert, & finum nominat, lib. de Mundo. Horum nomina (ventorum) plerique commutant de loco vel similitudine aliquâ; ut Galli Circium, à turbine eius & vertice: Apuli Iapygem ex Iapyge finis, id est, ex ipso Gargano venientem. Addit Apuleius: Hunc Caurum esse, manifestum est. nam & ex occiduo venit, & Virgilius eius sic meminit:

Illum inter cædes pallentem morte futurâ,

Fecerat ignipotens undis & Iapyge ferri.

Agellium cõpone, & vide quæso an consentiat. Scribit: *Eum esse propemodum Gaurum existimo nam & est occidentalis, & videtur adversus Eurum flare. Itaque Virgilius Cleopatram in navali prælio in Agyptum fugientem vento Iapyge ferri ait. Plura videbis; imò totum hoc caput in Apuleio expressum; ut frustra prosequar. Quæ scripti ad tribunal tuum defero; ut iudices, BARCLAYO meo in consilium adhibito; cui tãtum amor permittit, ut abire à sententiâ meâ possit. Amiculos illos nostros salvos esse cupio: te in primis, quem inter primos amo. Non omitto Reverendũ & optimũ virum, P. WIRINGVM, cui vel me tacente dicenda tibi salus. Mediolani, xvii. Kal. Sep. 10. xclix.*

EPI.

EPISTOLA XVII. *Mediolanum.*

GVILIELMO HVYSMANNO. S.D.

MITTE quæso sollicitum sermonem istum & anxium: Labantur scio occasiones, & frigescat paullatim instituti nostri ratio, nisi illuc in re præsentia adsim. Itaque veniam, etsi ægre me divelli Illustrissimus meus patietur: veniam, & operam amicabilè dabo. De hospicio ne urge: sed si me amas, arbitrii mei hoc facies, ut divertam ad HVYSMANNUM meum, vel non divertam; gratior futurus, si me à sponte venero: haud injurius, si jure meo emanfero. Sed totum hoc componet ipsa

*βίου τιθών, πολυμυαλιμού, φύλαξ
φιλίας, ιατρός σάλυτου βουλιμίας,
Τράπεζα.*

Ad Principem scripsi, causam tuam egi: quod restat, coram experiar. Vale vir amice, cum tuis. v. Kal. Quinct. ∞. 10. XCIX.

EPISTOLA XVIII. *Romam.*

MARCO DORNIO, SOCIET. IESV, S. D.

AMICIS vale dixeram, ut in Italiam irem; & ad te litteras ab HERIBERTO ROSVEYDO; tum quoque munuscula quædam à R. Patre HENRICO SOMMALIO, ad P. BAPTISTAM A COSTA ferenda accepi: quibus sarcinulas meas gravari libens passus sum; sive eos respiciam, qui miserant; sive eos, ad quos miserant. quorum alteros officio isto remunerari studui, alteros demereri. Cum deinde in Bataviam me referrem, ut florentissimam Provinciam, &

qui in eâ hodie lucet, Litterarum Solem viderem, dies plures consumpti sunt; iterque in adultum pæ-
nè Septembrem procrastinatum. Quod initium fuit,
hujus moræ. Deinde difficultas profectio-
nis spissi-
gradissimum me fecit, tardio-
rem

----- *quàm corbitæ sunt in tranquillo mari.*

Tum periculum pestis per Germaniam longè lateq;
savientis tanquam efronem.

Πλαγκτοσωγὸς ὁ ὕκ ἐστὶ κακώτερον ἄλλοι βροτοῖσι.

Tandem, ad lacum Larium accepto Hygeiæ symbo-
lo, Mediolanum processi, ubi ab ipso Principe jussus
subsistere, inter commorandi & proficiscendi dubi-
tationem hæsi. Interea liberare fidem meam
in votis fuit, & quæ acceperam, trāsmittere, sed quæ-
sivi integram tamen ferentis gratiam mihi reserva-
re. Frustrà: quia confirmata mea mora est. Quare
cum indice à me habete, quicquid diligentia meæ
commissum est: gratiamque tribuite, si non quòd ci-
tò habeatis, saltem quòd securè. Mediolani, v. Non.
Maii ∞. 10. XCIX.

EPISTOLA XIX. *Mediolanum.*

IOH. BAPT. SACCO V. C.

LIBRVM. litterasque accepi, legi, & fructum a-
liquem ex illo etiam collegi. Mare se MARIVS,
& litterarum hoc mare se probat diu navigas-
se. Rectum iter si non tenuit semper, conatus est: id-
que laudi quoque tribuendum, inter tor scopulos &
vada. Ut cœlo obscuro difficilis navigatio, & cum
----- *inhærruit unda tenebris:* sic scriptio ætate malâ, nec
uno tantum malo obfuscatâ. Multa tamen per ne-
bulam

bulam istam vidit, & in lucem eruit. Quid dicam?

Si albus capillus hic videtur, ne utquam ingenio est senex.

Inest in hoc emulsitate sua sibi ingenua indoles.

Ego quidem hæc *reputo*, & hoc otium, quod perenne mihi voves, probo; sed ita tamen, ut urbem aut Italiam magis: quam dies noctesque meditor ac contemplor. Nec quietem quero, sed motum: & à motu, studiorum aut Prudentiæ aliquem fructum. Tu me consilio tuo diriges. Salve. Gallarati, Prid. Eid. Jun. ∞. 15. XCIX. ANTONIO POGGIO multarum litterarum & humanitatis viro S. adscribo.

EPISTOLA XX. *Patavium.*

THOMÆ SEGETO. S. D.

QUIS Deus, aut casus toties nos conjungit, & quidem insperatò? Verè Homerus dixit:

----- *αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἀγεί δεδὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.*

Lepidissimum verò illud, in illo Mercurii opido; nec sine numine Musarum. Inter nummularios ambulabam, & ecce dum mercatorem meū quaero, tu ipse quem Lovanii videram, Antverpiæ liqueram, deferente turbâ, mihi objiceris. O spem insperatâ! cumque fidem ego oculorum timerem, & ipse mihi non crederem; tu numerò in amplexum meum ruens, dubitatione discussâ, gaudium utriusque complevisti. Id nunc quoque inter absentes contigit, ut per litteras, invicem reperiremus, quas ad alios utrimque scripsimus, & ad alium finem. Quorsum replico? Historiam intellexi, & miratus sum: iamque carior mihi liber meus, quod index mihi tui fuerit ac reparator, imò tibi mei. Nam etsi causam ad me traham;

D 3

deside-

desiderium tamen utriusque si pensitem, dubium hercle sit, uter utri videatur restitutus. Ego verò faxo ejusmodi Nomenclatores à me plures habeas, qui tibi PVTEANVM non calent tantum, sed cantillent. Harmonicum enim nescio quid scribere institui: & perficiam, si diutius in hoc portu consistam, quò velut ex tempestate quâdam devectus sum. Epistolam Perillustri PINELLI pro munere habui: nec rescribam tantum, sed redhostiam. quod utinam istic coram fiat. Nam illum virum, illam urbem, & te in illâ, & apud illum pervelim videre: & videbo, ita vivam & valeam; quod utrumque ex animo tibi opto. Gallarati, IV. Eid. lun. &. 10. xcix.

EPISTOLA XXI. *Lovanium.*

IUSTO LIPSIÒ V. C.

Historiographo Regio.

VOLVPE mihi, ad te scribere Vir Clarissime; & non ita pridem litteras misi, grandes illas, & spissis admodum fulcis exaratas, copioso rerum semine sparsas: sed à quibus fructum hæcenus non percepi. Nisi fallor, aut meæ, aut tuæ perierunt. Meæ, ad quas haud dubiè respondisses: tuæ, quas non accepi. Nunc librum mitto, quem vulgavi, ut iudicium tuum experiatur: & libens mitto; quia libenti, qui Tirocinium hoc famæ, scio, haves inspicere, & ingenii mei spem fulcire, amicâ & seriâ monitione. quam tanti ego facio, ut blanditiis ceterorum & laudationibus, anteponam. Censeri à quovis nò sustineo: à te verò, avide etiam ambiam. nec enim

repre

reprehendere me potes, nisi ut instruas: ambitiosi isti, nisi ut contemnant. Carpunt, imò corripunt, non corrigunt, siquid peccatum est; imò siquid non peccatum: ut scilicet suæ desidiæ medelam alienis culpis faciant, & suo nomine obscuro, alieno innotescant. Tu verò Vir Clarissime, quem Famæ securitas liberum, & doctrinæ excellentia verum in alienis dijudicandis facit, sine affectus ullius suspitione confirmare sententiam rectè sentientis potes, vel opinionem damnare perperam conjectantis. Quod te rogo, & salvere jubeo. Gallarati, quò cum illustrissimo WOLFRANGO THEODERICO Comite ALTEMSIO Patrono meo, æstus causâ concessi. Iphis Kal. Jun. ∞. 19. XCIIIX. Clarissimum V. GERARDVM CORSELIVM per te saluto.

EPISTOLA XXII. *Mediolanum.*

LVDOVICO SEPTALIO V. C.

ONERARE te auis litteris ad Principem scriptis? Ac jam quidem eas habes. Scin' cujusmodi? non ad pompam ornatas, aut cerusâ eloqui tinctas; sed familiares, aut propemodum neglectas. quorum alterum à benivolentiâ Principis sumo, alterum à libertate meâ; imò à naturâ. Haud placet ista, in quâ industria multorum consumitur, stili ventosa enormitas. Non Epistolas plerique scribunt, id est, sermonem familiarem; sed ludibria quædam levium atq; inanium sonorum. Eosdem si audias, putes alios loqui. Sic igitur præscriptione, depressum sermonem eunt; tanquam turpe sit la-

tinè fari. Sed quid hoc obsecro aliud est, quàm dotes
 quasdam Ingenii, quas probare nequeunt, velle ostē-
 rare. Prima orationis scaturigo ab animo est, aut ab
 ipsâ ratione: expressio verò diversitatem habet, ut-
 rum stilo adumbretur, an ore formetur; cerâ exci-
 piatur, an aëre animetur. Imò verò si rectè perpen-
 dimus, & difficultatem elocutio, & suavitatem at-
 que laudem majorem habet. Stilus enim limam scri-
 bentis admittit, & correctionis patiens est: sed
 nescit voxmissa reverti.

Stilus encomium suum à pronuntiatione trahit: vox
 sine stilo commendabilis est. Sed ut isthuc redeam,
 esse quosdam gradus litterarum non nego, aliterque
 de plebe aliquem, aut amicis; aliter virum magnum,
 atque in primis Principem compellandum. hîc sur-
 gere dictionem aliquantum finam; nec tamen peni-
 tûs abire, pro re & materie subjectâ. Id feci: & apud
 te nunc quoque facio. Litteras tu ipse Principi dato,
 sic felicius dandas: cùm plus præsidii in auctoritate
 dantis, si tu dederis; quàm in conatu sribentis: etsi
 non alienus scripsero. Vale doctissime, & amicissime
 vir. Gallarati, xii. Kal. Quinct. ∞. 19. xcix.

EPISTOLA XXIII. *Ticinum.*

GASPARI PINELLO, THEOLOGO.

SALVTEM quod alieno ore nuncias, pergratum.
 Adjuvat enim votum mittentis, precatio dicen-
 tis. Sed reliqua ista, voce meliora erant, & episto-
 læ includi debuerunt. Istuc ipse excurram: ut de uni-
 verso negotio otiosus. Mihi animus rediit, & ab
 arum-

ærumnarum illâ violentâ plagâ respiravi. Quando sarcinulas colligam, & accingar? quando priscas illas sedes, illa rudera Romanæ majestatis, Manes & umbras tot Herôum venerabor?

Iam mens prætrepidans hæret vagari.

Plurimum magno illi viro debebo, si hanc mihi copiam fecerit: tibi plurimum, si impetraveris. Die crastini adero: & audies quod Retiario pugnanti adversus Mirmillonem cantari solebat: *Non te peto, piscem peto, quid me fugis Galle?* Ride, & Vale. Mediolani, vi. Fid. Sex. ∞. 10. XCIX.

EPISTOLA XXIV. *Ingolstadium.*

CORNELIO PLEMPIO S.D.

HEM! sic alterum tibi panè oculum evulsum vehiculi lapsu, idque in ipsâ itineris metâ, & quasi desultu? Doleo dolorem tuum, imò, quia periculi securuses, risu tecum pariter deleo. Nam profectò totum hoc infortunium compendii loco habeo: nec aliter tu habebis. Prævertit enim aurigæ officium, vehiculum, & seipsum vnico ejectione exoneravit. Nunc verò dum lanam ob oculum geris, & personatus incedis, vide ne veteres nobis Fastos corrigas, & Quinquatria Minuscula toto mense moveas novo exemplo: nisi tamen comitatum solennem quaeris, ut sub ludo vitium celes, dum eidem mederis. Quod si ita est, accedo choro tuo, non oculos tantùm, sed aures quoque velatus, ne te velatum videam: néve ab amœnis Musarum studiis transire audeam ad nescio quas fori quisquilias, & Curia triviales nugas. Sed serione tu id scribis? an, ut soles, scōmate meum

E

erro

errorem pungis? Ego verò jam tandem impetravi, ut vitatis illis vitæ tranquillæ scopulis, placido & recto cursu ferrer, remigio Sophiæ & bonarum litterarum. Quare sive exemplum formas; non reluctantem nactus es: sive, quod animadverto, expetis; effice ut sequaris. Ad magnas opes non te duco: erit tamen quod Posteris inquamus, si Fama respexerit. Magnas divitias esse puto, divitias posse contemnere: id autem aut ista, aut nulla studia dabunt. Ista inquam, quæ cupidines nostras frangunt, quæ sapientiæ præceptis animos componunt, quæ denique verè nos homines faciunt. Tu cogita: & illud de Italiâ videndâ, cujus omnino tibi auctor sum; nec amicus, ni sim: ita multa hîc videnda & discenda, quæ alibi frustra quaras. Vale. Mediolani, iv. Non. Sextil. ∞. 13. XCIIX.

EPISTOLA XXV. *Mediolani.*

ANDRÆ HERBORTO, N. *Juveni.*

TESSERAM non moror; amor in me tuus & in litteras liquet. Amor, inquam, litterarum causâ in me susceptus; meâ, in litteras. Ex quo duplicem lætitiâ capio: & à semine honesti Amicitiam nostram pullulasse; & tanti me tibi videri, ut exemplum litterarum nomines. malim ut auxilium: ita enim veræ laudis testimonium admitterem à meo merito, non opinione tuâ derivatam. Tu me quidem sive rumore falsus, sive etiam affectu, arbitrari majorem potes; ego tamen non nisi me ipsum exhibere. Qui sum, videri volo: esse etiam tibi usui,

usui, quàm videri. Si enim videor, in alterum duntaxat fructus; si sum, in utrumque redundat: tūque auctior capiendo; ego carior dando fio. Salve mi HERBORTE: & litteras à me amare perge; me à litteris. XVI. Kal. Sept. ∞ . 10. XCIIIX.

EPISTOLA XXVI. Pragm.

IOANNI HOLLANTIO S. D.

CAUSSAM silentii mei, tuum dico, mi Amice: ideoque, si peccatum censes, veniam errori meo concedes, ut tuo tribuas. Sed velim ne censeas. quorsum enim scriptionis illis vinculis & legibus adstringimur, strictissimi Amoris? In Amicitia nihil coactum est: nisi hoc unum sit, quod si quem bonâ causâ semel amicum, perpetuò habeamus. Affectum inter absentes qui litterarum quodam fomento alendum censent, quid nisi leviter amant? Quid nisi legem quandam imponunt, quam exigant? Hinc suspicio ex silentio: primùm si sterilis scriptio est; deinde si morosa responsio. Ex suspitione autem querelæ: Fidem violatam, Amicitiaæ fœdus ruptum. Ad summam, haberi uterque incipit, qui cœperat videri. Nos fugiamus: & charitatis symbolum in affectu, non in litteris ponamus, ut rectè ponamus: in re ipsâ, non in signo, quod alienis quoque culpis obnoxium est, præsertim si longiùs mittatur. Vale, & Iurisconsulti titulo, quem recens solenniter suscepisti, felix diu fructu. Mediolani, XIII. Kal. Decemb.

EPI-

E 2

EPISTOLA XXVII.

IO. BAPT. SILVATICO V.C.

Medico Mediolanensi.

MENANDER in scenâ olim dictavit:

τῷ μὲν τὸ σῶμα διατεθειμένῳ κακῶς,
 χρὴ εἶναι ἰατροῦ. τῷ δὲ ψυχῆν, φίλου.

Mihi verò, per hosce dies, καὶ τὸ σῶμα διατεθειμένῳ κακῶς, quippe in Causo decumbenti; καὶ τὴν ψυχῆν. parum Cōstantiâ utenti, opus & Medico & Amico fuit. Medico, qui corpori; Amico, qui medicinam animo faceret. Et utrumque in LVDOVICO SEPTALIO, & CAROLO COTTA repperi. in utroque inquam, verum & Medicum & Amicum: qui utramque mei partem statu suomotam restituere felicissimè cœperunt. Sic corpus, ut jam deinceps vivere possim; sic verò animum, ut contemnam. Quæ huiusmodi sanatio est; ut pænè præstiterit aut Amicos tantùm, aut Medicos habere; ut sic vel cupiditas vivendi comitata securitatem fuisset, si nihil animum Amici correxissent: vel occasionem fati vitæ invenisset contemptus, si nihil Medici corpori profuissent. Nunc etjam dum à duplici vulnere respiro, bis obligor: & solstrum Medicis meis; Charisterium Amicis debeo. Quorum si alterutrum remiserint, ostendam, pluris Medicos, aut Amicos faciam. Sed tu, obsecro, dum iudicium hoc integrum est, in illam me partem signo aliquo pertrahere, à quâ ipse voles stare. Hanc Epistolam in lectulo vix à languore expressi.

Prid. Non. Decemb.

MDCCLXIX.

EPI-

EPISTOLA XXVIII. *Lovanium.*

IVSTO LIPSTO V.C.

Historiographo Regio.

AD scribendi officium postliminiò tandem revertor, & ad amicissimas tuas litteras vacillante etjam nunc calamo respondeo. Acris, & verè fonticus hic morbus fuit: cujus etjam reliquias sustineo malè pertinaces. sustineo tamen; nec arte, sed morâ consumendas. Ver amœnum quando nasceris? aut cur adulta hæc frigora non mitescunt? Deus dabit, ut cum ipso anno & mundo restituar. Sed tu nobis prius è languore illo trimestri evadas, ne Musæ, ne litterati omnes, ne pejus ego langueam. *Quid futurum sit, ego, inquis, suspicari possum, Deus scire.* Omnino: ita tamen, ne quid triste aut luctuosum suspiceris. Omen absit. Publicè interest, te non tantùm inter vivos vivum, sed & sanum perennare. Sic votum facio: imò ut ipse ego sanus & à languore meo liber, tuum succedaneus suscipiam. Utinam, utinam sic vicem tuam subeam! & quod tu malum fers, ego doleo; feram potiùs, quàm doleam! minorem enim ferendo, quàm dolendo pœnam sustineam: cum etjam ferendo constantiæ specimen, dolendo imbecillitatis exhibeam. Mediolanum, & esse volo: Valetudo tamen facit, ut de aëre mutando cogitem, & de itinere prolixiore. Quid enim si motu proficiam, & languorem hunc consumam? τὰ φρίατα φασίν, ἀντιλούμενα βελτίω γίνεσθαι. Itaque expecto dum Æolus faveat, & corbitam hanc transferat per reliquum Italia (ut sic dicam) æquor: atque jam quidem vela expandi ad occasionem. Restat, ut rudé-

tem Principis, quo detineor, cum bonâ ejus veniâ
 solvam. Plura velim; sed & me quoque brevem im-
 becillitas facit supplebit, qui has fert, PETRVS GRAS-
 SVS, vir nostras, probus, nec ἀμωσος, qui cum RA-
 PHELENGIIS Italiae nonnulla loca lustravit. An-
 tecessorem PHILIPPVM SVERIVM plurimum
 saluto. Valetudinem tuam cura: & quod
 ipse ad te Princeps scripsit, parcius studiis utere, ut
 diutius utare. Mediolani, III. Eid. Ian. ∞. 110
 XCIX.

EPISTOLA XXIX. *Mediolani.*

HIERONYMO ET LVDOVICO
 SEPTALIS.

Nisi profapiam vestram, Viri Clarissimi, ob res
 bello fortiter gestas antiquitus nobilitatam
 Historiæ traderent, à SEPTEM ILLIS ALIS, quas
 cognomine & insignibus præfertis, palam esset. A-
 lis, inquam, quæ veræ Nobilitatis, & inde Victoriæ
 symbolum præ se ferunt. Num meo, aut novitio ali-
 quo commento? imò verò ritu aut usu Antiquorum:
 unde fidem hæc verba mea trahent. Primum autem,
 ut omnem sermonis pompam mittam, ALAS ad
 transfero (et si Plauti ille versus separare vi-
 detur: *Sine pennis volare haut facil' st, meæ alæ pennas non ha-
 bent:*) transfero inquam, & cum Pennis sive Pinnis a
 confundi. Sic Apulejus libr. v. De Asino, ubi Venus
 Cupidinem increpat: *Velim ergo seias, multò te meliorem
 filium alius genituram; imò, ut contumeliam magis sentias, ali-
 quem de meis ad optaturam Vernulis, eique donatur amistas*

PINNAS

PINNAS, & flammam, & arcum, & ipsas sagittas. Deinde libr. vi. postquam aliquoties Pinnas nominavit: Interea Cupido amore nimio peresus, & agrâ facie matris suæ repentinam sobrietatem pertimescens, ad armile redit: ALISQ; pernicibus cali penetrato vertice, magno loqui supplicat. Bina loca produxi: utrumque de Veneris puero, cui in altero *Pinna*, in altero *Ala* tribuntur: scilicet pro iisdem. Sed hoc jam obtinui: bene est: viam stratum video, per quam ad metam paucis passibus progrediar, imò ipsis *Pinnis* ferar, quas (si *Septem* fuerint) victoriam denotare contendo. cui rei probandæ Commentarium veterem in Iuvenalem, à P. PITHÆO editum produco. is in Satyram III. ad illud *Pinnirapi*] *Pinnis* parvum ornari solent *Gladiatores*, si quando ad pompam descendunt. *Pinnirapes* autem dicit *Lanistas*, ex habitu *Gladiatorum*: quia post mortem *Retiarii* *Pinnam*, id est, manicam rapit: ut ostendat populo se VICISSE. Aut ideo *Pinnirapes*, quia PINNAS IN GALEIS habebant, ut *Lucilius*:

Cum SEPTEM INCOLVMIS PINNIS redit, ac recipit
se.

Etiam luculentiori testimonio opus? negabit, qui corticem modò verborum, nedum nucleum ipsum distinxerit. Sed jam ad Columnam Trajani Imperatoris vos duco, ut ipsius incorruptæ Antiquitatis auctoritate difficultatis pondus sustentetur. In illâ observo Equitem levis armaturæ in cono galeæ *Septem Pennarum* cristam; manu autem sinistra *Palmarum* ramum gerentem: sed obsecro, quid aliud, quàm utrobique victoriæ suæ signum? Apulei locum densâ caligine pressum, hac occasione libero, ex

ex quo rem factam dijudicetis. Sub finem Apologiae: *Si Philosophiae honorem, qui mihi salute meâ antiquior est, nusquam minui: imò contrâ ubique si CVM SEPTEM POENIS eum tenui: si hæc ut dico ita sunt; possum securius tuam estimationem re vereri, quàm potestatem vereri.* Desperatam scripturam COLVIVS clamat: vide an non egregiè ex editione Romanâ veteri; & Manuscripto BEMBI restituitur, & ad mentem nostram: Si CVM SEPTEM PENNIS? id est, si cum victoriæ signo, quo ornatus incedo ac triumpho. Quam emendationem acceptam lubes meritò refero IO. MANGANO amico meo, & accerrimi iudicii juveni. ISAACVS CASAVBONVS, qui eandem Apologiam recensuit, lectionem hanc etiam, sed diverso sensu deprompsit: quid si ego tibi sensum nostrum vulgari lectione? At debo scriptionis causâ; & Victoriæ typum *Pœnis* exprimam, sed breviter, & ipsius Festi verbis. *Pennas*, ait, *Antiquos fertur appellasse PEENAS ex Græco, quòd illi περλωα, ea quæ sunt volucris, dicant. Item easdem pesnas, ut coesnas.* Ecce *Peenas* pro *Pœnas*. Sic enim promiscuè aio scribi: & POLITIANVS in Miscellaneis affirmat, se *felix* pro *faelix* in aureo numismate observasse per E geminum expressum. E Quintiliano etiam notum, Antiquos Vocalem producendam geminasse. Quod apud Noniũ Marcellũ legitur: *Næu. Lycur. Vt in venatu vitulâtes ex suis locis nos mittant pœnis decoratos feris*, videte an huc faciat. Sed Festi locum respicio, quem corruptum esse sine tormentis, ipso silentio Viri docti confessi sunt: nec respicio tãtũ, sed quantum ingenio possum, februo, & quod scriptum est, *Peenas ex Græco, &c. rescribo, Petnas ex Græco*, ut originationo constet: & sensus Festi sit: Quia Græci ea quæ volucris sunt, περλωα dicunt, nostri quòque Alas *Petnas*

princi-

principiò appellarunt, nō *Pernas*: easdem etjam *Pefnas*; sicuti *Coefnas* loco *Coenas*, sibilo interjecto. Sed opportunè *Cœnæ* mentio, *ἡ δὲ ὄρη δόρτοιο*: desino. De *Pennis* si rectè sensero, exposco *Pennam*: sin malè, sibi *Pœnam*. Salvere.

EPIST. XXX. *Comum.*

IACOBO CALDERONO S.D.

QUò malùm sic repentè abis? num ut sermonem condictum fugias? Scriptionem non poteris, ne si quidem *Transalpinus* fias, ac redeas in *Belgas*. Nunc quoque absens plecteris; ita non homines modò, sed ipse tibi liber *Pater* iratus est. *Turba Bacchantium* in ædes irruit: non accurras? In cellam penetravit, dolium pertudit: non succurras? Vile nunc vinum est. Anus ipsa, quam custodem reliqueras, lagenâ facta, & pœnè cloaca, quæ proluitur. Peream, si per trës hos dies continuos sobria unquam fuit. Libero votum feci, ut ad mentem illa redeat: & tu ad nos. *Mediolani*, ipsis *Liberalibus*.

EPISTOL. XXXI. • *Mediolani.*

IOH. BAPT. SACCO V.C.

ODiverfa hominum studia & vota!
Liber adest, festisque fremunt ululatibus agri:
Turbauit, mistæque viris matresque, nuris-
que.
Et vulgus, proceresque ignota ad sacra ferun-
tur.

F

Ego

Ego in seriis sum; & tamen sic, quoque sine hederâ, vino, libo ὀπυρίαζω; nec minori religione, quàm ipsi olim Orgiophantæ. Dum lapides & Antiquitates hodie lustrarem, Libero Patri sacrum secrevi, & ab interitu vindicavi. Hoc ipsum ad litteras veteres, ni fallor revocatum, tibi mitto, ut de pretio & ætate judices. Ejusmodi esse censeo, ut si restitutum concedis, indultriæ præmium: si negas, scriptiois laudem merear. Imò quid moror? si restitutum est, ætas pretium probat: si substitutum, pretium ætatem supplet. Comœdiam, vel potius centonem ex Plautò concinnavi, qui nomen & argumentum trahit ab eodem festo. Hunc exercendæ Iuventutis causâ, simul & oblectandæ crastinâ luce dabo: veni, actionem judica, & LIBERALIA isthæc ad Voti formulam felicia transige: ego ad Autumnum transiens MEDITRINALIA celebrabo, ut vetus illud usurpem: NOVVM VETVS VINVM BIBO, NOVO VETERI MORBO MEDEOR. III. Nonas Martias. ∞. IC. XCIX.

EPISTOLA XXXI. *Gallaratum.*

WOLFANGO THEODERICO, *Comiti*

Altemfo.

LVBENS ad te, & Larem tuum reflecto animum, Illustrissime Comes, ut sermones nostros, studia, ambulationes, imò aegritudinem ipsam regustem, quâ velut sale quodam suavissimæ illius consuetudinis memoria adpersa fuit, ut duraret. Reflecto inquam, & sic nunc magis honorem meum

intel

intelligo, postquam accepi: minùs mereor, postquam intelligo. Non amici tantùm loco sed paterne fratris sui, rerum consiliorumque tuorum confors. In dicta, & facta vocatus sum; in ludicra & seria: jus dicendi, decernendi accepi. Et à quo? Hic sanè te ipsum & stirpem æstimare debeo: & hinc honorem datum. Te ipsum, quem inter Principes admirari faciliùs possum, quàm laudare. Stirpem, cujus radices aliquas proximas stilo non inuitus persequor: ut per rectam, ut sic dicam, lineam decora eorum lustrem, qui te nobis & Reip. dederunt. A MARCO SITTICO Proavo tuo initium capio. Is bello inter CAROLVM V. & FRANCISCVM Regem orto, è Cesareanarum partium ducibus fuit, manu strenuus, animo invictus: præsertim quando periculum aliquod, aut discrimen. In Ticinensi pugna Legionem Germanicam, robur atque unicum fulcrum exercitus Gallicani ductu auspicioq; suo, & Collegæ GEORGII FRONSPERGI dissipavit atque contrivit, cladis hostilis, victoriæque Cesareanæ auctor. Sequitur AVVS WOLFANGVS THEODERICVS, summæ auctoritatis & consilii Vir, qui Majores suos & Posteròs cogitans, uxorem duxit CLARAM MEDICÆAM, sororem IOANNIS ANGELI (qui summus Pontifex postea creatus, nomen PII Quarti, habuit;) & IOANNIS IACOBI Marchionis Mariniani, bellatoris sine æmulo clari. Iam Pater IACOBVS HANNIBAL, heres ac æmulus Virtutis Majorum, solus illustre stemma suum fecisset, si gloriæ sterile accepisset. Prima militiæ rudimenta Avunculo suo IOANNI IACOBO MEDICÆO optimo, ut dixi, Duci, approbavit: ita ut in ipsis castris

perquam brevissimè adoleverit quibuscunque periculis belli Publicè hoc ipsum agnoscimus; sed & alter ejus Avunculus IO. ANGELVS MEDICÆVS, ille Princeps Sacrorum testari voluit, à quo Ecclesiastici Exercitus summus Imperator creatus est. Etjam me diffundo? Militem Germanum in Africam, pro Rege PHILIPPO II. duxit; & rebus feliciter gestis, reduxit. In Belgicâ nostrâ eidem Regi, sub IOANNE AVSTRIO, & ALEXANDRO FARNESIO, Camillis nostri ævi, cum laude sui nominis bellavit, cum Patriæ nostræ bono. Antverpiæ in crepero illo rerum statu Præfectus, excelsi, & inconcussi animi signa dedit. Trajectum ad nostram Mosam, urbem pectoribus Romanis insigniter munitam, diu acriterque defensam, militum suorum vi penetravit, & gloriæ Farnesianæ principium dedit primus inter tot fortissimos duces. Verè scriptum est, *Fortes creantur fortibus & bonis*: nec possidere tantas virtutes Pater ille tuus potuisset, nisi tam insigniter erit. Sine ambitione dicam: Mars haud ausit hiscere, neque æquiparare suas virtutes ad vestras. Quod in milite Plautinâ servus de hero per ludum jactat,

Meri bellatores gignuntur, quas hic prægnavantes fecit,

id de vobis in proverbium apud Suevos, Gentem vestram, jam olim abiit, *Altemfios nasci armatos*. Armatos, sed ad sedandos publicos istos motus, non excitandos: ad comprimendos, non fovendos, quibus concutitur identidè & cõteritur Christianus Orbis. Quod si ad Matrem, alteram originis tuæ partem te flectis, HORTENSIAM BORROMÆAM, ecce nova Virtutum materia & seges. Ea profectò quædam quasi Pallas fami-

liæ suæ fuit, insignis castimonix & prudentiæ femina
dicam, an heroina? filia GIBERTI COMITIS BORROMÆI:
Matre MARGARITA MEDICÆA, aviæ tuæ paternæ so-
rore nata; Soror ipsa magni & sanctissimi Antistitis
illius CAROLI BORROMÆI, mortalibus in exemplum
dati Modestix ac Virtutis. Quid tu autem Illustrissi-
me Comes?

Non tua Majorum contenta est gloria famâ,

*Nec quaris, quid quâque index sub imagine di-
cat;*

*Sed Generis præcos contendis vincere hono-
res.*

Elegantiam in Litteris: prudentiam in consiliis: for-
titudinem in periculis. Litterarum quidem, scientia-
rumque omnium non te amor solummodo, sed cog-
nitio quoque ornat. Prudentiam supra ætatem cum
miraculo possides, usu acquisitam & multâ lectione.
Ad bellum & pericula te voluntas, necdum occasio
duxit; summa quoque facturum, si duxerit. Nec ultra
in laudes tuas eo, cum & tua generosa modestia, &
mea me ingenua verecundia refrænent. Hæc autem
calentis calami impetu effusa, voluntati meæ testan-
dæ suffecerint, & observantiæ promptissimæ,
quam ALTEMSIÆ familiæ æternum

consecravi. Mediolani. x. i.

Kal Majas. ∞ • 10.

XCIX.

F 3

EPI

EPISTOLA XXXIII. *Venetias.*

THOMÆ SEGETO S. D.

Fac sentiam Muriani te esse (est hoc pro illo tuo; *Fac sentiam Patavii te esse;*) ut sic litterarū hoc officium mutuum sit, non mutum. Delectationem equidem ex eleganti tuâ scriptione capio: & hanc vicissim reddo, quòd delecter. De Censorino quòd grularis, admodum in crepero est: magis, si spes adempta Manuscripti, quo omnino mihi opus, si quid ex fide atque auctoritate velim præstare. Libros cufos sequar? in labyrinthis errem. Conjecturis agam? temerarium ac fallax. Quæ tanta ingenii fax, quæ doctrinam spissimâ nebulâ pressam illustrat? Sub tot seculorum onere non verba tantum quassata aut sententias video, sed universum corpus læsum. Ego tamen manus jam ad novi: & quædam etiam vulnera coiverunt: quod si restat, à lioribus petendum; ut **DIES NATALIS** ille solennis fiat: & **CENSORINVS** censeatur. Clarissimum **BENEDICTVM GEORGIVM** ex me saluta. Patavii, iii. Eid. Quint. ∞ .17. IC.

EPIST. XXXIV. *Mediolanum.*

PETRO CANTONIO I. C.

BREVIS superioribus litteris fui, & nunc ero, non defectu, sed copiâ puri amoris; quem dum impetu quodam per animi hunc canalem conor effundere, parcè & guttatim tantum stillo haud aliter, quàm si quis simpulum aut bombylium rapide raptim-

raptimque invertat, ut evacuet. Rebullit enim in orificio liquor, & impedimentum sibi creat ac obsistit: pariter omnino mihi scriptio ad Amicum. quam tamen (si serio perpendimus) sic brevem esse præstat, quàm fucatam. Spissis & glomeratis verbis amorem qui vestiunt, amici non sunt nisi sub personâ: latet, si penetras, simulatio; nec sine fuce veniunt stipatæ illæ voces. Mihi affectus in propatulo nimium non prostat, sed latet ardetque in imo pectoris penetrati: nec densos illos verborum fumos de tegillo meo mitto; sed scintillas & stricturas animi ardentis. Ita naturâ meâ amo: ita amorem probo magis quàm ostento; probare autem non possum, nisi ut ostentem. Consilium, operam, studium parce promitto, liberaliter præsto: promitto rogatus, præsto meâ sponte, ut potius dedisse, quàm solvisse beneficium videar, si solvero quod non promisi. Sed ecce ut pax nê longus fio, dum brevitatem excuso: & tamen fiam potius, quàm quâ gratiâ scribo, id prætermisisse videar. IV. LIPSIVM frustra deinceps expectamus: iter suum quod hætenus distulit, jã plane sustulit & causas habet, Valetudinē, ætatē ipsum iter. Valetudinē, quæ infirma, nec pro semisse ejus viæ: ætatē, quæ ingravescit: iter, quod longiusculū pro Valetudine & ætate. Excusemus. violenti enim hi Tribuni decreto Lipsiano intercesserunt, à quibus ad Populum provocatio non est. Inscriptio enim hanc veterem, Parmæ, ab ANDREA NAVGERIO, Anno ∞ .10.XXIV. repertam: nunc inter schedas BEMBI superstitem, ad te mitto, ut lucem aliquam ab explicatione tuâ capiat.

D. M.

L. AEMILI. VICTORIS

QVI PRIDIE NATALEM SVVM

VICESIMVM ET SECVNDVM

PRVNA IN PENSILI POSITA VR

GVENTE FATO SANVM IPSE

NECAVIT SE. L. AEMILIVS

VICTOR PRINCIPALIS ET AELIA

VENERIA. FILIO PIENTISSIMO

ETSIBI.

Mihi quidem *Pruna in pensili* non lucet. Quid si dicam, AEmilium istum malo aliquo fato mori coactum, innocentiam suam igni & incenso thure Diis testatum esse, atque ita ipsum se necasse? Ad Thurbulum enim sive acerram, Græcis *Δυμειθηριον*, *Pensile* illud, scilicet vas referendum videtur. Dio conjecturam meam juvat, in Hadriano scribens, quem Latine exprimo: *Sed Se verianus* (Spartianus Servianum nominat, quem nonagenarium Hadrianus mori coëgit,) *prius quam jugularetur, ignem poposcit, atque incenso thure, Vos, inquit, O Diu testor, innoxium me esse. Ego autem nihil affirmo, sed sententiam tuam expecto ut sequar.* Patavii, Prid.

Eid. Sext. ∞. 10

EPI-

EPISTOLA XXXV. *Patavii.*

CAROLO LAVRINO S. D.

HEVs tu, abjice moram, & pransum ad me veni. Seriùs voco? si pransus, tamen veni. Epulas ponam, quas Esurio inhiet, nec Saturio spernat. Ampliùs non invito, ne invitum; imò non invito, ne urfisse videar. Nam si coactus veneris, vereor ut stomachi tui indignationem mensa mea sustineat: si non coactus, famem ut extinguat. Itaque si esuris, cogere non te audeo: si (ignosce novo verbo) saturis, non debeo. Veni tamen; nec Esurio, nec Saturio: ad sermonem, non ad prandium, quem bene coctum, lepidè conditum dabo. Salve.

EPISTOLA XXXVI. *Venetias.*

ANTONIO TACHIO.

LANVGINEM tuã mi TACHI, sive elegantissimi ingenii tui Florem, Phœbo, & Famæ debes. Tu cave refrageris: versus universi ejuscemodi sunt, ut supra calumniam stare videantur. Epigrammata inspicio? ecce acumina & lepores: Parodias? Iudiciũ & numeros: Varia? majestatem atque delectationem. Quid dicam? dictantibus Gratiis hanc Triadem exsculptam videri. Ad argumētum me trahis, & ipsam Poëmatis medullam? Fateor, calorem alibi fervidæ Juventæ non latere, & amœniores quosdã ignes. quid tamen est? si manum mentemque propiùs admoveã, lucere potiùs quàm urere sentiam. Ipsum qui nec lu-

G

men

men latioris animi patiuntur, Noctuæ sunt, & Musis Charitibus que infensi. Longè aliter Philosophus ille Afer: *Verjus*, inquit, *tanto sanctiores sunt, quanto apertiores; tanto pudicitius compositi, quanto simplicius professi.* Namque id genus omnia dissimulare & occultare, peccantis; profiteri & promulgare ludentis, est. Quippe natura Vox innocentia, silentium maleficio distributa. Quid igitur veles aut nubas? si amare malum, non tam suspicionem amoris dedisse, quam risisse amanti nexum videberis, qui sic aperte de amore: & si dederis, nihil meruisse reprehensionis, cum Poëtam constet, si amans scripserit, veniam affectui; si liber, laudem ingenio de pactum. Amori enim ignoscendum est, siquid liberius luseris: Musis tribuendum, siquid lepidius. Quod si qui tamen tam severo & iniquo iudicio sint, ut morum specimen à versibus petant, & juveniles lepores, senili severitate constringant, eorum tu censuram in BONA AETATE non curassis, illud Catulli tui occinens:

Nam castum esse decet pium Poëtam

Ipsam, versiculos nihil necesse est.

In quam sententiam hos etiam Phaleucos meos adjungo, & postibus libelli tui adfigo.

Qui faces foculosq; amas AMORIS,

Et dulcis VENERIS videre risus,

Adesto: heic AMOR urit, & decora

Ridet purpureis VENUS labellis,

Ætas grandior ausit increpare?

Nil frontem moror aridis striatam:

Sulcis; nil capitis nives, nihilq;

Barba

*Barbæ canitiem: quit esse CASTVS**IN LANVGINE AMOR VENVSQ. CASTA.*

Patavii VII. Kal. Augusti. ∞. 10. 10.

EPISTOLA XXXVII. *Ticinum.*

HENRICO FARNESIO V. C.

INTER me & LAVRINVM meum , Vir Clarissime,*----- ἐρίς τε φίλη, πολεμοί τε μάχαι τε.*

Causa, uter te magis amet. Tu id sentis? tum iudex esto, & pronuncia, imò si non sentis: ut tuo potiùs nostri, quàm nostro tui amore in veterem concordiam redigamur. Ita enim & victorem indicaveris, & victum sedaveris, utrumque devinxeris. Vale, & litterulis nos vise: me apud Perillustrem I O. VINC. PINELLVM: LAVRINVM apud me. Patavii, XIII. Kal. Septemb. quem nefastum colo, ∞. 10. XCIX.

EPISTOLA XXXVIII. *Louanium.*

IVSTO LIPSIO V. C.

Historiographo Regio.

DE Censorino quid speres? tumulú ossibus, non medelá vlnerebus paro; ac planè EMORTVALEM facio EX NATALI DIE. Nam Scriptor ille haud æger, sed fato functus, pulvereis & cinerosis frustis non fructum ingenii sui, sed desiderium reliquit. Quòd si tamen restitui è latenti aliquo capulo corpuscriptionis possit, reducere ab inferis spiritum ausim, membraque postliminio mortis animare. Sed quoniam in sermone hoc funerario sum,

ab imagine ad historiam calamum transfero. RICCO-
 BONVS VIXIT: in defuncti locū vocari te à Senatu Ve-
 neto aiunt; & sunt, qui transactum suspicantur; qui
 nisi falluntur, insigniter ipse fallor. In Apulejo curio-
 sa dubitatio me nuper cepit: unde *Asini Aurei* Inscri-
 ptio unde prænomen *Lucius*. Hoc existimabam in
 Metamorphoseon libris fictum, adhassisse ceteris
 scriptis. Veterum quis *Luci* meminit? Illis *Apuleius*
 citatur, *Apulejus Afer*, *Apulejus Madaurensis*, *Apulejus Pla-
 tonicus*. Et ipse Apulejus lib. IV. Florid. non *Lucium*
 sed *Apulejum*, se dicit: contrà in Metamorphoseon li-
 bris non *Apulejum*, sed *Lucium* ubique. ut luce liquidius
 fit, à *Luciano* sive *Lucio Luciani*, hunc *Lucium* nostrum
 esse. Verum igitur Scriptoris nomen, aut APVLEII
 AFRIE esse contendam, & ubique præfigam, aut novâ
 Nomina celebrem. Jam verò *De Asino Aureo* titulus,
 haud dubiè à Miniatore est. qui litteris exprimere
 ornatum, quàm ornare litteras maluit, ut colori par-
 ceretur. Quòd si tamen hoc Epitheton usurpari va-
 riè solet, ad præstantiam, dignitatem, pretium rei
 cuiusque indicandam, videtur quoque de Asino pos-
 se dici: in primis de hoc Apulei, vel ἀραυικῶς. Etiâ am-
 pliùs excuto? quid si auri fuerit gerulus? aut quem-
 admodum Iovem taurus mugientem continuit, sic
 Asinus aurei & auriti Mydæ vultum? Gerræ germa-
 næ. Equidem si per auctoritatem D. Augustini, alio-
 rumque ab illo ævo liceat, lucidum & radians voca-
 bulum è limine horum librorum eliminem, soliusq;
Asini nomen CANIS loco inscribam; quo curiosi illi
 terreantur, qui si intromissi ad lectionē sint, ad tactū
 & raptū mox manus efferant, & expilent ingenium
 boni scriptoris. Id olim quoque factum. Fulgentius
 Placiades

Placiades de Prisco sermone indicio fit : *Choragium virginalis funus vocatur. Apulejus Metamorph. Choragio itaque perfecto domuitionem parant. Quæ verba in Apulejo hodie nusquam apparent. PETRVS COLVIVS in Notis opinatur, nec frustra, restituenda esse ad finem libri iv. ubi legitur : Itur ad constitutum scopulum montis ardui : cuius in summo cacumine statutam puellam cuncti deserunt : redasq; nuptiales, quibus præluxerant, ibidem lacrymis suis extinctas relinquentes, dejectis capitibus domuitionem parant.* MS. Codex BEMBI integram lectionem sic representat: *Choragio itaque perfecto, dejectisq; capitibus domuitionem parant.* Vale Clarissime Vir. Patavii. v. Non. Septemb. ∞. 15. C.

EPISTOLA XXXIX. Patavii.

HIER. FABRICIO AB AQUAPENDENTE.

RACEMOS tuos gustavi, Humanissime Vir, nec pro munere tantum, sed pro miraculo Primitias illas habui, quod expono. Inimicitias dissidiumque intercedere Nymphis cum Bromio illo Patre Natura voluit ; sciuntque Conviviorum Magistri, vini perniciem à fontibus esse: fontibus autem sacrum utriusque nostrum nomen esse. Iam verò & vini calor, & aquæ algor in novam cōcordiam coiverunt. dum & tibi Liber non vite, sed AQUAPENDENTES racemos produxit ; & mihi Liberum PVTEALES meæ Nymphæ commendarunt : ut nesciam profectò an elementa mutarint, an Di degenerarint, nisi Natura ipsa & calere deinceps undas velit, & vim vini intepescere. Tu cogita: & in remunerationis conatum (non enim lubet dicere copiam)

G;

Flores

Flores Fructusque hosce cape, quos maturo colore
 præcoces manus artificis veritati similes explicuit.
 Quid inquires, Flores Fructusque eadem anni horâ?
 pro monstro est, imò vicissim pro miraculo; nisi id
 obsequio Geniorum tribuas, qui deferunt; aut virtuti
 divinæ sobolis, cui deferunt; aut arbitrio pictoris, cui
 hoc peccatum non peccatum est, sed ingenii argu-
 mentum; si tamen ad interpretationem meâ pinxe-
 rit, quam numeris ecce pando:

Felices Geni geruli, qui fertis ADULTI

PRIMIQUE Dona temporis:

Temporis Auctori nostræ FLOREMQUE piatum

FRUCTVMQUE Vitæ reddite.

EPISTOLA XL. *Mediolanum.*

BERNARDINO CVSANO S. D.

FLUCTVARE te audio, quónam vitæ cursum diri-
 gas; Mercurium, an Minervam sequaris. Consi-
 lium meum admittis? Si divitias quæris, Mer-
 curium censeo: si veras divitias, Minervã. Plura pau-
 cioribus exprimere non potui: & sciunt illi, qui à lu-
 cro & fraudibus ad Musarum se otium receperunt,
 meliores opes in pectore & animi scrinio strui, quàm
 in atrio & in arcâ: multò facilius adquiri, honestiùs
 possideri, tutiùs conservari. Non me diffundo per
 molestias, pericula, & Mercaturæ sordes. Doctrinæ
 illæ gemmule haud in remotis, & toto orbe diffitis
 littoribus; sed pallidulis chartis, domi, leguntur: le-
 ctæ nec casu possessori pereunt, nec vi tolluntur. Tu
 dominus, quàm diu vivus: tu post mortem heres. Ni-
 hil inde avaritia successorum distrahit, nihil aviditas
 here-

heredipetarum participat. Animi thesaurus perpetuò partus.

Ἀναφαίρετον κτήμ' ἔστι παιδεία βδοτοῖς.

Etiã ampliùs te exstimulo? imò , si huc flectis, cohibeo potiùs, uti perseveres. Plusculum viæ superest: conficies, si non cum impetu, sed constanter inieris: si properaveris, non festinaveris. Nam, ut rectè apud Agellium M. Cato, *Aliud est properare, aliud festinare. qui unum quid maturè transigit, is properat: qui multa simul incipit, neque perficit, is festinat.* Hinc in numismatis veteribus ipsi Cæsares usurparunt, FESTINALENTE. Tu quoque, si studiorum fructum, si te ipsum amas. Vale. Patavii, A. D. Kal. Octob. ∞. IC. IC.

EPISTOLA XLI. *Augustam Vindelicorũ.*

MARCO VELSERO V. A.

Reip. Augustanæ VII. VIRO.

MVSCA tibi fortassis videar MARCE VELSERE, qui sic ignotus te compello, & ad Amicitia tuæ sacra nō irrepo tantũ, sed irrumpo. Ignosce, causam quæ libertatis meæ Virtuti & Doctrinæ tuæ adscribe, quibus ceu acri quodã Thyrso ita jam dudũ percussum pectus gero, ut te & amare inter optimos, & venerari inter ævi nostri doctissimos cœperim, religioso quodã cultu, & tacito affectu. Vtrumque alui & auxi, donec verecundiam magnitudo vicit, & exprimere coëgit. Id nunc facio: eo quæ liberiùs, quod viam aliquam stravisse SEGETVS mihi visus, illo meo libello, quem subsequi sine pudori-

ris periculo posse videbar ; imò quem meliori aliquo argumento volebam præverti ; ut occasione validâ, aut integrâ uterer ad conciliandum. Itaque amotâ PALLADE, patieris, ut LIPSI & PINELLI (quibus bonæ me Musæ junxerunt) nomine te sollicitem ; & sicuti campestres rivuli viam ad mare quærunt , & per amnem inveniunt : sic affectum hunc meum & cultum sinas per horum virorum copiosissimum amorem (quem refluxo æstu non ignavè reciprocas) tibi allabi : affectum & cultum dico : & cum iis hunc Cōvivii apparatus : quem (si tanti erit) acris iudicii tui undâ ablues, siquid lacteo fontis latice nequivit detergeri : si non erit, inter ejectionem referes, & in litus, ut pro derelicto habeatur, expelles. Vereor equidem, ne aut nauseam à Cœna istâ contrahas, aut dissimules : atq; adeò ne contrahas, & dissimules. Nam & ego scio quid ferculorum struxerim, & tu C. Cæsaris exemplo (Suetonius in eius vitâ refert) honorem hospitis cum stomachi læsione voles conservare. Quod ne facias rogo : imò (si fas in Amicitia hoc rudimento) jubeo. Vale Clariss. Vir, & tui amantem ama. Patavii, xvi. Kal. Octob. ∞. 10. IC.

EPISTOLA XLII.

EDMUNDO BRVTIO V. N.

EGO VERÒ ALEXANDRVM SYNCLITICVM non amo tantum, sed observo ; non laudo, sed admiror, hominem (ita Litteris faveam) multarum litterarum, & Jurisconsultum ad Majorum laudem, ad exemplum Posterorum. Sermo ille hesternus quàm lepidus,

lepidus, quàm doctus! ambulatio quàm amœna, quàm utilis! mihi ne cum Lycœo quidem permu-
tanda. Sed cur non cottidie sic loquimur, aut sic am-
bulamus? cur non priusquam noctem hanc anni in-
gredimur, ante vestibulum eius aliquantisper otia-
mur? Convolue libellos; & abaci ille pulvisculus pau-
lulum quiescat, lineari ductu, circulari flexu, triangu-
lari anfractu ad lychnum mox arandus. Tecum ago,
te hortor. habiturus enim SYNCLITICVM ad arbitrium
videor, si te habuero. Illustrationes illas Monumen-
torum veterum ab ** editas remitto. Placuit in pri-
mis marmor, quod Ravennæ se vidisse scribit: pudet
pœnitetque tam marceidi luminis, quo libri LVNA
nitet. Etiam rogas? adeò ille facem arrogantis tituli
effert, ut sub arbitrio creperi luminis errem: & tamẽ
ne errem, evincere conjecturis meis caliginem cona-
bor. Tria in marmore universo lustro & illustro: *Bas-
is, Statuam, Horarium*. *Basis* lepidè leporis effigiem re-
præsented. An ad velocissimum Calorum denotan-
dum motum? an ad indefessum vigilẽmque circuitũ
Solis? suspicor. idem enim hoc animal in sacris AE-
gyptiorum litteris Vigilantiæ symbolum sive typus;
quòd scilicet laxatis palpebris dormire, constrictis
vigilare solet. unde in proverbium ivit *Leporinus
sommus*, de eo qui soporem vigilans simulat, vel dor-
miens dissimulat. Ad eum modum clarum est, lucere
noctu solem, dũ non lucet; ac interdũ sub nube dum
lucet, non lucere. Sena illa informia vestigia non dis-
cerno. *Statuam* incolæ HERCVLEM HORARIVM ap-
pellitãt. Vereor ut verè; sed ne suppositiciã aliquã no-
menclaturã. A tempore, & re ipsa arguo. A tempo-
re, quia difficilè reor sine signo aut scripturã ullã in

H

secula

secula germanum nomē ivisse, ac perennasse saluum:
 à reipsâ: quia tantumdem est, Herculi horas, ac Ve-
 neri arma tribuere. Magis est, ut Horus, qui AEgyptiis Sol est, fuerit, *ea quo* (ut Macrobius) *et hora vigin-
 tiquatuor, quibus dies noctes conficitur, nomen acceperunt:*
 quas etiam Solis filias Homerus dixit. Nihil tamen
 muto, cum & Herculem AEgyptiis Solem fuisse, i-
 dem Macrobius ex nominis ratione suggerat, lib. i.
 Saturnalium, cap. xx. *Et revera Herculem Solem esse vel
 maximè ex nomine claret.* *Ἡρακλῆς enim quid aliud est, nisi ἠσας,*
id est aëris, κλέος, id est gloria? Quæ porro alia aëris gloria est,
*nisi Solis illuminatio, cujus recessu profunditate spiritus occu-
 litur tenebrarum? Præterea sacrorum administratores apud
 Aegyptios multiplicem Dei asserunt potestatem, significantes
 Herculem hunc esse τὸν ἐν πᾶσι, καὶ διὰ πάντων ἥλιον.* Et paullo
 antè: *Sed nec Hercules à substantiâ Solis alienus est: quippe
 Hercules ea est Solis potestas, quæ humano generi virtutem ad
 similitudinem præstat Deorum.* Plura conferri huc pos-
 sent; tu verò hoc unum considera: duodecim labores
 Herculis, an rectè ad duodecim signa Zodiaci refe-
 rantur. *Horarium* inspicio, quòd concavum ex um-
 brarum ductibus conjicio: nec absimile à conchâ ef-
 se, in quâ Natura ipsa videtur horarum lineas, & for-
 tassis, si penetramus, veris intervallis expressisse. Ad
 litus imus --- *πολυφλοίσβοιο θαλάσσης?* imò ad ipsos potius
 lapides tuos, sive illi in concharum imaginem mi-
 grarunt, sive è conchis in lapides induruerunt. Iu-
 cunda nec inutilis investigatio, si animum adjeceris.
 Ego in Horario pergo, quod si non concha, vas ali-
 quod sive scaphium fuerit, cujus usum apud ve-
 teres reperio, Plinio indicante lib. ii. cap. LXXII.
Vasâque horoscopa non ubique eidem sunt usui: in trecen-

*tis stadiis, aut, ut longissimè; in quingentis mutantibus semet
 umbris. Marciano Capellâ lib. VI. Denique ipsa vasa,
 que Horoscopa, vel Horologia memorantur, pro locorum di-
 versitatibus immutata componuntur, alioq; gnomone ultra
 quingenta stadia discernuntur, umbris pro locorum aut ela-
 tionibus celsis, aut inclinationibus infimatis. Solaria autè ista
 ex ære plerumque: fortè & hoc ipsum. Stilus, sive
 ὑψόμετρον, qui & οὐρανόμετρον Græcè, in ipso meditullio sta-
 tuebatur, & vertice distinguebat horas. Idem Mar-
 cianus id indicat libr. citato: Quippe scaphia di-
 cuntur rotunda & ex ære vasa, que horarum ductus
 stili in medio fundi sui proceritate discriminatur. Qui sti-
 lus Gnomon adpellatur. Hæc sub adpectu emergen-
 tis Phœbiscipfi, non tam ut sententiam meam
 promerem, quàm ut tuam elicerem. In ipso So-
 le differemus. Salve.*

EPISTOLA XLIII. *Mediolanum.*

LVDOVICO SEPTALIO V.C.

O Mellitæ tuæ litteræ! amorem quæ mei ubique
 cōmonstrant, paribus pæne versibus & signis.
 Signis, inquã, tantū à fuco & fraude remotis,
 quantum ipse abes. Expunctum nomen meum gau-
 deo; non quòd creditorem evaserim, sed quòd muta-
 verim. Debitor enim ego remaneo: & novo hoc vin-
 culo, quod solvendo tu adjicis, magis obstrictus. Ille
 beneficium contulit, tu continuasti: ille uni, tu duo-
 bus cōmodasti. Itaq; illi mutui gratiã, tibi patientiã
 moræ acceptam refero: nunc promittendo quidem,

H 2 paullò

paullò pòst exsolvendò. Vale. Patavii, VIII. Eid.
Novemb. ∞. 13. 10.

EPISTOLA XLIV. *Romam.*

CAROLO LAVRINO S. D.

ATRVM illum diem, mi LAVRINE, Plautino loco comburamus, & musteo Liberiliquore, quem plenis vitibus Autumnus propinat, carinæ nauteam, stomachi nauseam, maris salledinem, sed & itineris pulverem, Solis ardorem, corporis sudorem pariter abluamus. Pariter dico: nam horum omnium particeps ipse fui, dum minime fui. Hic mansi, & tecum hinc abii: in Fossâ Clodia quatrìduū hæsi: in Padi ripâ interdium Solem, internoctu culices passus sum: gurgustiolum rusticanum subii: venationi interfui, ranas cepi; nisi tamen aucupium potius fuerit, aut piscatio: arma sumpsi, in statione fui: Ariminum, & inde Romam curriculo veni. Num ut res sunt gestæ, memoro memoriter? Somnium ne puta: animo ^{κοινοτάτῳ} fui, & individuus comes tui mali. Quid autem? remedium transactis molestiis quaeris? Aliud non reperio, quàm NON RECORDARI: nisi hoc ipsum malis, RECORDARI. Tu elige: ego accedā, ut sic & sali pericula, & soli incommoda altissimâ Lathe demergentes, cogitationes omnes in futurum præmittamus; imò verò in præsentì figamus, ne sollicita edaxque cura tranquillitatem animi prælibet. Quorsum enim cupiditatibus nostris æstuantès ferimur, fortunam ex futuro corrigètes? Si opinionem vincimus, semper & ubique beati: securi in periculis,

in

in miseris felices. Sed ista in quo. Per illustri PINELLO cultas & argutas tuas litterulas legi. An placuerint? ut peccasse mihi videre, quòd eidem nò scripseris, quem certò scire debes affectu in te prouum. In ædibus Cœsiis Inscriptio hæc Græca reperitur:

ΗΑΥC. ΒΙΟC. ΤΟ ΖΗΝ. ΓΑΥΚΥ. ΤΟ

ΘΑΝΕΙΝ. :: ΠΘΥΙΑ.

In Smetio vestro ^{pro} ~~pro~~ expressum veremur malâ fide. Tu, quæso, si occasio te huc duxerit, confer & corrige. Patavii, Prid. Kalend. Octob. ∞. TO. XCIX.

EPISTOLA XLV. *Lovarium.*

IUSTO LIPSIO V. C.

PALLADEM meam cum litteris Mediolano ad te misi, Clarissime Vir, misi autem per amicos: qui utinam certi saltem latores fuerint, si nò celeres. Exempla me sollicitum habent, nec aliena. Ad Perillustrem I O. VINCE PINELLVM per SASSENVM scripseras, & securè videbare; sed hic parum felici pede iter ingressus, ne litteras quidem vindicare à latronum rapacitate potuit. Easdem & optimi adolescentis causâ, & magni illius viri te iterasse intelleximus, sed intelleximus; ita nescio quâ malâ cruce frustrâ denuò habiti. Tam verò & mihi Mediolani I O. BAPT. SACCYS litteras tuas à nescio quo Frisio promiserat, qui si cochlea esset, jam tandem adrepsisset. Doleo & queror: itemque Vir ille Perillustris, qui ad non acceptas etiam respondit, gratiasque dixit. Mihi deinceps certum, Cursoribus uti, ne amicis utar, imò ne periculum & amici, & epistolæ adeam. Si enim

onero, offenditur ille ferendo; & offendit pariter, si negligit, non curando: ut etiam importuni, ipsâ libertate videamur, & ille præter culpam, itineris quoque iniquitatem sustineat. Prope Asculum in alveo fluminis Triunti Glandes plumbeæ veteres, & litteratæ aliquot inventæ, quas mendici aut rusticani homines nunc nuper ruspando eruerunt. Formas hîc aliquot habes, sed veras, & ad magnitudinem veram: quæ inferi Poliorceticis tuis poterût, si recudantur. Tituli isti lepidissimi mihi visi, nec antea visi; FUGITIVI PERISTIS: ITAL. GAL. partim fortassè ad bellum sociale, in quo rebellantes *Italici* populi propè *Asculum* victifunt, partim ad Fugitivorum referendi, quorum oberrantes post varias clades reliquæ (nû & in hoc ipso tractu?) *per complures duces* (ut Orosii verbis utar) *frequenti indagine attrita sunt*. Sed à te docebor. ADMIRANDA tua à PHILIPPO PIGAFETTA nobili Vicentino Italicè vertuntur: quâ in re si quid admonendum putabis, operæ nostræ ne pareas. Itineris omissionem multi dolent, nonnulli carpunt, nos ferimus. Per illustres PINELLVS, cujus Lare me exceptum magis magisque gaudeo ac lætor, officiosissime te salutat. Vale Vir Clarissime. Patavii, iv. Eid Novemb. ∞. 15. 16.

EPISTOLA XLVI. *Venetias.*

GEORGIO LIMAVERIO S.D.

AMARE te cogor mi LIMAVERI, an dicam redamare? qui tam promptâ humanitate affectum meum prævertisti, & verecundū hominem, dignum spontaneo amore judicasti: munere immu-

immunem. Quid reponam, aut rependam? An, quod facio, Amorem? vincor: an quod conor, Munera? spernis. Tu enim quasi digno dede- ris, dando accepisse beneficium tibi videris: tum ego prævntus, quem facere amicum volui, in- veni. Duplici itaque nodo teneor: muneris, quo vincus; amoris, quo victus sum. Vinciri me pas- sus sum, ut solvendi potestas; vinci, ut amandi su- peresset. Vale. Patavii, XIII. Kalend. Decembr. ∞. 10. 10.

EPISTOLA XLVII.

IOANNI COTOVICO suo.

VBI MINERVÆ mentio, sermonem meum libens, mi COTOVICE, imò iudicium inter- pono. Minervæ; quæ non ita pridem ru- ditatē sili mei passa, Modulos subire non recusavit. Apud Diogenem Laërtium Stilpon negabat Miner- vam Deum esse, quòd femina esset: quem in hunc modum irrisit Theodorus Cyrenaicus: *πόθεν δὲ τοῦτ' ἔδει Στίλπων; ἢ ἀναστράς αὐτῆς τὸν κῆπον ἐδέσασατο*; Ridiculè Stil- pon: impudenter Theodorus: impiè uterque. Ille dum numen negat: hic dum obscæno sermone vio- lat. Quia verò leviori scelere obstrictus vide- tur, qui per ludum peccavit, quàm qui per con- temptum negavit, contra Stilponem sentio. Mi- nerva, inquit, Deus non est. Quid ita? Quia femina est. Ridiculum acumen! quia enim Dea esse potest. Ego verò & feminam esse, & nihilo feciùs Deum aſſo. Quid enim firmas & femina sit?

sic ceterè Deum Deamque eandem, numen si tribuendum est, licebit affirmare: & Deam virum; & feminam Deum. In confusâ Deorum Gentilium turbâ impune sic sentio; imò confidenter exemplorum patrociniò fultus. De Venere ac Lunâ vide obsecro quid Macrobius superstitionis antiquæ scientissimus, non fenderit, sed expresserit, lib. III. Saturn. cap. VIII. *Nonnullorum, quæ scientissimè prolata sunt, malè enuntiando corrumptimus dignitatem. Ut quidam legunt:*

Dilcedo, ac ducente DE A flammâ inter & hostes
Expeditior.

Cùm ille doctissimè dixerit: *Ducente DEO, non Deâ. Nam & apud Calvum Acterianus affirmat legendum, Pollentemq; DEVM Venerem, non DEAM. Signum enim hujus est in Cypro barbatum corpore, sed veste muliebri, cum sceptro ac staturâ viri. Et putant eandem MAREM ac FEMINAM esse. Aristophanes eam ἄφροδῖτον appellat. Levinus etiam sic ait: Venerem igitur A I M V M adorans, sive FEMINA, sive M A S est: ita uti alma Noëluca est. Philochorus quoque in Attide eandem affirmat sive Iuvem. Nam & ei sacrificium facere viros cum veste muliebri, mulieres cum virili, quod eadem & M A S existimatur & FEMINA. Ego si his verbis commentum tibi meum probavi, jure finio; ne ostentatio accedat: si minus, tamen finio; ne in re nihili traxisse moram videar. Salve.*

EPISTOLA XLVIII. *Patavium.*

ARNALDO CATHO S. D.

Nos quidem cum infanientibus furimus, qui divites illos felicitatis titulo dignamur, infelicissimos hominum, nec nisi cum extremâ plebe comparandos

rādos. Pauper enim nō tantū ille, qui parū; sed & qui multū habet, si plus desiderat. *Omnis enim cupido acquirendi, ex opinione inopia venit: & pauper fit appetendi egestate, dives non egendi satietate.* Satietas autem illa à rectâ ratione gubernata, in Mediocritate consistit; quam AVREAM Poëta appellavit. Sed Platonicus ille ex eâdem Sapientia arcâ signatam hanc sententiam promit: *Etenim omnibus ad Vita munia utendis, quicquid aptam MODERATIONEM supragraditur, oneri potius, quàm usui exuberat.* Vnde ex ipsis etiam opulentioribus ii potissimum vulgò laudari solent; qui sine strepitu ac ostentatione rem magnam administrant: qui ad argumentum modestiæ imaginē quarunt & colorem Mediocritatis. quam qui excedit, æquè mihi pauper est, ac qui non accedit. uterque enim à recto tramite discedit, ac delirat. Cùm verò studio excedens ille, & effrenata cupidine; hic non accedens necessario desiderio peccet; cur ludibrio ille magis cui deest, quàm cui superest? aut cur gloriosum potius abundare, quàm egere: cùm etiam meliores non utendo; si per defectum non utamur; quàm abutendo simus, si per copiam abutamur. Coacta enim egestas avaritiæ non subjecta est: voluntaria prodigalitas sub virtutis specie foedior est. Nos mi CATHI, sic sentiamus: nec ultra Fortunarum nostrarum septa, queis non angustè stringimur, desideria extendamus. *Sultitiam patiuntur opes.* Ventiis, xi. Kalend. Decemb.

∞. 13. IC.

I

EPI.

EPISTOLA XLIX. *Mediolanum.*

IO. FERNANDEO VELASCIO,

Comestabili Castella.

QVÆ duæ res ad pelliciendum hominis animũ plurimũ possunt, magne Princeps, ex arctissimè me tibi obstrinxerunt, Beneficiũ, atque Virtus. Virtus publicitũs : Beneficium meã priuatã causã. Hoc si confidero, quid dici fierique benignè potuit, quod non accepi? si illam, Doctrinã, Elegantiã que prisca vindicem, quis te non agnoscit? Audis, & admittere cogaris vetus encomium:

*Et spes & ratio studiorum in Cesare tantum:**Solus enim tristes hac tempestate Camœnas.**Respexit.*

Sed quid ego in laudes me effundo? Etenim si Virtutem verbis ornavero, cum multis fecero : si Beneficium, quod multi. Nam publici favoris honoraria signa, & privati in te cultus largiter exstant. Quod si tamen è multis me unum patieris, buccinator, quã voce, quã flilo, accedam publicarum & privatarum laudum. Potissimũ autem privatarum : non quod commodum meum honori tuo anteponam; sed quod privatim cæteris videar magis obligatus. Alii quippe suo: ego alieno merito (si tamen Clarissimus LIPS. I V. S. censendus alienus) gratiam tuam obtinui: quam. ne absentia hæc mea minuat aut remittat rogo; sed quemadmodũ Phœbi radii remotiora quæque sidera minũs involuunt: ita flammulam hæc ingenii mei tuo lumine accensam, sines, post *ἡλιακὸν* hũc ortum,

ortum; longiùs paullulùm scintillare, donec fatali
conversione (Deus concedat) redeat ad suum Solem.
Is tu es, & futurus, magne Princeps. Patavii, xvi.
Kalend. Ianuar. ∞. 10. IC.

EPISTOLA L. *Patavii.*

ALEXANDRO SYNCLITICO.

STVDIA in Muséo te habent, mi SYNCLITICE; an
negotia in foro? Epistolam & libellum ad ma-
gnum illum virum híc vides, sed illam apertã, ut
legas, & an sic pro dignitate scripserim iudices: hunc
convolutum tantùm, & sine libri formã; quam, ne
oneri tabellario simus, ab ipso Antistite capiet, aut
non non capiet, dignus, sive indignus: haud aliter
quàm vestem filii, qui in alienam familiam adrogã-
tur. Lator ipse adsum: & hæc absenti nō dico, præsentem
non scribo. Auribus tuis si molestiam dare non po-
terò; oculis dabo. Absens igitur salve. III. Kal. Ia-
nuarias. ∞. 10. IC.

EPISTOLA LI. *Bellunum.*

ALOYSIO LOLLINO,

Belluni Episcopo.

CONTRA vulgum hãc Epistolã nitar, Reveren-
dissime & Amplissime Antistes; & apud virũ
magnum sine verborum fuce aut ambitu, ipso
pectore loquar. Luculentum tuum de me judiciũ nō
ore prolapsum, ut gratiæ suspicio sit; sed stilo expres-
sum, ut fides tabulæ sit, mirũ me quantum affe-

cit, imò excitavit, non dicam ad amandum, id enim antehac tacito quodam affectu fecis sed ad demerendum, quem Dignitate, Virtute, Doctrinâ inter paucos hodiè admiramur. PALLADEM meâ hac causâ ad te mitto, parvum per se munus, sed ab animo mittētis magnum. Palladem inquam, eamque MODVLATAM: ut Septem Vocum blanditiis capiaris. Num metuis? frustra: Vlixes mihi esto, & vacuas paullisper aurium ædes dato: non Sirenum concordiam, sed ipsius Minervæ deprehendas. Vale. Patavii, xv. Kal. Ian. ∞. 10. XCIX.

EPISTOLA LII. *Augustâ Vindelicorum.*

MARCO VELSERO V. A.

Reip. Augustanæ VII. VIRO.

NIHIL descriptionem illam moror: illum elegantis penicilli colorem, qui nimio etiam Modestiae candore temperatur. Novi, novi te; etsi parùm videor novisse. Famæ tuæ te fax illustrat, & conspicuum mihi facit. Ego contrâ, qui ex ignorantiae tenebris vix pedem movi, verborum velut funalia quædam accendo, ut videar atque innotescam. A libellis meis cur id præsumam? nimis crepera illa lux est, & in ipso tantùm ortu, quam ab ortu nubes mox involuat atq; auferat. Sed auferat: ego amicitiam tuâ, quam offers, vivam, & abundè inclarescam. De inscriptionibus quod hortaris, id tibi, GRVTERO, & publicæ utilitati debeo magis, quàm expendo. Pauculas enim, quas quidem aliis prætermittas comperi, enotavi: eas corradam, & libens conferam; nō tam

ut:

ut copiosam liberalitatem, quàm promptam voluntatem probem. Etiã de studiis addo? *ἔ·δ·δ·ἔ·ν·α·ρ·ο·δ·δ·α·ἰ·ο·ν·* Manus sinu conditas gero, & ab editione animus refrinxit. Ad Clarissimum LIPSIUM (quod sine molestiã aut incommodo tuo sit) sapius istã viã litterulis meis curram. Vale Doctissime & Humanissime vir. Patavii, Prid. Eid. Decemb. ∞. 15. ic.

EPISTOLA LIII. *Castelfrancum.*

IACOBO NOVELLO V. N.

S. D.

QVÆ tibi caussa, NOVELLE, ad docti culmina montis
Undique Laurigerum sollicitare gregem?

Scilicet is MAVROCENVS? compescere: Phœbus.

Ipsè negat, Virtus, Pierides, Charites.

Nec turbam querunt, sed fortia facta nitorem:

Vt lepidum querit fortia facta melos.

Ergò tu sume hoc pensì: tu parce labori

Vnus multorum, cui levis iste labor:

Splendida sic puro reddetur carmine Virtus:

Laus & laudati profluet ore viri.

Hunc talem te meritò censemus, non tantùm laude
divitem,

Sed vatem egregium, cui non sit publica vena,

Qui nil expositum soleat deducere, nec qui

Communi feriat carmen tri viale monetâ.

Itaque turbam cur admittas? Omnia, & à quovis in illo viro laudari posse quisque novit: ritè tamen laudare fortasse non noverit. Quare quamvis dicendo nemo erraverit; non ubique tamen ornaverit. Erit,

qui profapiam, & natales longâ serie retexet: alius, qui divitias prosequetur, qui formam, qui corporis vires. quibus, uti non privamus herõem nostrum: ita non censemus; ne tam honorem, quàm honoris aliquam umbram explicuisse videamur, neglectâ amplissimâ luce. Nam illa quæ attigi aliena esse, & à vero encomio removenda, quis sanus aut profano neget? Genus respicis? id sibi Majores vindicant: opes? casu pendulæ: venustatem? fugitiva est: robur? ab atate mutabile. Tu animum mihi lauda, id est, ipsum hominem, ipsum virum: qui si Iustitiæ tenax, civibus suis pari imperio & virtute non præfuerit plenissimum laudis testimonium meruisse dicatur. Ridiculum sit, si quem producam publicè, & à veste laudem; quòd ea lepidè lacunata sit, decorè striata, subtiliter intexta; quòd è bysso, è purpurâ, è cocco; quòd Phrygia, aut Attalica. Nam eundem si hominem ad balneum deduxero, aut ad lectum, veste simul spoliavero, & laude. Corporis vero & Fortunæ bona vestimentum dumtaxat animi sunt; quia extra animum, tam poni facilia, quàm sumi. Non omnem igitur laudem gloriosam homini illustri esse vides, nec à quovis profectam, sed à laudato. Hunc talem te, ut dixi, censeo: &

salvere jubeo. Patavii. vi. Decem-

bris .∞. .10. .10.

(. .)

EPISTO-

EPISTOLA LIV. *Venetias.*GVLIELMO ATHENIO *suo* S. D.

HERI in Noniano BEMBI fui, quò cum CATHIOnostro Inscriptionum antiquarũ causã iueram. Sed tu obsecro successum itineris audi. Postquã ad octavum lapidem pervenimus, abducti sermonum dulcedine, & pedum vitio, in viam aviam imprudentes sumus, ubi nec Herma nec Priapus ullus, qui monstraret iter. Circumferre oculos cœpimus, & ecce ad lævam inter arbuta tuguriolum quoddam: accessimus, & dum intramus, muliercula altioris ætatis occurrit, sui que nescio an casulæ sollicita, limen occupat. cui ego, quæso te mater; inquam, quò imus? At illa nõ inurbana, Vos sciveritis inquit; ego divina non sum. At enim, inquit, quã in Nonianum iremus, dicere volui. Tum illa subridens, mox per agrum suum semitam ostendit, *δακτυλοδείκτως*: iussitque ut persequeremur persequimur, & in lucũ nescio quẽ imus, ac paludem. Inde stillantibus soleis in proximam villam, & in ipsum tandem Nonianum. Ut lapides enotavimus, redimus in viam, & itineris semisse confecto, cibi causã rectum villaticum subimus. Offeritur durus & noctis colore panis, & villum villã dignum, tali que pane. Nobis jejunis ac fame pereuntibus cerebrum lovis fuit. Etiam quæris? mi ATHENI: sic modicè refecti progredimur, sed mox lassitudine fracti, cùm agrè traheremus gradum, diverti in proximam casam statuimus, ibidemque pernoctare. Rusticani paupertatem suam objicientes, facillè impetrarunt, ne jejunam & incommo-

dam noctem haberemus. Quare tenebrante jam
 semitam vesperâ, Patavium pergimus: & post pri-
 mam vigiliam noctis, in urbem admittimur. Tum
 conversus ad suavissimum meum comitem, Nihil te-
 moror inquit, mi CATHI. Sic divulsi sumus: & uter-
 que extemplo (imò verò ex itinere) domum, & ad
 lectum. Nunc vires redierunt, & lubuit hujus itio-
 nis meminisse. Sed tu quam primum ad nos reverte-
 re, & salve. Patavii. Nonis Decemb. ∞. 10. 10.

EPISTOLA LV. *Mediolanum.*

VIDO NAZENTIO I. C.

SI jure agis, mihi certum est vadimonium desere-
 re; ut sic unâ plagâ absolvar. Nam etsi animus
 dictat me scripsisse, litterarum tamen fallor. Ca-
 lido quodam impetu scribo, qui ubi deferbuit, ipsius
 pænè scriptiois memoria evanescit: & scis tu quoq;
 quàm multis, & quàm multa scribam. ubique si ex-
 emplaria reservem; si exaratos sermones recalcem,
 quis finis? Nec orium, nec animus est. Vti flosculi
 quidam momento oriuntur, & simul pereunt: sic fe-
 stinata illa scriptio debet exaranti sub calamo, legen-
 ti sub oculo evanescere. Vale. Patavii, Postridie
 Kalend. Januar. ∞. 100.

EPISTOLA LVI. *Romam.*

FLORENTIO ET CAROLO
 LAVRINIS S. D.

PRO delitijs litterulas vestras habui, nobile
 par fratrum; nec satiare animum potui tam
 suavi

suavi & nectareo liquore. Gratulor, ita me Deus amet, illum congressum vobis, & gaudeo vestrâ causâ, quorum interest, à puero domi junctos, foris non disjungi. Sed quando erit, ut & ipse interveniam, tria demque amœnissimi contubernii constituam. Hoc votum meum, quo Deorum incerare genua certum est: qui si spem meam protollent, abjectis omnibus consiliis, flammam imitabor, viamque ad vos, si non inveniam, faciam. Sed tu quæso paullulum mihi aures seorsim ad commodam **FLORENTI**. Primum gaudeo me à te amari: deinde & laudari. Laudare enim non potes, nisi ames: & gloriari ipse potero, si tu laudes. Gloriari inquam, cum, sive judicio laudes, causam amoris; sive affectu, fructum intelligam. Titillavit me (cur negem?) Clarissimi **I. LIPSI** magnificum, & ut tu ais, justum testimonium; nec amplius inquirō, aut investigo. Quæ volui, audivi, & sic audisse lat est. Sat etiam hæc scripsisse. Vale; imò valete. Patavii, xiv. Kal. Jan. ∞. 15. 16.

EPISTOL. LIII. *Lovanium.*

IVSTO LIPSI V. C.

Historiographo Regiō.

INFORTVNIVM tot epistolarum resarsisse mihi videor, Clarissime Vir, tam lepido & liberali missu: in quo cum litteris etiam Musas tuas ad me ire voluisti. num excitandi mei causâ? O dulces stimuli etiam in ipso cursu. Ire tamen voluisti: & eunt nunc eæ (quod de litteris nostris scribis) quò fortè nō mittuntur: ad amicos. Quid dico eunt? imò verò iverūt.

K

Latī-

Latitiæ & auspicii illi ignes indices in Italiâ nûc circumquaq; lucent: & magis dii ætherei q; ingenii tui flamma. Beatos Principes! felices ignes! quos utrosq; Phœbeio hoc radio æternum illustras. Nos felices, ac beatos! qui sic quoque per te gaudio publico interfuimus, dum minimè fuimus. Absentes enim vidimus, quæ solenniter illic acta: nec quicquam à perfecta lætitiâ abfuit, nisi quòd in amplissimo illo confes-
su, te

Florem illibatam populi, Suadæque medullam
audire non licuit, nec oris illum ornatum subnotare, venerari, & acclamationibus prosequi. In Senecâ Philosopho nunc te esse, gaudemus & Senecæ, & publicæ causâ. Emolire cœptum opus; ut puram & defæcatam illam Sapientiæ crateram brevi hauriamus. Ego quid faciam? quod apes, confero & stipo Doctrinæ *liquentia mella*. quæ carptum eo per hæc prata, & ab hoc Eruditorum flore PINELLO. Subinde è Musarum amœnis viretis ad mare eo, aut ad litus, ut sic dicam, Legum: & ruptas disjectâsque naufragi juris tabulas rimor. Censorinum, cui criticam aliquam manum destinavi, manuscriptum repperi in Bibliothecâ Vaticanâ. Ipse, aut per amicos inspiciam, & variantes lectiones adnotabo. Vale. Patavii, Ipsis Kalendis Anni M. DC. Secularis sacri, qui prosper tibi Vir Clariss. me vertat.

EPISTOLA LVIII.

VIGLIO OMIO *suo* S. D.

INotio te occupare mi VIGLI, amicum duxi facinus; imò verò utile ac conducibile in illâ urbe, in
illâ

illâ ætate. In urbe inquã, ubi Lycurgus ipse, Comici verbo, ad nequitiam possit adduci. Sirenes illic, & Lithophagi; Scylla ipsa, & Charybdis: nec iratã Minervã coluit, qui à recto cursu non abreptus. In ætate autem, quæ, ceu agilis cymba, æstu & fervore sanguinis fluctuat. Ego onere te sistam, & firmabo, quod impositum eo; aurei hujus, quem mitto, libelli lectionem. Videbis ab ipso sapientiæ profundo omnium cupidinum remoras, omnium pravarum affectionum rudẽtes. Lege modò, & paulisper animum à publicis spectaculis abduce. Litteras ad te Romã accepi, quas hinc dabo. Vale; & veni, & nos ama. Patavii, III. Eid. Ian.
∞ .130.

EPISTOLA LIX. *Bruxellans.*

PETRO PANTINO, *Decano.*

Oblivionem qui silentio proximam dicunt, aut malè dicunt, aut sine causã silent. Ego enim tantò vehementiùs te amavi, quantò longiùs à litterarũ officio abstractus sum. Post discessum tuũ, urbis aërisq; mutandi consiliũ cepi: cũ Principe egi, & impetravi, ut Pataviũ ad Perillustrem Io. VINCENTIUM PINELLVM (à quo vocatus eram) commigrarem. Quicum ita hæctenus fui, & sum; ut siquis Censor lustrum condens me roget, respondeam: EX ANIMI MEI SENTENTIA. Sermo nobis quotidie de litteris, atque litteratis: ex quo quantam utilitatem, jucunditatemque capiam, tu pro Viri illius eruditione, meoque desiderio existimare potes. Ac nuperrimè quidem de THEMISTIO mentio, cujus Orationes aliquot necdum typis excusas penes

nes te esse dixi. Ille me extemplo rogare de numero; deque scripturâ, & ætate libri. Hæsi, & incuriã meam deprehendi, quòd diligentius singula non inquisieram. Itaque patieris Doctissime Vir, ut nunc absens hanc culpam emendem, Patroni mei causã; ut scisciter, ut sciam. Quod si impetro, & devinctissimum me tibi amplius obitrinxeris; & ab illo gratiam quoque inieris. Vale, & uberiores litteras exspecta. Paravii. Kal. Feb. ∞ .10 c.

EPIST. LV. *Lovanium.*

HVBERTO AVDEIANTIO S. D.

EGo te non amem? in istâ domo? apud istum virum? Sed tu à te ipso causam quoque das, qui tam eleganter, tam amicè ad me, tam magnificè de me scribis. Colorem hercules non tenui ad istas laudes, quibus adjicere *præfiscinè* debuisti. Supra meritum meum is, & quam in me laudas Modestiam, laude oneras Num fortasse vetus istud tibi in mente: *præstat vituperare, quàm frigidè laudare?* Ego contrà cum Euripide sentio:

----- ἐπει
βαρος τε καὶ τὸ δ' ἐστὶν ἀνὴρ σθαί λιν

Quare, si me audis, desine laudare, amare ne desine. Nam etsi, Apulejo scribente, *sic naturâ comparatum est, ut quem laudes, et jam ames;* malo tamen amicitiam, quàm encomium; quia ipse, quem maxime amo, difficilius laudo: amo autem, quem laudare facile possum. Talem te video, mi AVDEIANTIO, in elegantissimâ illa Epistolâ tuâ, imò talem te habeo & amplector, jam deinceps meum, ego jam deinceps tuus. Vale: & fœdus

duſimecum in i frequentiffimę ſcriptionis. x. Kalend.
Febr.

EPISTOLA LXI. *Roman.*

NICOLAO MICAVLTIO V.N.

QUOD me amas, magis à naturâ tuâ, quàm me
rito meo: quòd mea æſtimas, id verò ab amo-
re eſt. Nam ſi me aut mea ſpectas, nihil te di-
gnum, aut aliorum lectione miſi. Tu verò quia tam
conſtanter contrà ſentis, dabo aures, & patiar, ut
quod ipſe effectu promereri non potui, tu conatui
tribuas. Mihi ſtat ſententia Urbem viſere: ac niſi cum
PINELLO, non impedio, quin proſpicias. Multùm te
poſſe ſcio apud Proceres illos & Magnates: & velle
quoque, ex illo, quod profiteris, ſtudio alios iuvandi.
Vtinam tales iſti, qui rogantur, qualis tu qui rogas!
Tardi plerique ad auxilium, ne dicam mortui. PHI-
LIPPVM PIGAFETTAM novi, de que eo ad LIPſIVM quo-
que ſcripſi. Virum non amo tantùm, ſed obſervo: &
occaſionem quero affectum hunc probandi. Iter Ne-
apolitanum benè vertat. Vale. Patavii, III. Non.
Febr. ∞ . 1500. Doctorem LOMBARDVM ſalvere
jubeo.

EPISTOLA LXII. *Forum Iulii.*

IOH. BAPT. PETREIANO S.D,

VT ii, qui ardore æſtuant, modico potu ſitim fo-
vent, non levant: ſic à litterularum tuarum le-
ctione cupidior reſſi. Quid tu, malùm! tam

brevis in scribendo? imò tam argutus? Ceu copioso & robusto me cibo pastum, condimentis quibusdam, & ipsis bellariis adoreris & irritas, cùm maximè tamen esuriam. Cogor dicere: ferculorum ordinem Magyre aut nescis, aut dolo malo mutas. Hoc fortassis agis, ut soleas, raso ventre, poscam, & discedam? an excusabis? & caram annonam dices à sterili scriptio- nis campo? Sed enim, ut boni Patresfamilias succi- diam domi paratam ac suspensam habent, à quâ defe- ctum macelli suppleant: sic tu, cùm aliud deest, à stu- diis tuis pete, quo instruas has epulas Epistolares. Magni illius viri nomen ignotum istic, ne dole: quia non idè ille minor; sed major tu futurus, si absente hoc Sole Eruditionis radios aliquos miseris & stri- cturas. Sic enitere mi PETREIANE, & gnaviter in stu- diis esto, dum otium, & ætas. PLEIADEM meam hîc habes, quam videre tantopere desideras, sed vel- ut nubilosum sidus. EPISTOLÆ et jamnuncla- tent, nec nisi trepidè easdem producam. Nam profectò, ut hoc seculum est, *εις μετανοίαν έρχεται*, quisquis paullò junior typis sese prodit. Tu amorem mei serva, & litteris testare, magnis magnum, id- que frequenter. De Romano itinere cogitare se- riò cœpi: nec protollam ampliùs. A SEGETO & CATHIO amaris. Vale. Patavii, VII. Kalend. mensis, quem patri Romulus dicavit.

∞ . 13C.

EPI-

EPISTOLA LXIII. *Romam.*

IO. BAPT. HANSENIO S. D.

Litteras meas quòd exspectas, mi Amice, amicè facis quòd exigis, nimis amicè. Libertatis æquilibrium quoddam censui, tu nunc imperii gravitate præponderas, & tuo nutu Puteanum trahens, exigis, quod debes ipse, vel solius itineris causâ. Etiã mussitas? at vide, ne iniuriarum agam. Ius si in me habueris, antestari decuit, priusquam sic raperes. Testes aberant? meam ipsius auriculam tetigisses exarante manu. Admonendus namque eram, ut venisse te scirem, & exceptum. Quod utrumque cùm demum præstiteris, in altercatione calamū amplius non figo: quin promoveo, & reliqua epistolæ tuæ peragro. Librum meum placuisse gaudeo; imò & in hoc te quoque à non nemine dissidere. Artem alii nudam inspicere malunt, & Minervam Veneris ornatu introduci. Hoccine meum? Et tamen (ignoscite castæ Sorores) passus sum mihi persuaderi. Ac jam quidem ad incudem libellum refero, refingo, & attero largâ iudicii quadam limâ; ad usum, non ad pompam, nec probandi mei, sed docendi. De Censorino beas: & pænè in manu tuâ est, ut probi scriptoris Manes Februum à me sentiant. Ipse enim Censorinus, & quod Sidonius *illustre volumen de Die Natali* appellat, interiit: siquid superest, cineres, aut certè epitoma. in quâ esse tamen quod in publico utile, injurato credam. Restat, ut manuscripto hoc fruamur. Tu cogita, cui ad thesaurum illum Antiquitatis aditus patet, & mihi, publicæq; utilitati fave. Si copia conferendi, sunt
istic

istic fratres LAVRINI, digni isto nomine, & si amorem spectas, oculi mei; qui gratam & diligentem operam dabunt. Eosdem in amicitiam tuam duco, Belgas ad Belgam; eruditos ad eruditum; probos ad probum: quod tu cognosces: & simul hoc amoris vitium, quo Deum me facis quasi quod velim, possim. Scin' quomodo? ut ne ausim quidem, quod possum; ne velim, quod ausim: ita multorum curva iudicia subeunda sunt; ut & benè & malè scribèdo pecces. Siquid enim benè, invidia præsto est; si quid malè, convitia & contemptus. De conditione melius ominare Attalica erit, si obdurabis & pervinces. In primâ statim superficie terræ metalla non fodiuntur, sed in venis ipsi ac medullis. Et quemadmodum novus & è cespitibus uliginosis aggestus agger incessu difficilis, sed ita sub pedes indurat semitamque præbet: ita via ista lucri & Honoris, quam calcando lenies, & strues ad culmen (quod præfagio) Bonæ Famæ. BARCLAYVS noster in hoc quoque cursu Sophiæ quadragis: à quo & nuper me productum è carceribus audio in Dialogi (ut tu vocas) circum. Sed librum mihi videre nondum contingit. Tu cum vidisti? legisti? nostros sermones nobis loquere. Reverendissimus CVYCKIUS quando, & quâ parè domuitionem scire velim. Vale Patavii, III. Kalen. Ian. ∞ . 1500. Libellos dabo operam ut mittam, & per amicum. Is, nisi fallor, SASSENVS noster erit, aut ipse ero.

EPIST. LXIV. *Mediolanum.*

LVDOVICO SEPTALIO V.C.

NVM probus diligensque interpres aut conciliator fui? Amicitia Sadeleriana ecce tesseram ad te mitto, firmam & fidam, si consideras. Et jam hæres? suscipe; adspice SADELERIVM ipsum. Complectere virum; Sacratio tuo excipe; & Hospitalis Iovis fœdere arctius etiam junge. Hominem habes Scalptorem inter eximios: hominem probum, lepidum, &, ut uno verbo dicam, Belgam. cui omne officii & benevolentia genus ita exhibebis, ut aliquid etiam meâ causâ accepisse videatur. De scalpturâ sic transiges, ut lepidissimum tuum vultum absentes brevi contueamur. Vale, & à Perillustri PINELLO salve. Patavii, xv. Kal. Martias. ∞ . 15c.

EPISTOLA LXV.

IANO GRVTERO V.C.

OMitte quæso delicias: hostimento vincis; nec ad sacoma munus meum appendis, sed superpondium addis propensissimæ tuæ in me voluntatis. Inscriptiunculas aliquot misisti: tu inter æterna nomina Puteanum refers, & facis immortalem. Quid ab homine homini dari majus, aut expectari possit? Tenuis memoriæ nostræ scintilla, tuâ face adjuncta, perennis erit, & ab omni Posteritate conspicua. Quia tam utile, & tam amplum opus, à SMETIO bonis

nis conatibus cœptum, à LIPSIO auctum, à te perfectum,

Canescet seclis innumerabilibus.

Alterum missum ex promisso propediem dabo, quasi post Antecœnium Cœnam. Interim paucorum dierum moram excusa, dum colligo, dum inspicio, dum judico. Originem nostram, quò tu refers, non refero. Sugambri ab ipso capite & fonte fuimus: & olim militiâ clari; à litteris, more gentis, alieni. Nunc Pallas respicit, cujus ego lubens signa sequor, ductu & auspicio ejus, à quo tu ipse ductus. cujus si me causâ amaveris, mihi dilicias feceris; nec injuriam magno illi CLAVDIO PVTEANO. Patavii, XIV. Kal. Mart.
 60 .100.

EPISTOL. LXVI. *Lòvanium.*

PHILIPPO RVBENIO S. D.

Commovisti mihi pectus, mi RVBENI, tam plenâ & officiosâ; addo etiam, tam venustâ atque eruditâ scriptione: quam nisi ab amico non exigam, nisi à docto non expectem. Ita enim stilum illum temperas, ut nesciam fucum à verbis amoris facias; an gratiam verbis ab amore. Multùm in optimo illo studiorum genere progressus es: plurimùm in affectu mei. qui nunc etiam non tantùm amabile illud Doctoris nomen mihi defers; sed & rationem disputas, quâ debere te existimas. Perge, perge in amore illo litterarum, atque mei: & utrumque scriptione, ut cœpisti, prome. BARCLAYVM Lutetiæ docere intellexeram; & jam ex te, docuisse. PRÆMETIA ejus vidi, & memoriam mei.

Bene

Bene ei sit, qui tā bene de me meritus: & tibi mi RV-
BENI, bene. IX. Kal. Febr.

EPISTOLA LXVII. *Atestam.*

HIPPOLYTO ANGELIERIO.

GRatæ, gratæ Inscriptiunculæ illæ fuerūt. Sed licet apud te? Lapidem quoque ipsum considerare, non abs re esse ratus sum. Facit enim hîc, si non Epitaphium pretiosius, saltem ut de pretio iudicemus, aut ipsorum qui posuerunt, opibus & statu. In lapide autem hæc attendere soleo: *Litteras, Lineas, Puncta, Dictiones*, velut quatuor observationis elementa. Quæ dum hîc quoque rimor, primùm miror *Litteras* ejusdem omnes magnitudinis & formæ; uti in SCARDEONIO, sic in tuis quoque schedis. quod tamen apud Veteres fieri ubique non solet: & ad ornamentum, atque adeò distinctionem olim fuerit quædam litterarum decretio, aut varietas. In *Lineis* ordinandis accuratum te animadverto: & Scardeonium ad veram lapidum normam non in uno loco correxisse. *Punctorum* notatio meritò suspecta; in fine præsertim versuum, & Inscriptionum singularum. Antiqui enim utrobique negligebant: & Scardeonius ferè omitterit. Divisionis autem illæ notæ, quæ verba findunt, in Antiquitatibus reperire difficile sit: nec frustra tamen à te expressa, industria tua persuadet. In *Dictionibus* denique an rectè Scardeonius mutaverit, tu ex ipsis tabulis decidito: quas partim apud te servari, partim apud amicos, scimus. Vale Doctissime vir. Patavii, in æ-

dibus PINELLI; qui te salutat. VIII. Kalend. Mart.
 00 . 120.

EPISTOLA LXVIII. *Mediolanum.*

IO. BAPT. SACCO, V. C.

Senatui à Secretis.

QVIS iste rumor obsecro? Accersitum à Rege Principem, & nunc parare iter, vulgò & constanter dicunt: alii fortassis, quia id desiderant; alii, quia timent. Ita enim naturâ comparatum, ut quod quisque validè velit, id audacter adfirmet; quod timet, facile credat. Aliorum igitur desiderio, aliorum metu commoveor, ut credam quæ sparguntur. *O celeres bonorum hominum dies! O præsidum optimorum citata curricula!* Sed quis, & quantus ille Princeps!

Τὸ δὲ ἴν γὰ μέγιστον ὑπαυράνιον κλέος ἐστὶ.

Lugete boni, lugete docti, & in Lydios modos conspirate, ne sine mœrore dimisisse videamini, quæ summo applausu excepistis: cùm majus sit, digno præconio abeuntem prosequi, quàm publico venientem voto prævertere. Isthic enim Virtuti præmium, hîc stimulus est: & qui gratis beneficium sequitur, id accepisse gloriatur; qui laude anticipat, sperare præsumitur. Per illustres PINELLVS jam pridem gratias tibi per litteras dixit pro imagine Lipsianâ: & nunc de novo per me: illudque adjici jussit, si sciverit epistolam suam non perlatam, iterum & lubenti animo scripturum. In studiis progredimur, & amore tui, à quo tam calidè amor. Patria (heu!) magis magisque æstuat: & jam proximus ardet *Vcalegon*. De pace summa erat hominum opinio; sed eam & hostiles progressus, &

sus, & seditiones nostrorum militum longius rejece-
runt.

---quem das finem Rex magne laborum?

In Agellio, lib. II. cap. X. eruditio tua non fefellit, le-
gi posse: Religiosè Donarius consecrata, si vox Donarius
pro ipso loco accipiatur. Apulejus iuvat, libr. Florid.
Enim vero sanum Iunonis antiquitus sanigeratum, id sanum
secundo litore, si rectè recordor, viam viginti haurit amplius
stadia oppido abest. Ibi DONARIUM Dea perquam opulen-
tum: plurima auri & argenti ratio in lancibus, speculis, poculis,
& huiuscemodi utensilibus. Idem li. IX. Metamorph. Can-
tharoque, & ipso simulacro, quod gerebam, apud sanum DONA-
RIVM redditis ac consecratis. Poeta princeps:

----- ductos alta ad DONARIA currus.

Sic Agellius Senatam quoque docet pro loco usurpari
lib. XVIII. cap. VII. LEANDRYM MARNIVM nusquam
invenio: nec is PINELLO notus. A Clarissimo LIPSI-
o litteras, & bina Epigrammata nuper habui, quæ si
inspicere lubet, dabo. Tu, Frater, & Gener valete.
Patavii, VI. Eid. Mart. 8. 1600.

EPIST. LXIX. Venetias.

LIVINO DE SVCCA,

Doctori & Equiti.

QVAM voluissim amplius te frui! & suavissimum
Doctrinæ Humanitatísque tuæ liquorem, cu-
jus paucula stillæ mihi palatum irritarunt, u-
berius degustare! Sed nunc abis: & infortunio me
mactas; ita ex animo loquor. Quòd si in potestate
mea sit, vel abeuntem te revocare, vel sequi, sentias

me umbram esse: nec minùs ægre retineri à blando illius, què tu nosti, vultu posse; quàm tu facile à truci illius, quem ego novi, supercilio fugis. Quod quia nō licet, quæso rivum litteris ad me ducito; uti sic absens sitiensque sermones tuos toto animi alveo excipiam, corporisque sinu. Feliciter proficiscere. Patavii, III. Non. Apr. ∞ .100.

EPIST. LXX. *Ticinum.*

HENRICO FARNESIO V.C.

AD scribendum merum me nuper otium: nunc causa impellit, quam hæc figura dedit. ea pars tabulæ Hieroglyphicæ est, ante plures annos è BEMBI Muséo depromptæ & vulgatæ. Multorum ingenia & acumina defatigavit: & sunt qui meras chimeras dicant, & inanes fictiones. Super hac re te cōpello, & consulo: quia tu unus nos docere, aut nullus potest. Eia agè, & fractū hūc nobis da. nobis? imò publicè omnibus. Fructū, qui laudè inveniet, apud Doctos, qui intelligēt; apud Magnos, qui æstimabunt. Vniversum autē tabulæ corpus in tres ordines distinguitur, velut totidem Zonas. in meditullio singularū unus aliquis typus, quem altrinsecus similes pænè figuræ cingunt. Adusq; enim medium effigies illæ variant, post medium eadem revertuntur. haud aliter quàm si in ipso spatio retrorsum oculum reducas. Sed istud in universâ tabulâ. nunc principium hoc considera, & quid sperare debeamus, rescribe, simul, quid agas, pangas, edas. Bene vale Clarissime Vir, meique memor. Patavii, VII. Kal. Apr. ∞ .100.

EPI-

EPIST. LXXI. *Augustam Vindelicorum.*

MARCO VELSERO V. A.

Augustana Reip. VII. VINO.

VTinam & gloriam pro copiâ haberem, & pro re nitorem! Pauculas inscriptiones misi, in quibus si curam aliquam posui, quid nisi conatum meum approbavi? Bene tamen acciderit, si sic Clarissimi GRVTERI amorem merui: melius, si non ambivi. Firmiorem enim Amicitia tesseram conferre, magisque faustam volui, quàm exelas tristium funerum notas. Absit omen. Innotescere sat erat, donec liquidius fideliusque nos glutinum jungeret. Brixianus ille, jam ætate curvus & capularis: urnas & sepulchra ceu vespillo ruspatur; ut tumuli & monumenti exemplum sibi investiget. Sed libri non usquequaque contemnendi. Non te celo: mendum in Inscriptione illâ hæret. pro VEIONACIA, lapis (in Noniano eum vidi & fideliter enotavi:) VEIONIA. CEA. Vale.

EPISTOLA LXXII. *Romam.*

CAROLO LAVRINO MEO

S. D.

ADoleſcentem hunc vides? Is est, de quo nuper obiter: quem denuò nunc tibi commendo; hoc imprimis argumento, quia probus; deinde; quia mihi amicus. Commendo autem hætenus, ut consuetudine, & consilio tuo uti possit, nec morũ,
nec

nec linguæ Italicæ omnino peritus. Iter meū ad vos PINELLO auctore, in Autumnum distuli. qui ipse sui spem aliquam dedit, Pecuniolæ tuæ paratæ. Vbi, & quando vis? Mī profectō onerosum est debere: magis amico: maximè tibi. Itaque scribe, & me libera. Sed de summulâ quæso adde. Ego enim etsi non omnino fallor, tamen hæreo: & nunc planè cognosco, beneficium & injuriam hac imprimis differentiâ secerni; quòd in illo accipientis, in hac dantis imbecillior memoria est. SASSENVVS, credo, jam apud te est, & literas librūmque dedit: tu perge, & confer. Viden' quâ fiducia? impero, non rogo: & nōne impetro? PLEIAS, lentum negotium est; nec cælestis illa in cælo si amplius commovetur, longiorem noctem habeamus illā, quā Iuppiter cum Alcumenâ fuit. Vale. Venetiis, inter clamores & strepitum ebriorum. In diversorio enim scribo: & vereor, ne culinam hæc epistola oleat. Tu manus abluc, postquam legisti. iv. Eid. Mart.
 ∞ . 100.

EPISTOLA LXXIII. *Lothianum.*

IUSTO LIPSIO V.C.

Historiographo Regio.

AMor facit, Vir Clarissime, ut legem nostram violem, & per amicum scribam. Is FREDERICVS HAVENS est, inter Auditores olim tuos: & familiares, patris causâ. Casu in eum nunc incidi, cum ludos nescio quos scenicos spectatum hodie irem. Româ venerat: ac die crastini iter ad suos, & ad te. Quàm comes ei esse cupiam, si tam tranquillitas Patriæ,

Patriæ, quàm desiderium tui vocaret. Illa (bone Deus!) in quo motu, in quo metu! non quassatur amplius, sed obruitur & perit. Ego tamen anhele, ut communem cum meis Fortunam subeam, & fortiter tecum sustineam, quem pariter cum meis habeo & colo (cogor dicere:) quia pariter mereri de me pergis. De rebus meis & statu ante dies aliquot scripsi, viâ Augustanâ: quas te litteras accepisse opinor. Patavii, vi. Eid. Quinct. ∞. 100. Subitò apud amicum, ad quem scribendi causâ declinavi.

EPISTOLA LXXIV. *Pragam.*

PHILIPPO DE MONTE,
Archiphoasico Cesareo.

IN amorem tui, Clarissime Vir, non ab unâ causâ impellor. Prima, Virtus tua est: cujus pulcherrimâ speciem necessariò perimus; & magis etiam Patriæ nomine nos Belgæ. Altera, Musa, quâ Orbis panè universus cõpletus, & delinitus trahitur: haud aliter, quàm ad Orphicum aliquem concentum. Tertia, ipse Io. VINC. PINELLVS, qui cum tanti te faciat, quantum & Virtus, & Musa merentur, exemplū præit, quod sequar. Sic igitur te amo; cuius & Virtutem cerno, & Musam audio, & laudes intelligo: idq; ab eo, quem maximè ipse amo; quiq; te maximè. Verba hæc sunt? rem accipe, hoc quod adjungo munusculum, velut *σημείον* puri illius affectus; nō quidem pretio magnum, aut argumento pretiosum, sed probum solâ causâ. Pretium enim in ornatu aliquo orationis duntaxat aut cerusâ, contemptâ seriosis Viris aut neglectâ. Argumentum Musicum quidē est;

M fed

sed tibi vereor ut Musicum, qui tantum deprimere lucubratiunculas nostras debes, quantum scientiã superas. Itaque solam causam respicere te volo: causam autem amoris, cui si mutuum quoque tribueris, hoc consequar, ut non displicuisse munusculum intelligam: & quæ olim Athenis Armata, deinceps ubique Modulata terrarum celebretur. Valetudinem tam commodam, perpetuam precor. Patavii, x i. Kal. Maii, ∞. 100.

EPISTOLA LXXV.

IANO DOVSÆ, V. N.

EXQ Claudio veteri Annalium scriptore Agellius scripsit: *Hæc maxime versatur Deorum iniquitas, quod deteriores sunt incolumiores; neque optimum quempiam inter nos sinunt diurnare.* Num & nobis licet? Causam cum maximo seculi, & litterarum damno domus tua præbet, duorum tam carorum capitũ casu concussa. O rem tristem! Tuum illum, & verè Iuventutis Principem crudo fato abreptum vix luximus, & ecce novo acerboque funere instauratur dolor, & ad fratrem *ὀπίπεδία* transfertur. Hæc scriptiois meæ causa, Nobilissime Vir; sive ut dolorem tuum lenirem, etsi tuã id sponte te facere scio; sive ut meũ indicarem: certè ut studium ac observantiã in te meam, tuamque domum. Humanitas tua invitat; quã ante biennium, cum Hagam cum litteris Lipsianis venissem, blandius nescio an benignius exceptus, & (uno verbo) devinctus sum. Proferri id hætenus signo aliquo quæsi; nec aptius veriusque reperire potui, quàm hoc ipsum à crudelibus Parcibus acceptum. Triste quidem, sed tamen certum: cum difficillimum sit,

tri-

tristitiem simulare. Ego quidem amici malum meum duco malum : illudque mecum cogito , si alienus ego hunc casum tam ægre feram , quid te Patrem par facere , cui jam altera spes periit , & familiæ decus ? Erige te ipsum , & Dei consilio hoc fieri existima , id est , bene sapienterque. Legem communem quid ego tibi ingeram , quæ nascētibus dicta est mori ? & mori quidem incerto limite , aut termino nullo nobis fixo , nisi quem æternæ providentiæ tabulis Deus ipse inscripsit. At in ipso Bonæ Ætatis flore abripi durum videtur. Videri non nego : esse tamen quî potest , nisi vitæ finem nō in bene , sed diu vivēdo collocemus. *ὅν γὰρ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει* *νίῃ.* Hæc ipsa quietis pars est , ad quietem citiùs transferri ; & qui navigant , leni malunt flatu in portū invehî , quàm aut segnibus ventis diu ludi , aut lentissimo tranquillitatis tædio lassari. Filius igitur obiit sed quod omnes mox facturi sumus , fecit : obiit ; sed multos in spatio & cursu vitæ , plures in famæ superavit. Licuisset saltem oculos domi illi claudere , & extremum pietatis officium persolvere!

----- τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ δαμόντων.

Hoc gloriosius obiit , quò à Patriâ remotiùs , Patriæ tamen causâ (navigationis enim describendæ causâ profectum cum classe audivimus :) cumque irato Neptuno infausta navigatio cesserit , experiri tristia maluit , quàm scribere ; fato fungi , quàm infelici munere. Sed finge incolumem remeasse domum ; finge inter ipsos amplexus tuos extinctum , patrio ritu elatum , inter Majores conditum : hæc omnia altius doloris vulnus impressissent ; nec præsentire gaudia illa licuisset , nisi gladium acueres dolori.

M 2

Deinde

Deinde recti & urentes doloris radii sunt, qui per oculos animum invadunt: obliqui & tepidi, qui per aures. Hoc age Prudentissime Vir, & copiosam florentemque familiam tuam intuere, novos istos & pullulantes surculos: habes, quibus spem & expectationem amissam restituas ac superes: habes, quorum industria, modestia, doctrina ad famæ aliquem fructum aut maturuerunt, aut maturefcent. Deus illos, & te Nobilissime Vir servet firmum & constantem. Patavii, x. Kalend. Apr. ∞. 100.

Quod olim mihi scripsisti, id rescribo: *Optare optima, cogitare difficillima, ferre quæcumque eveniunt, sapientis officium esse deputo: neque cuiquam præcipuè dolendum in eo, quod accidat universis.*

EPISTOLA LXXVI. Venetias.

FABIO PAVLINO V.C.

INIQVVS sim, Doctissime PAVLINE, ni me duplici isto munere insigniter ornatum profitear, & arctè tibi obstrictum. Munere autem litterario. Metalla, & lapillos quis æstimat? hoc ego magis; ni falsè æstimem. Illis namque cum pretium ab opinione sit, tantique fiant, quanti ille facit qui possidet, (parvi autem faciet, nisi tanti esse velit, quantum possidet;) meritò apud æquum rerum æstimatorem vilescant. *Munera autem (ut Censorinus censet) ex auro, vel quæ ex argento nitent cœlato opere, nonnunquam materie cariora, ceteraq; id genus blandimenta Fortune inhiant ii, qui vulgò Divites vocantur: in quorū numero nec esse laboro, nec censeri, ne quidem si fuero. Veræ divitiæ*
in

in animo fixa, & in ingenii, ut sic dicam, arcâ. Sic vera quoque munera, inde prompta: cuiusmodi tua ista Oratio & Carmen, gemino missu, omine felici. Illam enim accepi, hoc tui misisti, eo ipso die, quo olim Quinquatria celebrari solita, & munuscula mitti: ut Veterum utrumque more collatum, & quod citius missum est, rite acceptum; quod tardius acceptum, ritè missum intelligatur. Tu verò Astoropæus & *περιδέρξο* mihi, qui vorsâ & prorsâ ita feliciter ludis, ita seriò scribis, ut dubitem an passis verbis liberaque oratione accuratior, an metrico nexu liberior videare. In quo errore lubens maneo; ut æqualem utrobique in te amoris causam inveniam; quem spòdeo æternum. Patavii, xvii. Kal. Maii, ∞. 1500.

ANTONIVM CLERICVM si videris, saluta: quæ eundem rogo, PLEIADEM meam apud CIOTIVM promoveat.

EPISTOLA LXXVII. *Romam.*

IO. BAPT. HANSENIO.

ECC E tibi SASSENVIS: ecce munusculum, ecce affectus. Quando ipse sequar, & me tibi, mi HANSENI, sistam? Ita me Muix ament, inter prima & calida vota hoc est. Te enim amo: & hoc etiam magis, quia sunt qui obloquantur. Sed hæc bonorū conditio est, omnibus non placere. Tu modò obdura, & desiderii tui radices in Doctrinæ Modestixque fundo firma. Lingux malevolæ flabra flectere te poterunt, non frangere. Arbōres fœcundari aiunt aurâ, quæ novo vere spirat: sic rectâ bonæ ætatis indolem

M 3 obtre-

obtrectationes præparant ad verum gloriæ fructum.
quem anno & horno huberem ac maturum voyeo.
Patavii, v. Kal. Mart. ∞. 156.

EPISTOLA LXXVIII. *Mediolanum.*

FEDERICO QVINCTIO,

Regi Fiscii Advocato.

SI magna semper, & rara Virtus æstimata Humanitas est, perillustris Vir, quæ non tam verborum blanditiis, vultusque serenitate vestita, quam ab ipso pectore nuda conspicitur; jure merito inter magnos maximum te admirari, venerari, & celebrare debeo, potentem sine fastu, doctum sine ambitione, benignum sine personâ. Apud alios malim dicere, ne gratiæ causâ dicam; tibi tamen dico, ne silere videar. Dico; & sermonis veritatem ad Modestiam tuæ tribunal, velut in iniquum judicium produco. Scio enim non minus magnifice te laudes istas continere, quam gloriosè promereri: etsi cōtemnere sine novâ Virtutis professione non potes. Prodis enim ipse, & agnoscis animi tui thesaurum, dū profiteri recusas: sed ego quoque libentius profero, quia recusas. Humanitatē in primis, quam à multarum litterarum studio profectam, parem litteris possides. Vix in urbem vestram veneram, & ecce ad alloquium, ad Amicitiam vocas, domum invitas, Bibliothecam offers: quibus ita usus sum; ut maximum prudentiæ cumulum accepisse, & ipsas lucubratiunculas meas bonâ ex parte à libris tuis esse, non negem. Deinde, ut abeuntem me quoque officio aliquo prosequerere, jure & testetur

Hospi-

Hospitalitatis ampliùs tibi jungis, & divertere apud te (si quando itineris occasio) jubes. Magnum beneficium, his moribus, & hoc solo.

Denique nunc eo progredieris, ut de revocando, & publico me titulo donando serio cogites. Haveo, haveo; ne longinquus à te, Vir Perillustris, absum, qui ex asse tuus. Patavii, x. Kalen. Majas, 1610.

EPISTOLA LXXIX. *Patavinum.*

ARNALDO CATHIO S. D.

QUIA navè sine te intravi, & auctus sum, suavissime CATHI, odiosa omnis hilaritas fuit, quam, tædii vincendi, à fabulis vectores exprimebant. Itaque segregare animum lectione cœpi, & PLEIADEM meam revilere; partim, ut paratas correctiones Typographo deferrem: partim ut in carmine tuo præfixo te ipsum audirem, imò viderem. Perveneram ad illum versum:

Quin tu adspice, ut ipse

Salent canantq; GRATIÆ.

Et ad titulum oculos reflectens, putavi non inventum esse, scribere:

Salent canantq; PLEIADES.

Occasione scilicet fabulæ veteris. Plejades enim, ut Hyginus tradit, antiquitus dictæ choream stellis ducere. Quod ipsum testimonio Poëtarum fultum, à rigidæ scriptiois usu rectè sustinetur. Inter Poëtas quidem Propertius hac mente:

PLEIADVM spisso cur coit igne CHORVS.

Item Horatius:

Indomitas propè quædis undas.
Exercet Auster, PLEIADVM CHORO
Scandente nubes.

Chorum uterque expressè nominat, canentium atque salientium stellarum. Canentium: ut hinc Mercurius totidem chordas aptasse Lyræ dicatur. Ovidius exprimit:

----- SEPTENA *putaris*

PLEIADVM numero FILA dedisse LYRÆ.

Salientium: quas Electra post Troiam captam dolore permota deseruit; & à ceteris, ne lascivire in luctu videretur deservit. Hæc indicare volui, non quòd carminis me tui pœniteat, sed ut amorem tui meum clariùs cognoscas. Vale, & à LIVINO salve. Venetiis, xi. Kalend. Jun. ∞. 130.

EPÍSTOLA LXXX. *Romam.*

FLORENTIO, ET CAROLO
 LAVRINIS.

HOMINEM si lepidum, & non è vulgo vultis; hunc noscite; & amate. JOH. SADELERIVS est, nobilis ille Scalptor: & libellum defert ultimis meis litteris promissum. Nec opus illum, vel istum ampliùs commendare; cum & ille, & iste, à me veniant. Opus? imò nec otium. Alieno enim in loco, & inter epulas scribo, jã corollã caput cinctus, quam ex Liberi lege sumpsi. Scribere simul & hibere haud facile est. Sic igitur Saluti vestræ Quadrantem nunc impendo: *Bene me, bene vos, bene SADELERIVM.* Patavii, Kal. ipsis Junii, mero meridie, ∞. 130.

EPÍSTO-

EPISTOLA LXXXI. *Venetias.*

ANTONIO CLERICO S. D.

Quòd libellum meum æstimas, mi ANTONI, ab amore mei est. Nec damno; si ita æstimas, nec celes hunc amorem: id est, ut non tantum assensu laudanda, sed iudicio quoque corrigenda prosequaris. In publicum prodeunti si vestem nitentem deprædices, in fronte fuliginem dissimules, perperam & amico, & sermone uteris. Amico, qui moneri potius, quàm laudari debet; sermone, quo monere potius, quàm laudare ipse debebas. Hoc agamus, & ita inter nos simus, ut uterque secum est; sic omnibus futuri, quod uterque sibi est, morum & doctrinæ laude. SEGETVM si vides, scriptionis, & mei admone. Patavii, IV. Non. Iun. 1600.

EPIST. LXXXII. *Patavium.*

IO. VINCENTIO PINELLO

Viro Perillustri.

IN ædibus SCARAMELLI fui: Septimix monumentum vidi; etsi panè frustra: ita similiter omnia expressa. ut nesciam mehercules industriam, an memoriam FABRICII nostri, an utramque debeam admirari; qui tam fideliter in summâ festinatione ipse pinxit, aut feliciter pingentis postea ac reformantis manum direxit. In solo pilarum situ differentia aliqua, sed facilè corrigenda. Reliqua enim quæ discrepare videntur, ratio *τῆς ὀπίστης* excusat. PLEIADES ortæ

N

sunt,

Sunt, & unâ ὑάδης, signum sive causa tam humidi
cæli.

---Τε δ' ἄρα Ζεὺς
σωχῆς:

quæ etjam prolata domuitionis causa existit. Nunc
πρόδρομον mitto, serium hunc ludum, in negotio hîc
mihi natum; & vereor ne insulsum in ipso salo.
Vide, & vale Perillutris Vir. In crastinum condico.
Venetiis, xi. Kal. Iun. ∞ . 100.

EPISTOLA LXXXIII. *Mediolanum.*

MATTHÆO SANDERIO *suo.*

FAbulam adfero: tu para assem; imò historiam,
non fabulam, quam ne dies suspectam faciat, sic
recentem Itilo pangam. Adolescens (nec nomi-
nare eum fas) Lari & thoro alieno maculam parans,
matronam quamdam deperibat,

---ἢ ἔδος ἔχε χρυσῆς Ἀφροδίτης.

Cujus cùm illa igniculos sentiret, communi sexus le-
vitate, pariter arsit: nec restabat, nisi ut amantes unâ
inter se fierent convenæ, ardoremque exstinguerent.
O sagax, an falax dicam? Cupidinis inventum! Vbi
matrona degebat, ædes proximas vacuas inquilinus
reliquerat: eas communi consilio adolescens condu-
cit, ut spargebat, animi causâ; sed profectò animi
causâ. Mox, opportunitate usus parietem perfringit,
qua furtim in thalamum suæ Veneris commearet.
Velabant autem intus peristromata dolum, quibus
in antecessum mulier cubiculum ornaverat. Sic illa
delectata præsentia amantis, & secreto, non minùs
avidum intrepidè admittebat. Auxit deinde libidi-
nis

nis audaciam exspectata mariti profectio : & noctes etiam amantibus liberas reliquit. Sed de adulterio Deorum vox est:

οὐκ ἀπερᾶ κακᾶ ἔργα.

Ecce post dies aliquot, noctis concubio, improvisus afflittit maritus, ad conclave properat, ostium pulsatur, uxorem compellat? Illis metus & trepidatio: nec remedium aliud, nisi divelli. Itaque adolescens, collectis vestimentis, transcurrit curriculò domum. Hæc verò, dissimulato flagitio, velut altiori somno emergens, ad vocem mariti respondet; injectaque humeris veste, ostium recludit, & semihiantes oculos morficans, moram à nescio quâ imagine noctis astutè excusat. Succedit deinde in Martis locū ipse Vulcanus. Sed ecce dum lectulū cōscendit (infortuniū amoris!) offendit, quod delicto festinationis remanserat, ornamentū capitis virile, & ipso strato duorū hominū vestigia figurata. Quid multis? ut in re uxoriâ suspicio proxima est, è signis adulteriū conjicit. Nec iracundiā dissimulans furenti similis ad arma se proripit, noxio sanguine injuriæ parentaturus. Misella extremum periculum cernens, mariti furorem impulsio & oppellulato ostio excludit; plenamque securitatem fugâ stabiliens, parietem transit, paucisque passibus Larem & Virum mutat. Non diu moratus maritus, cum ferro adest: nisu valido diffringit cardinem, aditūque sternit. Iam eadem animo conceperat, jam gladium jugulo devoverat; cum inopinato effugio percussus, mirari cœpit, qui & qua mulier evasisset. Perscrutatus deinde diligentius grabatum, reliquaque cubiculi latibula, etiam tapetes excussit: dumque parietem persequitur, tota sceleris

scena detecta est. Ecce discidium viro, & uxori; si iurgium modò esset, censerem in Palatium irent; in Sacellum Deæ Viriplacæ; & inibi contentione animorum depositâ, concordēs reverterentur. Tu suavissime SANDERI salve; & Catastrophen exspecta.

EPISTOLA LXXXIV. *Atestam.*

HIPPOLYTO ANGELIERIO.

Honorem mihi habuisti tam blandâ & amicâ epistolâ, in quâ ingenii & doctrinæ laude idemtidem me ornas; imò & officiosissimè domum tuam invitas. Vtinam is sim, quem tu me esse existimas, benivolentiâ, & elogio tuo dignus! Nam de Inscriptionibus illis sollicitè magis, quàm eruditè quæsi, illorum more, qui curâ scientiam suppleant. Tu verò ita non doctè tantùm, sed benignè respondisti; ut scriptiois me meæ jure meritò possit pœnitere, nisi alieno nomine suscepta esset. Cùm enim Clarissimo IANO GRVTERO munus hoc à te mitterem; diligentiam à me jungebam, ut rectè mitterem: quam quia partim prævertisti ipse, partim coràm vis explere, veniam, ubi primùm cruditatem & fecem hanc aëris Sol serenior pepulerit: non tam ut inscriptiones, quàm te ipsum, Vir amice, videã, cujus insigni humanitate captum me sentio, & trahi. Vale. Patavii, xiv. Kal. Apr. ∞. 100.

EPI-

EPIST. LXXXV. *Patavii.*EDMUNDE BRVTI *Salve.*

IN Carmine nunquam credidi laborem inesse tantum, ut hoc exsculpsi illubens. Invitissimis enim Musis: quas frustra ad Martia hæc sacra traducere conatus sum. Heliconem suum pertinaciter insident, Phœbiq̄ue jussu bellicos istos motus fugiūt & rumores. Quid censes? rapiendas eas? aut Martem Ultorem vocādum, qui injuriam vindicet? Neutrum: beneficium hæc injuria est, si expendimus. Tibias enim fistulâsque Sororum ille chorus negavit; ut tubæ lituūque laudes tuas clariūs spargerent. Quod si ita est, mihi tamen liceat levi calamo succinere; imò præcinere.

In Mœnitionis Brutianæ

T Y P O.

VICTOR ut aduersus tuto MOENIMINE Martis

*Stes Miles furias, Artis & Ingenii**Vis facit: exiguis quam BRVTIVS explicat omnem,**Sed doctis chartis, exiguoque TYPO.*

Clarior hic Phœbo Breuitas Phœbiq̄ue Sorore

*Lucet, stricturis Artus & Ingenii:**Stricturis tenebras pellens, nubemque serenans,**Quæ solet in magnis obtenebrare libris.**Multa notat, dum pauca notat, spissata tabella est,**Et nostrum Ingeniis, & veterum Ingeniis.**Priscæ videas è pulvere Militiæ*

N 3

Indita

Indita mutata nomina Militia:

Nomina quid dico? ipsa suis collapsa vetustas

Cernitur in viuo Schemate rauderibus.

Posthuma nascuntur bellacis MOENIA Roma,

Amula Carthago nascitur Imperii:

Nec tamen ille suo, fraterno sanguine vallum

Qui tinxit, nomen nomine restituet;

Dido nec Phœnissa suo: scribenda resistunt

Fata, no voque petunt nomen ab auspicio.

Tu dabis ò BRVTI; gemina tu conditor Vrbi,

Artis & Ingemi, Martis & Imperii.

Nam tua nec ferro poterunt, nec cedere flammis

MOENIA: queis vi uax BRVTIA nomen eris.

EPISTOLA LXXXVI. Bononiam.

HERCVLI BVTREGARIO V.N.

PLereque pulcherrimarum Artium, quas Antiquorum industria profuturas seculis eruit, tam iniquum fatum expertæ sunt, ut ne vestigium sui reliquerint. Inter eas Musicam imprimis esse, tam palam est; ut cum nostro patrumque ævo inventa vetera nova cupiditas restitueret, hæc una inventu faciliior, quam restauratu visa sit. Non defuerunt tamen qui radio quodam ingenii sui evincere spissam Vetustatis caliginem conati sunt. sed hæcenus, ut armillis aut haltâ contenti, triumphum industriae tuæ cesserint. Ego quidem qui in hoc quoque labore fui, te unum priscam illam Musicam felicissimè emolitum esse, & Famæ, & Doctrinæ tuæ credo. quarum alteram publicè jam pridem venerari; alteram noscere
& asti-

& æstimare privatim cœpi, ab eo mox tempore, quo rimam aliquam & occasionem ad notitiam tui PALLAS mea patefecit. Restat igitur, ut honori tuo, avidisq̃ue omnium votis satisfaciens, pleno gradu ferculorum Muscorum pompam promoveas, ac Triumphum agas. Vale. Patavii, VIII. Eid. Iun.
 60. 100.

Scorsim quærere à te volui, quid de doctrinâ Pareanâ, quid de hac nostrâ statuas. Præjudicium ASCANIVS PERSIVS litteris ad PINELLVM indicare visus: *Actum* me scilicet *agere*. quod quia necdum mihi liquet, licebit sine exceptione rei judicatæ jure *Actum agere*: atque

Hic eadem de causâ bis judicium adipiscier.

EPIST. LXXXVII. *Romam.*

IO. BAPT. HANSENIO S. D.

B Revitatem culpas? at ego in calore hoc pariter & litteras & vestes habeo: & sicuti corpus ventotextili tego; ita affectum suffultis verbis non obruo, sed oculis tuis integro pænè nudum. PLEIAS nostra vulgata est exigui pretii, exiguæ molis scriptum. Apud LAVRINOS exemplar est, vide ac judica. De Panegyrico Plinii jam antè scivi: item de Senecâ. Tertia Centuria, quæ in procinctu jam pridem erat, nusquam apparet. Num stationaria facta, aut in castris delitescit? quando prælium inibit, & prælium subibit? Sed explorator ipse ero. Tu vale, & viam litteris meis sterne ad Illustrissimum Cardinalem: cui salutem etjam nunc debeo

à lo-

à IOSEPHO SCALIGERO. Cenforinum in adventum meum para. Patavii, ix. Kalend. Quinct. ∞. 100.

EPISTOLA LXXVIII. *Florentiam.*

HIERONYMO MERCVRIALI,

Medico Principi S.D.

Nisi te Doctrinæ tuæ causâ & Famæ amaré, Magne Vir, deberem LISI: nisi hujus, meâ ipsius, quia à te amor. Id enim & ex litteris ad Perilustrem PINELLVM: & ex salute, per ATHENIVM ad me misâ, clarum. Sed Doctrinam, Famam, Amicitiam Lipsianam jam olim libenter audivi, libentiùs deprædicavi, ubicumque mentio tui. Ita enim à puero adfectus fui, ut in Doctorum Virorum laudes pronus semper irem, ad sensu & applausu. Non una itaque amoris in te mei causâ est: vix una tui in me; nisi quam dubiis admodum scintillis produxisse PALLAS mea visa, in humido argumento: sed lucidis radiis, in pectore illo tuo ingenuo & amico. Quare quia tuâ sponte amare me cœpisti, rogatu meo perges; ut gloriari de hac Amicitia possim, si aliqua à me origo existiterit. Vale multum; ut per te multi. Patavii xi. Kal. Sext. ∞. 100. Tabulam hanc Honorariam adjungo, quam observantiæ in te meæ testimonium esse volo.

EPI.

EPISTOLA LXXXIX. *Venetias.*

FABIO PAVLINO, V. C.

Officiofam hanc ferram verbis ampliùs non reciproco, sed affectu. Te amo: & amari me abs te gaudeo, quia amas Eruditionis causâ. quæ si in me est (exigua certè) eamdem præmio cõmendationis superas: si erit, non impedio quin prævertas. Stimuli enim loco utrobique laudes tuæ sunt: isthæc, ut æstimem: hæc verò, ut sequar. Vale amicissimi
 FABI. Patavii, xiv. Kal. Maias, 60. 130.

EPIST. XC. *Romam.*

GVLIELMO ATHENIO S. D.

Ego verò non audio: & si tu ^{quædam} me ⁱⁿ inve-
 nisti. Romæ es, id est, in eâ urbe, ubi arx & domicilium quondam orbis, nunc umbra & ruina gentis illius & ævi. Si tamen discendi causâ es, abundè habes quod tibi aliisque notes. Latent in ipsis structuræ ruderibus, & populi reliquiis thesauri morum & doctrinæ. quorum tibi cupido ne languescat, dum facilis occasio est: ne videri differas (ut ille ait) tanquam sæpe visurus, quod videre nunc datur, quoties velis. Non enim mora tibi, sed diligentia fructum itineris dabit. Vidi, qui diu multumque circumvectus, nil nisi seipsum reportavit: quia non minus commòditas tardanti, quàm festinatio prope-
 ranti obest. Quòd cum LAVRINIS agis, & CONVIVIO

O

etiam

etiam obis, panè invideo. Illos enim verè probo & amo : & hinc adesse desidero. Comicus rectissime:

Ως δὲ τὸ ζῆν, εἰ μὲν ἄν κρῖνα τῆς ἄν.

Tu me Pataviūque cogita, & viam, ut Catullus loquitur, vora. ix. Kal. Quinct. ∞ . ioc.

EPISTOLA XCI. *Mediolanum.*

LVDOVICO SEPTALIO V.C.

COpiosam epistolam habui, cui ut persolvam, non pecuniā arosā, sed paucis aureis, cum interimento utar. Tu verò paucarum rerum iacturam non invitus sustinebis, ut verborum onus effugas. Sic itaque paucis multa dicam; sed ut nonnulla quoque omittam. Pro salute magni illius Viri votum concipio. Nova aliqua severitas expetenda est, quæ coërceat. Licentia, licentia fibulam laxavit hactenus tot & tam enormibus malis. QVINCTII & SACCI favorem & affectum exosculor: sed vereor tamen ne longè à destinatione nostrā simus. quicquid sit, *ἀνεπίφθο κλέος*. Epistolam ad LANDRIANVM scripsi. vides quàm libenter? omnia negotia præveni: ac officio malui, quàm elegantiam placere. Sic me commenda, epistolam excusa. Patavii, xiiii. Kal. Sext. ∞ . ioc.

EPISTOLA XCII. *Lozanium.*

IUSTO LIPSIO V.C.

Historiographo Regio.

Sepius scripsi: malè & amicis & tabellariis sit; frustra. Vtrisque enim usus sum: tabellariis, ut amicis

amicis parcerem; amicis, ne solis tabellariis fiderem. Nunc repeto: teque consilii mei, postquam auctorem non licet, inspectorem desidero: ut consensu inquam accedas, non iudicio præeas. Provinciam docendi suscepi, Mediolanum veni, verba publicè, & feliciter feci. Præfiscine dixerim; placui Senatui, placui plebi. Sed tu videbis an meruerim; imò & monebis; frustra horum me hominum laudes titillent, si laudem tu negaveris; aut suspectum præiudicium sit, si sententiâ tuâ accesseris. Videbis autem, non audies: verba, non vocem, velut testis oculatus. Ipsissima enim quæ dixi prodeunt: & prodeunt suadentibus hîc amicis: in amicis, LVD. SEPTALIO, quæ auctorem huius muneris colo. Is nomine meo prensavit, omniumque animos excitavit. Meo inquam nomine, sed tuâ, Vir Clarissime, causâ. Te enim amat, & publicè prædicat: PVTEANVM propter te. agnosce quæso benevolentiam istam; & gratiam illi scribe. Vir est inter nobilissimos Mediolanensem, inter doctissimos, inter humanissimos. Ad te litteras etiam parat: præverte, & vince officium ejus, à quo penitus ego victus. Hospitio ejus excipior; eruditione dirigor; in omnibus jutor. Ad summam Pater meus audit. Patrem itaque amplius, non laude, sed affectu prosequor: ut & laudem apud te inveniatur, qui affectum adfert; per me inveniatur, cui utrumque dedit. Vale. Mediolani, III. Kal. Decemb.

EPISTOLA XCIII. *Amsterdam.*

CORNELIO REKENARIO S. D.

Longo intervallo te inviso; sed litteris & animo: quando voce & corpore? ut incolumem me audias.

Narrantem loca, facta, nationes.

Triennium jam perpetuum apud ignotos transegi, in ignoto solo. utrumque cum illo inprimis fructu, quòd intelligam, quantum ad mores & prudentiam faciat cum Homérico Ulixē *μαξέσδα*: addo ad doctrinam & cognitionem Historiæ præscæ. Nam ut monumenta pacis militiæque taceam, & tot vestigia venerandæ Antiquitatis; adhærent moribus & linguæ huic reliquiæ quædam melioris ævi. Adhærent, sed caligine ignorantæ pressæ, quas nisi sub arbitrio bonorum scriptorum non distinguas. Tantum interest, rudis, an Litterarum aliquo præsidio peregrineris. Sed de me, & itinere meo pergo. Postquam Germaniam vidi, clivosa Alpium juga & scrupea saxa permensum, ac Mediolanum profectus, amplam & æternam urbem, ubi & amicitiam Magnatum, & ipsius Principis favorem sesquianni morâ obtinui: ac esse inter notos cœpi, nec in ignoto solo. in quo Famæ primitias mihi genui, scriptis non me apte audaciâ, sed amicorum consilio editis. Vidisse te opinor: utinam & probasse! Ferventis certè (cur excusem?) ingenii sunt, necdum defæcati: quæ laudem omnem à conatu meo trahent; quòd immaturior, & in peregrinatione emolitus sum. Etsi hæc ipsa in quietem

panè

panè versa esset; nisi valetudo aurem vellicasset, & propulisset ad iter. Itaque valetudinis causâ per vicina loca circumvectus, Patavium (à Perillustri lo. VINC. PINELLO humanissimè vocatus) concessi: cujus lare & consuetudine hæctenus usus sum, cum magno studiorum meorum incremento. Nunc de profectio- ne cogitatio rediit, ad reliqua Italiae loca: quæ videbo, lustrabo, si me Deus servet. quem eundem precor, te, uxorem, liberósque servet. Patavii, Prid. Kal. Sept.

EPISTOLA XCIV. *Mediolani.*

IACOBO RESTÆ,

Viro Illustri.

INter optimas Artes, Vir Illustris, ad ornatum locum Historiam obtinere facilè mihi assentieris: tantòque præ ceteris litteris homini colendam & callendam, quantò ipse panè homo cetera ad æmulationem vitæ creata antecellit. Quæ enim duo in homine eminent, hominè que Ratione & Oratione pollentem constituunt, Anima, & Corpus; illa ab æthere derivata, & à numine infusa; hoc è terrâ sumptum, & humo compactum: duo inquam illa similitudine quædam in Historiâ quoque invenio, Ré & Sermonem. Rem velut Animam: Sermonem velut Corpus. Hæctenus verò Animam, ut nec mendacio infecta, nec fabulis corrupta sit; sed depurato halitu gratam Veritatem spiret: hæctenus etiam Corpus, ut nullo Naturæ vitio imminutum, sed

membris suis perfectum; nullis nævis aut informi-
 bus notis aspersum ac lentiginosum, sed decoro pig-
 mento commendabile, citra fucum. Itaque veritatis
 puritas, & Stili mundities in Historiâ requiruntur:
 utramque produco & ampliùs explico; ut qui tãdem
 Historici sint, & quî ipsi simus elucescat. Ut autem in
 imagine cœptâ persistam, Quemadmodum anni
 hominem variant, nunc viribus & mente vacuum,
 nunc formâ & ingenio venustum, nunc robore, &
 iudicio instructum, mox senio & malæ ætatis merce
 gravatum: sic & Latinitatis gradus quidam, & se-
 cula fuerunt, quæ sermonem distinxerunt, nascen-
 tem & rudem, accrescentem, floridum, cadentem,
 & morientem. Prima illa tempora tanquã rudia, po-
 strema tanquam imperfecta non prosequor: in me-
 diis commendo Sallustii brevitatem, Livii gravita-
 tem, Cæsaris nitorem, Taciti acumen, aliorum a-
 lias dotes; sed omnium elegantiam ac puritatem.
 Pariter enim omnes non scripserunt; eleganter
 tamen. Pro exemplo autem omnes habendi, ut
 & ipsi nos eleganter. Pro exemplo; ne Genium
 tamen naturãque nostram negligamus: sic Ge-
 nio ac naturæ indulgentes, ut exemplum habea-
 mus: sic exemplo utentes, ut ipsi distinguamur.
 Vultum animus, animum sermo sequitur: vultu &
 animi inclinatione uti distinguimur, sic debemus
 sermone; ut nitidè, non turgidè aut remissè: purè,
 non affectatè aut neglectè scribamus, sive loqua-
 mur. Nitidè igitur ac purè; & sic legèris. nam
 si horridus aut incultus es, negligèris. In epulis
 non solùm nutrimentum, sed saporem quoque
 desideras: sic in Historiâ Lector non rem modò, sed
 sermo-

sermonem suavem & lepidè conditum. Inter spinas ac sentes, herbulas ad vitæ usum nemo colligit, si earundem in culto & communi campo copia est: pariter qui exemplar morum Virtutisque à Majoribus petit, Scriptorem non stilo asperum, sed amœnum sumit; ut nimirum acriora illa præcepta Historiis inspersa, dulcedine hac linguæ temperata, faciliùs ad animum demittantur. Ego sic sentio: & ad Animam Historiæ transeo, Veritatem in quam ita curiosè & anxie Veteres inquirebent, ut eos omnes, qui rebus gestis non interfuissent, nec scribenda ipsi vidissent, ab Historiæ sacris, tanquam profanos indignosque, arcendos putaverint. haud aliter, quàm olim Alexander imaginem suam (verba ferè Apuleii sunt) quò certior posteris proderetur, noluit à quovis artifice vulgò contaminari. Solus eam Polyclethus ære duceret, solus Apelles coloribus delinearet, solus Pyrgoteles cœlamine excuderet. Præter hos tres, si quis uspiam reperiretur alius, imagini Regis manus admolitus, haud secus in eum, quàm in sacrilegum vindicaturus. Magna igitur oculari Historici necessitas: causamque Isidorus reddit lib. 1. Originum cap. xl. *Melius enim, inquit, oculis quæ sunt deprehendimus, quàm ea quæ auditione colligimus. quæ enim videntur, sine mendacio proferuntur. Verè scriptum, & ad sententiam Comici præeuntis:*

Pluris est oculus testis unus, quàm auriti decem.

Qui audiunt, audita dicunt; qui vident, planè sciunt.

Etjam plura? An in Menæchmis idem ille huc quoque trahendus, tu vide:

Quin nos hinc domum redimus, nisi si Historiam scripturi sumus.

sumus. Agellium luculentissimum scriptorem adjicio. is lib. v. cap. xviii. *Historiam ab Annalibus quidam differre eò putant, quòd cum utrumque sit rerum gestarum narratio; earum tamen propriè rerum sit Historia, quibus rebus gerendis interfuerit is, qui narret, eamque esse opinionem quorundam Verrius Flaccus refert. Sed frustra testimoniis uitor, cum ipsum nomen pro testimonio sit. Scribit Isidorus loco signato: Historia est narratio rei gesta, per quam ea que in præterito facta sunt dignoscantur. Dicta autem Græcè Historia ἐν τῷ τοδισοπᾶν, vel à videre, vel à cognoscere. Apud veteres enim nemo Historiam scribebat, nisi qui interfuisset, & ea que scribenda essent, vidisset.* Hæc ille: tu verò quid? Etiam cognoscere res gestas absens potest. Quis obsecro? è rumoribus? vani & incerti sunt: ex amicis? homines sunt: ex epistolis? res creperas conjecturis præfiniunt. Historicus ceu pictor esse debet: is si quem penicillo referre in tabulam vult, adstantis, sui que exemplar præbentis vultum roràm intuetur; alias, aut colorem non exprimat, aut frontem nimis attollat, aut oculos torqueat, aut labia laxet: sic Historicus absens in multis peccet, primùm in scitià, mox libidine fingendi, & ad Poëtæ dictum,

Tunc immensa cavi spirant mendacia folles:
 ut non Historiam, sed falsitatis quemdam centonem videas, quem sub acumine stili perire melius sit, quàm imperitorum manibus teri; ne sub Historiæ titulo assensum palàm inueniat, quod opinione veritatis typis donatur. Error enim scribentis, error multorum est, & privatim quisque credit, quod videt publicè scriptum. Etenim si falsa narramus, ea aut probitatis speciem, aut contrariam habent.

Si

Si illam, iniquum est nequitia nova exempla fingere, quasi vetera & vera desint: si hanc, turpe est Honestatem Virtutemque mēdacio inquinare. Vulpecula, uti in fabulis est, Statuarii officinam trāsiciens humani effigiem capitis conspexit, ac discedens, *Bellum caput*, inquit, *sed vacuum cerebro*: pariter de Historiā mendosā dixerim, *ō bellam Historiam, sed fabellam*. Atque utinam fabellam! merum mendaciū est, sine ullo probitatis fructu: mera improbitas est, mendacio substructa. Fabulæ autem utilitatem suam habent: quarum aliæ delectandi causā fiētæ, ut Comœdiæ: aliæ ad naturas rerum inventæ, ut Poëtica fiētiones: aliæ ad mores hominum traductæ, ut AEsopica, & Libystica: dum bruta inter se, aut cum brutis homines loquuntur. Quæ eò distinctiūs dico, ne audax scribentis figmentum surrepere in aliquam partem patiaris, aut Historiæ nomine spoliatum ad fabulas confugere. M. Tullius quæ dixi, mihi complexus videtur li. 11. de Oratore: *Quis nescit primam esse Historiæ legem, nequid falsi dicere audeat: deinde nequid verè non audeat: nequa suspicio gratiæ sit in scribendo, nequa similitatis. Hæc scilicet fundamenta nota sunt omnibus. Ipsa autem edificatio posita est in Rebus & Verbis. Rerum ratio ordinem temporum desiderat, regionum descriptionem: vult etiam, quoniam in rebus magnis memoriaq; dignis consilia primum, deinde acta, postea eventus expectantur: & de consiliis significari, quid Scriptor, & in rebus gestis declarari non solum, quid actum aut dictum sit, sed etiam quomodo: & cum de eventu queritur, ut causæ explicentur omnes, vel casus, vel sapiētia, vel temeritatis; hominumq; ipsorum non res gesta, sed etiam qui facta ac nomine excellunt, de cuiusque vitâ atque naturâ. Verborum autem ratio, & genus orationis, fusum, atque tractum,*

Utrum lenitate quadam aequabili profluens sine hac iudicandi
asperitate, & sine sententiarum forensium aculeis prosequen-
dum est. Leges claras, breves, eruditae; & ad quas nihil
habeo quod addam: leges Cicerone dignas, quibus
scripserit; par autem parendi necessitas, qui intelle-
xerit; aequale delictum, qui pertinaciter violarit. Ta-
ra enim efficitur culpa delinquentis, quanta est au-
toritas leges condentis, & rite condentis. Animam
separatim si satis lustravi: nunc corpori eam reddo,
& cum Sermone conjungo; ut viventem utraq; par-
te, & spirantem Historiam habeas. Salve Illustris Vir.
H. x. Romanâ.

EPISTOLA XCV. *Romam.*

SCIPIONI CAMPO V. N.

NVM te repperi? Vir Nobilis, & Romæ es?
O quantum est hominum beatiorum,
Quid me letius est beatus ve!

Sed vide quæso, num verum firmumque tui amorem
conceperim, quem tantum intervallum, quo se juncti
fuimus, adeo non fregit, ut auxerit, & Virtutis tuæ
quibusdam quasi fibris nixum roborarit: ideoque
verum, quod roborarit sine ullo prope litterarum au-
xilio aut fomento. Nam vulgares Amicitia, quæ so-
lius praesidii aut solatii gratia constant, similes tene-
rioribus herbis sunt, & levi aliqua aura aduruntur ac
pereunt; ut mehercules, difficiliter videatur conser-
vare amicum quam facere, ni Virtute feceris. Alias
locum illud Satyrici habet:

Grex agit in scenâ minimum, pater ille vocatur,

Filius hic, nomen ut vitis ille tenet:

- Mox ubi ridendas inclusit pagina partes,
- Vera redit facies, dissimulata perit.

Verus amor & bono semine natus immortalis est, & omni Fortunâ major. Virtute constat, Virtute cōservatur: beneficium, officium, studium, similesq̃ Amicitia delicias non exigit; sed nec spernit, ubi opus. Sic tibi conjunctus sum & ero: sic te mihi esse, futurumque cōfido: quem videre haveo, & videbo (Deus faciat!) hoc Autumno. Vale

----- omnibus e meis amicis

Antistes mihi nulli bus recentis.

Patavii, Kalendis Sept. ∞. 13C.

EPISTOLA XCVI. *Lupios.*

OCTAVIO SCALEO, V.C.

Doctori Medico.

QUOD anus illa apud Plautum, id ego hoc munere: & de paullo paullulum hoc tibi do; imò verò exsolvo, quod debeo ex promisso: do tamen, tanquam non exsolvam, ne debito coactus, sed impulsus amore videar: et si ipsum quoque amorem tibi debeam, qui sic effuse, sed & promptè me amas; imò & honoras. Sic enim interpretor Amicitia mihi tesseram relictam, & quid, nisi elogium à benevolentia natum? Perge porrò me amare, non dicam honorare: amare enim non poteris, nisi & honores. Desi precor, ut aliquando te videam & complectar: quod si fortassis hoc itinere meo fiet, quod paro in illa, aut vicina loca. Interea vale. Patavii iv. Kal. Octobr. l

∞. 13C.

EPISTOLA XCVII. *Mechliniam.*

WIBRANDO AVSKEMÆ,
veteri & fido amico S. D.

FATVM tuū a meo ne se junge aut dispara. Nam & mihi Patria lamentaria est: quam etsi nō video, audio tamen quotidie moveri, imō mori, nil absentiā dolorem levante. Quæ videntur, animum percellunt vehementiūs; audimus tamen ea, quæ nec videntur. Sic Fama fallit,

Tam ficti praviq; tenax, quam nuncia veri.

Omnino igitur particeps doloris tui sum: & cogit pietas esse. Doloris? imō lacrymarum. Menandri vera vox est:

--- ἡ λύπη δ' ἔχει.

ὡ' σπερ τὸ δένδρον τὸ ἔτο καρπὸν, τὸ δ' ἀκρῶν.

Causam lacrymarum dolorem habemus: doloris, Patriam, ego, quia audio: tu, quia in confinio vides præcipitis ruinæ. Sed quid agas?

Ὁ εὖ μάχεται δεινὸν ἔστιν καὶ τόχην.

Et in re malâ, animus bonus, dimidium mali. Atra illæ & aquosæ nubes, coactæ Deo volente ac jubente: idem, cum visum fuerit, pellet, & in serenitatem dabit Belgicam, Belgasque. In Italiâ quod pedem mihi figere licuit, & sic figere, bono Deo gratiam; etiam vobis, qui fortunam hanc amatis, consilium probatis, & in vota itis, non latere. In miseris solent optari socii: ego verò eo animo sum, ut qui felicitatis hujus æmulos patior, consortes, quàm æmulos velim: æmulos, ut consortes habeam. Bonis enim in rebus bona æmulatio est, optima consortio. illa ad probitatem;

hæc,

hæc, ad amorem pariter stimulus. Sed Inter nos à puero Amicitia nata, cum annis incrementum roburq; sumpfit, & quæ iucunda olim, nunc formam vultumque mutavit, ut ipsi mutavimus, & in Honestam, ac panè virilem transit. Quid ni? Annon olim in eodem domicilio alti, eadem in Scholâ docti sumus? Ab iisdem cibis corpore crevimus, ab iisdem litteris animo: panè iidem sumus. Itaque de amore ne dubita: vivus ille & firmus erga te fuit, eritq; semper. Non apparuit haftenus? quid tū? novæ ita herba, quas Natalis hæc Hora fundit, hieme ubi fuerūt? in radicibus sub terrâ: sic amicitia nostra. Sub silentii quodam velo, quod revelo, ut benignam favoris litterarumque tuarum auram excipiat, ad uberem & maturum fructum. Vale mi amice, & uxori (felicis vinculum sit!) salutem à me redde. Mediolani, Postrid. Kal. Maii ∞. 1501.

EPISTOLA XCVIII. *Patauium.*

ALEXANDRO VEGONTIÆ

Medico Patauino S. D.

VERO s amicos, quosque non è turba colo, aut onero litteris, si scribendi otium est: aut penitus privo, si non est; quorum illud calidi amoris signum, hoc fiducia est amoris; ut scribendo amorem ostendamus; silèdo autem amore utamur, quod amore majus est. Itaque haftenus silui, id est, verum amicum te habui, negotiorum quibusdam nubeculis velut involutus: quas nunc pello, & rectis ac urentibus radiis amorè commonstro, rectū ac urentē. Tu mutuū, & vale. Mediolani, Postrid. Eid. Dec. ∞. 1501.

EPISTOLA XCIX. *Florentiam.*IOAN. WOVVERENO *S. amicissimam D.*

O GRATIAM Epistolam tuam Eruditissime Vir, & suaviter & amanter ad me scriptam in qua denuo te video, ut ille illam apud Plautum, quae in cerâ cubat. Te; & nimiam modestiam, quam minus crucior, quam recreor. Recreor, quod pulcherri- mo isto Virtutum ornamento uteris: crucior, quod apud me. Itaque ne te vela, aut nube verecundâ verborum sindone: nudum & liberum tuum animum volo. Ais, denuo te experiri vires humanitatis meae, jam abunde per te fatigatas. imò (vin' dicam?) ne tentatas quidem. Liberè, liberè: valde inhumanus, atque adeò injurius ego tibi, imò & mihi ipsi, nisi honestissimam petitionem tuam officio prævertam, nedum assensu subsequar. Injurius mihi, à quo serio & amice amaris: tibi, qui dignus es amari, non dicam Patriæ, & Generis causâ, sed Doctrinæ, atque Famae. Ego certè feci: & partem felicitatis meae censeo, quod te noverim, viderim, in Musæum exceperim; ad cujus conspectum & sermones ipsæ meae Musæ excitatae sunt, in veterno quodam cubantes. Quid dicam? cum fructu te habui, cum dolore dimisi. Nec enim minus torisit desiderium abeuntis, quam recreavit casus ad- venientis. Casus certè fuit: & sine VANDERMYLIO nostro fuisset, qui nomenclator extitit, ignotus ab- illes. Illi igitur & gratiam debeo & habeo, cui scri- ptorum, quæ petis, usum promptissime concedam; hoc in primis nomine, quia petis. In Bathylli statuâ lapidè me docuisti. Nunc correctiunculam in eodem

Lucio

Lucio vide, ubi hic locus non satis lucebat, lib. ix. De Afino! Frivere exitio totius nostrae familiae, & sanguine trium fratrum insatiabilis tuam crudelitatem pasce; & de prostratis tuis civibus gloriose triumphandum. Jilas, licet privato suis possessionibus paupere, fines usque & usque proterminaveris, habiturum te tamen vicinum aliquem. Videtur enim legendum esse: gloriosè triumphas; dum scias (licet privato suis possessionibus paupere, fines usq; & usque proterminaveris) habiturum te tamen vicinum aliquem. Vale & me ama, qui te ex animo. Patavii, Prid. Non. Nov. ∞. 100.

EPISTOLA C. Patavium.

LAURENTIO PIGNORIO S. D.

PHALLOS accepi, gratum & eruditum munus; quo devinctum me esse libens profiteor, velut ipso Fascino captus. Cur autem siluerim? fiducia quadam amoris tui in me, quam ne extēdam amplius, silentium ecce ejuro, & Locutulejus fio: frequentia tamen magis, quam copia. Nam ut valetudinem servat sa pius esse, sed omnino famem non tollere: sic Amicitiam, sa pius scribere, sed omnino desiderium non explere. Iamdiu est, quod in aere publico Litterarum es: & hoc iniquior, quod solvendo. Quare agē agnosce nomen, & in PIGNVS argenteum illum Neronis nummum confer; cujus aestimationem pretiumque arbitrio tuo publice recipiemus. Quod praedudicium meum exquiris, dabo; amicē etiam magis, quam prudenter. Nec enim ignoro, quam post accuratissimam tuam operam meā operā frustra ero, nō dicā juvādo, sed monendo. Sic igitur schedas tuas videro, sed ut videam, & amicorum more praguitem. PANEGYRICVM meum (sic enim inscripsi) ad

Perillustrem PINELLVM mihi: & ad te, nisi oneri sim, mittam; imò etsi ero. Interea legendum ab illo Mæcenate nostro accipies; ut & illi tui legant. Sed te rogo intimum iudicium tuum, illorumque, ne me celes. CONTARENVM tuum, imò meum ex me saluta; cui adjungo IO. TOLLIVM, virum naturâ optimum, in Musicâ, quam amo, summum.

CLAVSULA
AD LECTOREM.

PAX Legibus Sumptuariis fit: ipsam PROMVLSIDEM Centenariam feci, sed numero, non ære: & copiosior, non dicam splendidior, fui in illicio hoc Cœne; ut tu Lector, si ve Cœnsperta, pleno irritamento lassus, robustiorem cibum, & post Mulsum Liberi leporem posscas: quem ponam; ut Horatius ait,
----- Horna dulci vina promens dolio.

Horna inquam. Epistola enim quantò recentiores, tantò meliores sunt: nec in annos conduntur; sed ad usum atque rem præsentem. Sic bene tibi fit,
mi amice LECTOR.

FINIS.

